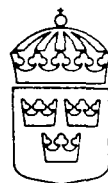

Lagutskottets betänkande

1986/87:20

om ekonomiska föreningar m. m.
(prop. 1986/87:7, delvis)

LU
1986/87:20

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 1986/87:7 vari läggs fram förslag till lag om ekonomiska föreningar som skall ersätta 1951 års lag i samma ämne. Lagförslaget innebär framför allt en modernisering och förenkling av nuvarande bestämmelser. Bland nyheterna märks att firmaskyddet för de ekonomiska föreningarna sträcks ut från att gälla inom ett län till att gälla inom hela landet. Vidare föreslås regler om verkställande direktör och om effektivare revision. Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 1988.

Två i propositionen framlagda lagförslag har överlämnats till näringsutskottet och kommer att behandlas av det utskottet i samband med proposition 1986/87:12 om ny banklagstiftning.

I betänkandet behandlar utskottet också dels en under riksmötet 1985/86 väckt fristående motion, dels två med anledning av propositionen väckta motioner, dels en under riksmötet 1986/87 väckt fristående motion.

Utskottet tillstyrker bifall till propositionen med två smärre ändringar. Motionerna avstyrks. Till betänkandet har fogats sex reservationer (en m. fp, c och fem m, fp) och ett särskilt yttrande (c).

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen (justitiedepartementet) – efter hörande av lagrådet – att riksdagen antar i propositionen framlagda förslag till

1. lag om ekonomiska föreningar,
2. lag om införande av lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar,
3. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m.,
4. lag om ändring i bostadsrättslagen (1971:479),
5. lag om ändring i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,
6. lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar,
7. lag om ändring i lagen (1976:351) om styrelserrepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar.

Lagförslagen 3 och 7 har av lagutskottet överlämnats till näringsutskottet för att möjliggöra samordning med de i proposition 1986/87:12 om ny banklagstiftning framlagda förslagen till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m. och lag om ändring i lagen

(1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar.

LU 1986/87:20

Lagförslagen 1, 2 och 4–6 har intagits i *bilaga 1* till betänkandet.

Motionsyrkanden

I. Under 1985/86 års riksmöte väckt motion

1985/86:L263 av Gunilla André m. fl. (c) vari – med hänvisning till vad som anförts i motion 1985/86:N306 – yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag innebärande att antalet medlemmar som krävs för att bilda en kooperativ förening reduceras till tre.

II. Med anledning av propositionen väckta motioner

1986/87:L112 av Ulla Orring m. fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att, med de ändringar som framgår av bilaga 2 till utskottets betänkande, anta regeringens förslag till ny lag om ekonomiska föreningar samt förslag till lag om införande av den nya föreningslagen,

2. att riksdagen beslutar att anta i bilaga 2 till utskottets betänkande intaget förslag till ändring i bostadsrättslagen,

3. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om ändring av reglerna om styrelseval i bostadsrättsföreningar, så att dessa kommer att anknyta till vad som i motionen föreslagits angående styrelseval i ekonomiska föreningar.

1986/87:L113 av Per-Olof Strindberg m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen avslår propositionen såvitt avser de förslag som framläggs i kapitel 2.6 om effektivare revision.

III. Under riksmötet 1986/87 väckt fristående motion

1986/87:L207 av Gunilla André och Görel Thurdin (båda c) vari – med hänvisning till vad som anförts i motion 1986/87:A238 – yrkas

1. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag innebärande att antalet medlemmar som krävs för att bilda en kooperativ förening reduceras till tre,

2. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag innebärande att registreringsavgiften för kooperativa föreningar sänks eller avskaffas.

Utskottet

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till lag om ekonomiska föreningar som skall ersätta 1951 års lag i samma ämne. Till grund för propositionen ligger ett av kooperationsutredningen framlagt betänkande (SOU 1984:9) Kooperativa föreningar. Lagförslaget innebär framför allt en modernisering och förenkling av nuvarande bestämmelser. Bland nyheterna märks att firma-

skyddet för de ekonomiska föreningarna sträcks ut från att gälla inom ett län till att gälla inom hela landet. Vidare föreslås regler om verkställande direktör och om effektivare revision. De nuvarande bestämmelserna om föreningsledningens medborgarskap och bosättning mjukas upp när det gäller nordiska medborgare. En annan nyhet är regler om fusion mellan en moderförening och ett dotteraktiebolag. De sistnämnda reglerna syftar bl. a. till att underlätta för arbetskooperationen. Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 1988.

Allmänna överväganden

Aktiebolag och ekonomisk förening är de enda associationsformer som enligt svensk rätt kan användas för näringsverksamhet utan personligt ansvar för ägarna.

Gällande bestämmelser om ekonomiska föreningar i allmänhet finns i lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar. Föreningslagen trädde i kraft år 1953 och ersatte en lag från år 1911 i ämnet. Utmärkande för en ekonomisk förening är att den genom ekonomisk verksamhet skall främja sina medlemmars ekonomiska intressen och att medlemmarna skall delta i verksamheten som konsument, leverantörer eller på annat sätt. Kravet på deltagande i verksamheten ger den ekonomiska föreningen en kooperativ prägel. Den kooperativa karaktären markeras ytterligare genom att medlemskapet i princip skall vara öppet, genom att varje medlem som huvudregel skall ha en röst samt genom att utdelning av överskott i huvudsak skall ske i proportion till varje medlems deltagande i verksamheten. I övrigt bygger föreningslagen i hög grad på den äldre lagstiftningen om aktiebolag, nämligen lagen (1944:705) om aktiebolag.

Vissa ekonomiska föreningar regleras av särskild lagstiftning. För bostadsrättsföreningar finns sålunda särskilda regler i bostadsrättslagen (1971:479).

Totalt är för närvarande ca 20 000 ekonomiska föreningar registrerade i länsstyrelsernas föreningsregister. Av dessa föreningar är uppskattningsvis ca 6 000 registrerade enligt 1911 års föreningslag. Av återstoden är ca 9 000 bostadsrättsföreningar och ca 5 000 föreningar som är registrerade enligt 1951 års lag.

Den form av den svenska Kooperationen som är mest utvecklad är den allmänna konsumentkooperationen. Det finns även kooperativ verksamhet med annan inriktning, t. ex. för organisation av sparande och krediter och för olika producentkooperativa verksamheter, t. ex. inom lantbruket och åkerinäringen. Arbetskooperationen är en kooperativ form som har rönt ökat intresse under senare år.

En stor del av landets befolkning är som medlemmar, kunder eller anställda engagerade i någon form av kooperativ verksamhet. Antalet medlemmar uppgår till, inom konsumentkooperationen ca 3 miljoner, inom bostadskooperationen ca 600 000 och inom producentkooperationen, där lantbrukskooperationen är den övervägande delen, drygt 150 000. Totalt sysselsatte Kooperationen i slutet av 1970-talet ca 165 000 personer, vilket motsvarade ca 5 % av samtliga sysselsatta i Sverige. Andelen av bruttonationalprodukten var likaledes ca 5 %.

Som framgår av det anförda utgör de ekonomiska föreningarna en viktig del av det svenska näringslivet. Som associationsform utgör den ekonomiska föreningen vidare ett värdefullt komplement till andra företagsformer, främst då aktiebolaget. Med sitt starka inslag av aktiv medverkan från medlemmarna ger det kooperativt arbetande företaget de människor som så önskar möjlighet att engagera sig i driften av verksamheten i större utsträckning än aktieägarna i aktiebolag kan göra. Enligt utskottets mening är det mot den angivna bakgrunden angeläget att den civilrättsliga lagstiftningen rörande de ekonomiska föreningarna har en ändamålsenlig utformning.

Under senare år har ett betydande reformarbete skett på det associationsrättsliga området. År 1975 infördes en ny aktiebolagslag (1975:1385). Turen kom härefter till lagstiftningen om handelsbolag och enkla bolag som år 1980 ersattes av en ny lag. Också föreningslagen har varit föremål för vissa reformer. År 1980 ändrades sålunda redovisnings- och revisionsreglerna (prop. 1979/80:144, LU 1980/81:4). Ändringarna innebar i huvudsak en anpassning av dessa regler till motsvarande bestämmelser i aktiebolagslagen. På grundval av ett av kooperationsutredningen avgivet betänkande (SOU 1981:60) Kooperationen i samhället infördes vidare år 1984 bestämmelser i föreningslagen om s. k. förlagsinsatser. De sistnämnda bestämmelserna syftar till att göra det möjligt för föreningarna att dra till sig riskbärande kapital även från andra än medlemmarna.

Enligt utskottets mening kan föreningslagen trots de reformer som genomförts inte anses motsvara de krav som bör ställas på en ändamålsenlig lagstiftning. 1951 års föreningslag är sålunda utformad efter mönster av 1944 års aktiebolagslag. Det innebär att betydande skillnader som inte är sakligt motiverade finns mellan föreningslagstiftningen och annan associationsrättslig lagstiftning, något som knappast kan vara till fördel för det praktiska rättslivet. Härtill kommer att föreningslagen som framhålls i propositionen är svåröverskådlig och innehåller åtskilliga bestämmelser av utpräglad detaljkaraktär. Starka skäl talar alltså för att 1951 års föreningslag nu bör ersättas med en ny lag om ekonomiska föreningar. Det förslag till en modernisering och förenkling av regelsystemet som kooperationsutredningen lagt fram har också fått ett positivt mottagande vid remissbehandlingen.

I det följande kommer utskottet att behandla de frågor som tagits upp i motionerna eller som eljest tilldragit sig utskottets uppmärksamhet.

Medlemsantal i ekonomisk förening

I propositionen föreslås att nu gällande regler om minsta antal medlemmar i en ekonomisk förening förs över till den nya föreningslagen. Sålunda kommer även i fortsättningen huvudregeln vara att en ekonomisk förening skall bestå av minst fem medlemmar. Antalet medlemmar får dock vara tre eller fyra om minst tre av medlemmarna är ekonomiska föreningar eller andra föreningar som är att anse som juridiska personer (2 kap. 1 §). I propositionen föreslås inte någon ändring av det nu gällande kravet i 43 § bostadsrättslagen (1971:479) att minsta antal medlemmar i en bostadsrättsförening skall vara fem.

I motionerna 1985/86:L263 (c) och 1986/87:L207 (c) framhålls att många arbetstillfällen för kvinnor kommer att försvinna från arbetsmarknaden i framtiden och att det därför är viktigt att kvinnorna stimuleras att ägna sig åt privat företagsamhet. Många kvinnor hyser dock av olika skäl tveksamhet att ensamma starta eller överta ett företag. Helst vill de enligt motionärerna arbeta tillsammans med andra. Den kooperativa företagsformen kan då vara ett fördelaktigt alternativ. Motionärerna anser det angeläget att lagstiftningen inte försvårar bildandet av kooperativa företag. Enligt motionärerna kan, särskilt i inledningsskedet av en kooperativ verksamhet, det nuvarande kravet på fem medlemmar vara svårt att uppfylla. Motionärerna yrkar (yrkande 1 i motion L207) därför att förslag framläggs om att minimiantalet sänks till tre medlemmar.

Utskottet vill framhålla att kravet på minst fem medlemmar i en ekonomisk förening motiverats av föreningarnas kooperativa karaktär. En sänkning av minimiantalet skulle enligt utskottets mening innebära att det kooperativa inslaget i viss mån gick förlorat. Då frågor med anknytning till kravet på medlemsantalet i en annan kooperativ verksamhetsform, nämligen bostadsrättsföreningarna, tidigare behandlats i riksdagen (se senast LU 1984/85:32) har utskottet därför ställt sig avvisande till tanken på en sänkning av kravet.

Bostadsrättslagen ses för närvarande över av en särskild tillkallad utredare. I direktiven för utredningsarbetet (dir. 1986:5) hänvisar departementschefen bl. a. till utskottets ovan angivna betänkande och anför att han delar uppfattningen att kravet på minsta antal medlemmar i en bostadsrättsförening och det i praxis gällande kravet på minsta antal lägenheter även fortsättningsvis bör gälla. Utredaren bör dock överväga om inte kravet på minsta antal medlemmar i inledningsskedet av en förenings verksamhet bör kunna minskas från fem till tre. Ett motiv för en sådan förändring skulle enligt direktiven vara det praktiska tillvägagångssättet med föreningsbildning genom s. k. kontorsstiftning, dvs. att föreningen bildas utan de boendes medverkan. Projekt av servicehuskaraktär med t.ex. kommunen och organisationer som stiftare skulle då kunna genomföras på ett smidigare sätt.

De särskilda skäl som sålunda kan föreligga för att bostadsrättsföreningar under en övergångstid bör kunna tillåtas att ha färre medlemmar än fem har enligt utskottets mening inte bärkraft när det gäller ekonomiska föreningar i allmänhet.

På grund av det anförda och då nuvarande ordning såvitt känt inte inneburit några nackdelar för nystartade föreningar kan utskottet inte ställa sig bakom motionärernas förslag. Utskottet tillstyrker således bifall till propositionen i aktuell del och avstyrker bifall till motionerna L263 och L207 yrkande 1.

Föreningsmedlemmarnas inflytande.

Utmärkande för de ekonomiska föreningarna är att medlemmarna i större eller mindre utsträckning engagerar sig i föreningens olika angelägenheter och inte bara väljer förvaltande och kontrollerande organ samt träffar avgöranden på grundval av årsredovisningen.

Medlemmarnas beslutanderätt skall enligt 1951 års föreningslag utövas på föreningsstämman. Föreningsstämman är i princip föreningens högsta beslutande organ. Stämman har beslutanderätt rörande föreningens organisation och sådana inre förhållanden som tillsättande och entledigande av styrelse och revisorer, ökning eller minskning av insatskapitalet, bestämmelser om avgifter till föreningen, fastställande av årsredovisning och åtgärder med anledning av vinst och förlust, ändring av stadgarna samt upplösning av föreningen genom likvidation eller fusion.

Huvudregeln är att varje medlem i föreningen har *en röst* på föreningsstämman. Undantag härifrån kan dock ske genom föreskrifter i stadgarna.

Ledningen av föreningens verksamhet och förvaltningen av dess angelägenheter skall handhas av en *styrelse* med minst tre ledamöter. Styrelsen skall som nämnts utses av föreningsstämman. I föreningens stadgar kan tas in föreskrifter om att styrelseledamöter skall utses på annat sätt.

Styrelseledamot skall i princip vara medlem i föreningen. Undantag från kravet på medlemskap kan emellertid göras i särskilt angivna fall genom föreskrifter i föreningens stadgar.

I fråga om föreningsstämmans beslut om *ändring av stadgarna* finns särskilda regler. För att ett beslut om stadgeändring skall bli giltigt krävs antingen att samtliga röstberättigade i föreningen har varit ense om beslutet eller att beslutet fattats på två på varandra följande stämmor och på den senare stämman biträts av minst två tredjedelar av de röstande. För vissa ändringsbeslut krävs särskild röstmajoritet. Har i stadgarna tagits in ytterligare villkor för ändring av stadgarna skall villkoret gälla. Krävs enligt stadgarna regeringens tillstånd till en stadgeändring får under närmare angivna förutsättningar inte detta villkor ändras utan regeringens tillstånd.

De redovisade bestämmelserna i 1951 års föreningslag är enligt bostadsrättslagen i princip tillämpliga också på bostadsrättsföreningar. För bostadsrättsföreningar gäller härutöver vissa särskilda bestämmelser. I fråga om rösträtt föreskrivs sålunda att om flera medlemmar innehar bostadsrätt gemensamt, de har endast en röst tillsammans om inte annat följer av föreningens stadgar. Beträffande styrelsen i en bostadsrättsförening gäller enligt bostadsrättslagen att minst två av ledamöterna skall utses av föreningsstämman. Är antalet styrelseledamöter mindre än fem skall minst en ledamot väljas av stämman.

I propositionen föreslås att gällande regler om föreningsmedlems rösträtt, val av styrelse och beslut om stadgeändringar förs över till den nya föreningslagen utan några mera väsentliga sakliga ändringar. Regler om styrelseval har upptagits i 6 kap. 1 § förslaget till föreningslag. Bestämmelserna om rösträtt och stadgeändringar finns i 7 kap. 1 § resp. 7 kap. 14 §.

Motionärerna i motion 1986/87:L112 (fp) anser att nuvarande bestämmelser i föreningslagen inte i tillräcklig utsträckning ger skydd åt föreningarnas självständighet. Om den ekonomiska föreningen skall behålla sin karaktär av en renodlat kooperativ företagsform bör enligt motionärerna föreningslagen vara så utformad att kapitalassociationer, där det avgörande inflytandet helt eller delvis ligger på annat håll än hos medlemmarna, inte kan registreras som ekonomiska föreningar. Förslaget i propositionen innehåller dock, i likhet med 1951 års föreningslag, några regler vilka enligt motionärerna gör det

möjligt för kommuner eller aktiebolag att missbruka företagsformen genom att knyta föreningar så nära till sig att det inte blir fråga om självständiga föreningar som arbetar i medlemmarnas intresse.

Inte minst i samband med överförande av tidigare kommunal verksamhet till föreningslivet anser motionärerna att det finns en risk att kommunen skaffar sig en fortsatt kontroll över verksamheten genom att förbehålla sig vetorätt mot stadgeändringar, omfattande styrelserepresentation och/eller omfattande rösträtt på föreningsstämman. Gränsen mellan den offentliga makten och det fria föreningslivet kan då komma att suddas ut. Det vore enligt motionärerna mycket olyckligt om en sådan utveckling – där några av den svenska folkrörelsetraditionens centrala idéer skulle hotas – blev följden av en i andra avseenden välkommen ökning av intresset för att låta föreningar ta över verksamhet som tidigare drivits i kommunal regi.

Motionärerna påpekar att det i dag är möjligt att registrera en ekonomisk förening, där en kommun (eller ett aktiebolag eller en stiftelse) tillsätter hela styrelsen, har röstmajoritet på föreningsstämman i kraft av sitt kapitalägarande och dessutom har vetorätt mot stadgeändringar. I bostadsrättsföreningar kan utomstående tillsätta en majoritet av styrelsen samt skaffa sig vetorätt mot stadgeändringar. Föreskrifter av detta slag kan enligt motionärerna väntas tillkomma vid föreningens bildande, innan det stora flertalet medlemmar hunnit inträda och få rösträtt på föreningsstämman. Dessa risker är särskilt tydliga då det gäller bostadsrättsföreningar som regelmässigt stiftas innan de blivande boende kommer in i bilden. Även för ekonomiska föreningar finns det, fortsätter motionärerna, en risk att exempelvis ett avtal med kommunen och stadgar för en blivande ekonomisk förening förhandlas fram som en paketlösning, vilken innebär att de blivande medlemmarna inte kommer att kunna utöva det inflytande i föreningen som de skall ha om föreningen är kooperativ.

Mot bakgrund av det anförda anser motionärerna att en ny föreningslag bör utformas så att framtida missbruk förebyggs. I enlighet härmed bör regler införas som garanterar att medlemmarna får ett avgörande inflytande över de centrala frågorna om val av styrelse och om stadgeändringar. Vidare bör principen om lika rösträtt lagfästas.

I sistnämnda hänseende hänvisar motionärerna till att kooperationsutredningen framlagt ett förslag om en tvingande regel om lika rösträtt för alla föreningar med undantag för kooperativa centralorganisationer, dvs. sammanslutningar av ekonomiska föreningar. Enligt motionärerna avvisar departementschefen detta förslag under åberopande av att det finns föreningar med både fysiska personer och andra föreningar som medlemmar och där en regel om lika rösträtt kan leda till svårigheter. Motionärerna anser att en tvingande regel om lika rösträtt kan införas om undantag görs också för bl. a. denna typ av föreningar. Med lika rösträtt avses enligt motionärerna inte att varje medlem skall ha en röst. Genom formuleringen lika rösträtt kan exempelvis i centralorganisationer varje medlemsförening sända samma antal ombud till stämman. För föreningar som upplåter lägenheter med kooperativ hyresrätt samt bostadsföreningar blir det möjligt att anta stadgar där varje hushåll ges en röst, dvs. i stort sett samma princip som gäller enligt bostadsrättslagen om en röst per lägenhet.

I fråga om *val av styrelse* förordar motionärerna att 6 kap. 1 § förslaget till ny föreningslag ändras så att högst en tredjedel av styrelseledamöterna skall få utses på annat sätt än genom val på föreningsstämman. Förslaget innebär att antalet styrelseledamöter måste fastställas så att de ledamöter som företräder medlemmarna alltid är minst dubbelt så många som eventuella andra ledamöter. Denna regel kan dock, enligt motionärerna, inte utan ytterligare utredning tas in även i bostadsrättslagen. Detta beror på att det i samband med uppförande av nya fastigheter har ansetts vara legitimt att en styrelsemajoritet under en övergångstid företräder stiftarna och andra utomstående. Pågående översyn av bostadsrättslagen bör dock, fortsätter motionärerna, leda fram till en begränsning av denna övergångstid. Vidare bör det övervägas vilka begränsningar som bör finnas när det gäller beslut av en sådan styrelse, som binder kommande stämmor och styrelse när det gäller t. ex. fastighetsförvaltning och andra väsentliga ekonomiska frågor. Det kan enligt motionärerna inte i bostadsrättsföreningar, lika litet som i andra kooperativa sammanslutningar, vara godtagbart att styrelsemajoriteten annat än under en kortare övergångstid kontrolleras av andra intressen än medlemsintresset.

När det gäller *stadgeändringar* bör enligt motionärerna nuvarande regler om att stadgarna i enstaka undantagsfall kan innehålla föreskrift om regeringens godkännande kunna bibehållas eftersom de i praktiken inte innebär någon risk för missbruk. Vidare bör det vara tillåtet att en organisation som är uppbyggd i flera led har stadgar där stadgeändringar i lokala sammanslutningar måste godkännas av riksorganisationen eller motsvarande. Sistnämnda regel kan lämpligen anknytas till begreppet "ekonomisk centralförening". I övrigt bör det – för såväl bostadsrättsföreningar som andra ekonomiska föreningar – vara otillåtet att ha stadgar som inte kan ändras utan godkännande av utomstående. För att hindra att en sådan föreskrift kringgås bör enligt motionärerna inte heller en viss medlem – som t. ex. kan vara en kommun eller ett aktiebolag – kunna ges en särskild vetorätt mot stadgeändringar.

Andra villkor för ändring av stadgarna – såsom ett ännu hårdare majoritetskrav än det som anges i föreningslagen – bör även i fortsättningen var tillåtna.

Motionärerna yrkar (yrkande 1) att 6 kap. 1 § samt 7 kap. 1 och 14 §§ förslaget till ny föreningslag ändras i enlighet med det anförda, att en definition av begreppet ekonomisk centralförening upptas i 1 kap. lagförslaget samt att en särskild övergångsbestämmelse införs med den innebörden att de föreslagna skärpningarna endast skall gälla föreningar som bildas efter ikraftträdandet. Vidare yrkas (yrkande 2) att i bostadsrättslagen införs en hänvisning till de särskilda bestämmelserna om stadgeändringar i föreningslagen samt (yrkande 3) att vad som i motionen anförts om styrelseval i bostadsrättsförening ges regeringen till känna.

Utskottet vill för sin del stryka under att, som ovan nämnts, det utmärkande för en ekonomisk förening är att medlemmarna deltar i verksamheten på olika sätt och de även i övrigt har ett starkt inflytande när det gäller föreningens angelägenheter. Medlemmarnas engagemang i föreningen gör att verksamhetsformen i betydande grad skiljer sig från aktiebola-

get. I likhet med motionärerna anser utskottet att det är angeläget att den egenart som den kooperativa företagsformen innebär upprätthålls i en ny föreningslag. Att medlemmarnas inflytande i olika frågor garanteras är vidare en förutsättning för att den ekonomiska föreningsrörelsen skall präglas av ett demokratiskt synsätt, något som är av grundläggande betydelse för föreningslivet. Även om lagstiftningen således måste slå vakt om de intressen som bär upp föreningsrörelsen är det samtidigt viktigt att föreningarna ges möjligheter att självständigt besluta om hur verksamheten skall bedrivas och organiseras. Endast om starka skäl talar för det bör inskränkningar ske i beslutanderätten för föreningen och dess medlemmar.

I linje med det anförda kan utskottet ansluta sig till motionärernas uppfattning att principen om lika rösträtt bör vara en utgångspunkt för en ny lagstiftning om ekonomiska föreningar. Att uppställa en undantagslös regel om lika rösträtt skulle emellertid enligt utskottets mening föra för långt och kunna strida mot det demokratiska synsätt som bör prägla den nya lagen. Som motionärerna själva föreslår bör sålunda avsteg från huvudprincipen kunna göras i ekonomiska föreningar vilkas medlemmar helt eller delvis utgörs av andra föreningar. Också i andra typer av föreningar kan det emellertid vara befogat att särskilda rösträttsvillkor får tillämpas. Enligt utskottets mening är det svårt att i den nya lagen på ett heltäckande sätt ange alla de typer av föreningar där avsteg från principen om lika rösträtt bör vara tillåten.

I likhet med departementschefen anser utskottet därför att det grundläggande demokratiska synsättet bäst tillgodoses om föreningarna liksom hittills får en möjlighet att i stadgarna differentiera medlemmarnas rösträtt. En sådan ordning har gällt sedan 1951 års föreningslag kom till och har såvitt känt inte inneburit några nackdelar. Utskottet tillstyrker således bifall till propositionen i denna del och avstyrker bifall till motionen i motsvarande del.

Vad härefter angår frågan om styrelseval vill utskottet stryka under att huvudprincipen bör vara att styrelsen i en ekonomisk förening utses på föreningsstämman. Om en tvingande regel angående styrelseval infördes skulle det enligt utskottets mening innebära ett ingrepp i föreningarnas beslutanderätt i interna frågor och kunna stå i strid med det demokratiska synsätt som bör prägla föreningslivet. Den nuvarande möjligheten för en förening att i stadgarna ta in föreskrifter om hur styrelsen skall utses har funnits sedan 1951 års föreningslag kom till. Också enligt 1911 års lag förelåg en sådan möjlighet. Såvitt känt har något missbruk av den inte förekommit. Vid remissbehandlingen av kooperationsutredningens förslag har inte heller framförts något som tyder på att gällande regler skulle behöva ändras. Motionärernas farhågor för att bestämmelserna skall missbrukas får därför anses betydligt överdrivna. På grund av det anförda anser utskottet att det inte finns anledning att tillmötesgå motionärernas önskemål i förevarande hänseende. Utskottet tillstyrker således bifall till propositionen också i denna del och avstyrker bifall till motion L112 i motsvarande del. I enlighet härmed bör även yrkande 3 i motionen om en översyn av bostadsrättslagen avslås.

Vad slutligen gäller motionärernas förslag beträffande beslut om stadgeändringar kan utskottet av i huvudsak samma skäl som anförts ovan inte finna

det motiverat att gällande ordning nu skall frångås. Något missbruk av nuvarande regler synes sålunda inte ha förekommit. Det demokratiska synsättet gynnas därför bäst om föreningarna även i fortsättningen själva får uppställa de villkor som utöver nuvarande bestämmelser i föreningslagen skall gälla för giltigheten av beslut om stadgändringar.

Utskottet tillstyrker således propositionen även i förevarande hänseende och avstyrker bifall till motion L112 yrkande 1 i denna del och yrkande 2.

Effektivare revision m. m.

I propositionen föreslås att de regler om en effektivare revision som har uppställts för aktiebolag och sådana företag som omfattas av lagen (1980:1103) om årsredovisning m. m. i vissa företag skall gälla också för ekonomiska föreningar. Syftet med dessa regler är att ge bättre möjligheter att få med revisorerna i kampen mot den ekonomiska brottsligheten.

Förslaget innebär att revisorerna skall granska hur föreningen fullgjort sina skyldigheter när det gäller skatter och avgifter (8 kap. 13 §). Revisorerna blir också skyldiga att lämna uppgifter om föreningarnas angelägenheter till den som leder en förundersökning i brottmål (8 kap. 16 §). Förslaget innebär även att länsstyrelsen i vissa fall får besluta bl. a. att en förening som inte har kvalificerad revisor skall ha sådan revisor (8 kap. 6 §). Vidare införs en skyldighet för revisor som avgår i förtid att underrätta länsstyrelsen härom (8 kap. 8 §).

Motionärerna i motion 1986/87:L113 (m) yrkar avslag på propositionen i denna del. Motionärerna hänvisar till att de motsatte sig att reglerna om effektivare företagsrevision infördes i aktiebolagslagen och årsredovisningslagen. Enligt motionärerna kan samma invändningar som då framfördes riktas också mot den nu föreslagna ordningen, nämligen att den skadar det förtroendefulla förhållande mellan företagsledning och revisorer som är en förutsättning för revisionsarbetet. På sikt kan förslaget också leda till en försvagning av revisorsfunktionen.

Även motionärerna i motion 1986/87:L112 (fp) påtalar att de motsatte sig att reglerna om en effektivare företagsrevision skulle intas i aktiebolagslagen.

Frågan om behovet av effektivare regler om företagsrevision och konsekvenserna för revisionsarbetet övervägdes ingående av utskottet då de nuvarande reglerna infördes i aktiebolagslagen och årsredovisningslagen (prop. 1984/85:30, LU 1984/85:13). I sitt av riksdagen godkända betänkande tillstyrkte utskottet att reglerna antogs och avstyrkte bifall till de då aktuella motionerna med yrkanden om avslag på propositionen.

Som skäl för ställningstagandet anförde utskottet bl. a. att det med hänsyn till vikten av att skatte- och avgiftssystemet är effektivt behövs en fortlöpande granskning av hur företagen sköter sina betalningsalligganden och att det är naturligt att man tar till vara den resurs som revisorerna utgör för denna granskning. Utskottet framhöll därvid att revisorerna enligt då gällande regler inte hade rättslig skyldighet att göra någon granskning av hur företagen iakttog sina förpliktelser när det gäller skatter och avgifter utan deras verksamhet var i första hand inriktad på att säkerställa ett rättvisande

bokslut. I viss utsträckning inbjöd emellertid god revisionssed att revisorer också ägnade uppmärksamhet åt skatte- och avgiftsfrågor. Utskottet underströk att frågan var så viktig att det var väl motiverat att revisorerna gavs stöd i lag när det gäller att hävda en ny syn i fråga om skatter och avgifter. Utskottet framhöll också att med den utformning granskningsskyldigheten fått i propositionen man inte torde behöva hysa några farhågor för att förslaget skulle leda till en förtroendeklyfta mellan företagsledningen och revisorn och till andra negativa effekter. I fråga om reglerna om ökad uppgiftsskyldighet i brottmål anförde utskottet att enligt då gällande regler revisor endast kunde bli skyldig att vittna under förundersökningen, när denna framskridit så långt att mera konkreta misstankar riktats mot en person. Utskottet framhöll att det i många fall kunde vara värdefullt om revisorn kunde höras på ett tidigare stadium av förundersökningen och utskottet ansåg att samhällets intresse fick anses vara överordnat de intressen som bestämmelserna om revisors tystnadsplikt avsåg att skydda.

Enligt utskottets mening har de anförda skälen giltighet även när det gäller revisorsfunktionen i ekonomiska föreningar. Någon anledning till att bestämmelser motsvarande dem som gäller för revisorer i aktiebolag och vissa andra företag inte bör uppställas beträffande revisionen i ekonomiska föreningar kan utskottet inte finna. Att regler om effektivare företagsrevision inte infördes beträffande de ekonomiska föreningarna redan i samband med 1984/85 års lagstiftning berodde för övrigt, som närmare redovisas i propositionen, på att departementsbehandlingen av kooperationsutredningens förslag då inte var avslutad.

På grund av det anförda tillstyrker utskottet bifall till propositionen i aktuell del och avstyrker bifall till motion L113.

I propositionen föreslås att nuvarande regler om vem som kan utses till revisor i ekonomisk förening förs över till den nya föreningslagen utan några sakliga ändringar. Bestämmelserna som finns i 8 kap. 3 § förslaget till ny föreningslag innebär bl. a. att revisor i princip skall vara svensk medborgare samt att den som är omyndig eller i konkurs inte får vara revisor. Vidare uppställs vissa allmänna kvalifikationskrav. De redovisade reglerna överensstämmer i huvudsak med vad som gäller för revisor i aktiebolag.

Enligt ett i proposition 1986/87:12 om ny banklagstiftning framlagt förslag till bankrörelselag skall för revisor i bankaktiebolag, sparbank och föreningsbank gälla samma krav som för revisor i ekonomisk förening. Utöver dessa krav finns i förslaget till bankrörelselagen en föreskrift om att revisor inte får vara underkastad näringsförbud.

Näringsförbud kan enligt lagen (1986:436) om näringsförbud meddelas näringsidkare och företrädare för juridiska personer som begått brott i näringsverksamhet, underlåtit att betala skatter, tullar och avgifter eller som eljest i vissa avseenden grovt åsidosatt vad som ålegat honom som näringsidkare. Den som är underkastad näringsförbud får inte bl. a. driva näringsverksamhet.

Enligt utskottets mening talar starka skäl för att näringsförbud bör utgöra ett hinder att vara revisor i ekonomiska föreningar och aktiebolag. Utskottet förordar därför att det i förslaget till ny föreningslag tas in en bestämmelse om att den som är underkastad näringsförbud inte får vara revisor. Utskottet

föresätter att frågan om en motsvarande ändring i aktiebolagslagens regler om revisorer tas upp till prövning av regeringen i lämpligt sammanhang.

LU 1986/87:20

Frågor om firmaskydd och registrering

Enligt gällande rätt registreras ekonomiska föreningar hos länsstyrelserna i länsvis förda register. Någon ändring av reglerna härvidlag föreslås inte i propositionen. Däremot föreslås att föreningens ensamrätt till sin firma på grund av registrering skall utsträckas till att gälla inom hela landet och inte som nu gälla endast inom det län där föreningen har registrerats (14 kap. 1 §).

Utskottet delar departementschefens uppfattning att registreringen även fortsättningsvis bör ombesörjas av länsstyrelserna och att det i vart fall inte för närvarande finns anledning att frångå gällande ordning för registrering av ekonomiska föreningar. För ett bibehållande av regionala register talar bl. a. att föreningarnas behov av service i form av rådgivning och information lättare tillgodoses med en regional hantering av registreringsärenden. Mot bakgrund av att Kooperationens starka frammarsch under senare år har lett till att allt fler företag med riksomfattande verksamhet har skapats inom ramen för den kooperativa rörelsen anser utskottet emellertid att det föreligger ett behov av att utsträcka skyddsområdet för registrerade föreningsfirmor till hela landet. Med hänsyn till att enligt propositionen det allmänna företagsregistret, som inrättades hos statistiska centralbyrån år 1984, tillhandahåller uppgifter om samtliga i landet registrerade firmor för ekonomiska föreningar finns det också förutsättningar, även med ett bibehållande av de länsvis förda registren, för att länsstyrelserna vid sin förhandsgranskning skall kunna beakta registrerade firmor. Utskottet förordar således att förslaget om ett utvidgat firmaskydd genomförs.

Ett system där firmaskyddet för en ekonomisk förening gäller i hela landet kommer att medföra ökade krav på länsstyrelserna när det gäller kontrollen av att hinder mot en firmaregistrering inte möter med hänsyn till redan registrerade firmor. Den nödvändiga kontrollen torde som nämnts kunna ske genom utnyttjande av det centrala företagsregistret hos statistiska centralbyrån. I den mån uppgifterna i detta register inte är helt aktuella kan emellertid viss annan kontroll bli erforderlig. Av propositionen (s. 73) framgår att vid vissa länsstyrelser handläggningstiden för registreringsärenden är betydande. Med hänsyn inte minst till de rättsverkningar som är knutna till en registrering i föreningsregistret är det enligt utskottets mening angeläget att registreringsärendena handläggs så skyndsamt som möjligt. Den nu föreslagna reformen får inte leda till att handläggningstiderna förlängs. Utskottet vill därför understryka vikten av att man i samband med förberedelsearbetet inför den nya lagstiftningen noga överväger hur länsstyrelserna på ett smidigt sätt skall kunna få aktuella uppgifter ur bl. a. statistiska centralbyråns register. I sammanhanget vill utskottet påpeka att, enligt vad som upplysts, inte något föreningsregister för närvarande förs med stöd av ADB.

Med det anförda tillstyrker utskottet att de föreslagna reglerna om registrering av ekonomiska föreningar genomförs. En redaktionell ändring bör dock göras i 15 kap. 5 § förslaget till ny föreningslag.

Utskottet övergår härefter till frågan om kostnaden för registrering av ekonomiska föreningar.

Enligt 8 § kungörelsen (1952:495, ändrad 1981:249) om förande av register för ekonomiska föreningar m. m. skall en avgift på 1 100 kr. erläggas till länsstyrelsen då ansökan görs om registrering. För nyregistrering av enskild näringsidkare, handelsbolag, ideell förening eller stiftelse uppgår motsvarande avgift enligt 12 § handelsregisterförordningen (1974:188, ändrad 1981:248) till 450 kr. I motion 1986/87:L207 (c) yrkas (yrkande 2), med hänvisning till betydelsen av att bildandet av kooperativa föreningar underlättas, att riksdagen hos regeringen begär förslag om att registreringsavgiften för en ekonomisk förening sänks eller avskaffas.

Utskottet erinrar om att det till grund för nuvarande avgifter ligger en taxeöversyn av avgifter vid handels- och föreningsregistren som företogs av riksrevisionsverket (RRV) år 1980 på regeringens uppdrag. Syftet med översynen var att visa vilka avgifter som borde erläggas för att länsstyrelsernas kostnader för handläggning och kungörande skulle täckas. RRV:s förslag, som godtog av regeringen, innebar också full kostnadstäckning vid 1981 års pris- och lönenivå. Skälet till att kostnaden för nyregistrering av ekonomisk förening är betydligt högre än motsvarande kostnad för enskild näringsidkare m. fl. angavs av RRV vara att den lagstiftning som reglerar ekonomiska föreningar är bindande, vilket innebär att länsstyrelsen måste kontrollera att föreningens stadgar inte står i strid med några författningar. Ingen sådan kontroll krävs vid registrering i handelsregister. RRV gjorde den bedömningen att en kostnadsanpassad avgift för registrering av ekonomiska föreningar inte skulle få någon nämnvärd negativ styreffekt. Bl. a. hänvisades till att det i regel måste finnas minst fem medlemmar i en ekonomisk förening, vilket innebär att avgiften per medlem blir lägre än vid registrering av enskild näringsidkare.

Riksdagen har, med anledning av ett motionsyrkande med samma syfte som det nu aktuella, tidigare prövat frågan om registreringsavgiften för ekonomiska föreningar (NU 1985/86:14). I sitt av riksdagen godkända betänkande hänvisade näringsutskottet till vad riksrevisionsverket hade anfört i samband med den ovan nämnda taxeöversynen och avstyrkte bifall till motionen.

Enligt lagutskottets mening har några nya omständigheter som bör föranleda att riksdagen frångår sitt tidigare ställningstagande inte framkommit. Utskottet avstyrker således bifall till motion L207 yrkande 2.

Övrigt

Utöver vad utskottet ovan anfört föranleder propositionen inte några uttalanden från utskottets sida.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *medlemsantal*

att riksdagen med avslag på motionerna 1985/86:L263 och 1986/87:L207 yrkande 1 antar det i proposition 1986/87:7 framlagda förslaget till lag om ekonomiska föreningar såvitt avser 2 kap. 1 §.

2. beträffande *medlemsinflytande*
att riksdagen med avslag på motion 1986/87:L112 yrkande 1 i denna del antar 6 kap. 1 § samt 7 kap. 1 och 14 §§ förslaget till lag om ekonomiska föreningar.

3. beträffande *översyn av bostadsrättslagen*
att riksdagen avslår motion 1986/87:L112 yrkande 3.

4. beträffande *effektivare revision*
att riksdagen med avslag på motion 1986/87:L113 antar 8 kap. 6, 8, 13 och 16 §§ förslaget till lag om ekonomiska föreningar.

5. beträffande *registreringsavgift*
att riksdagen avslår motion 1986/87:L207 yrkande 2.

6. beträffande *förslaget till lag om ekonomiska föreningar*
att riksdagen antar förslaget till lag om ekonomiska föreningar i den mån det inte omfattas av vad utskottet hemställt ovan med den ändringen att 8 kap. 3 § och 15 kap. 5 § erhåller i bilaga 2 som *Utskottets förslag* betecknade lydelse.

7. beträffande *förslaget till lag om införande av lagen om ekonomiska föreningar*
att riksdagen med avslag på motion 1986/87:L112 yrkande 1 i denna del antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om införande av lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar.

8. beträffande *förslaget till lag om ändring i bostadsrättslagen*
att riksdagen med avslag på motion 1986/87:L112 yrkande 2 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i bostadsrättslagen (1971:479).

9. beträffande *övriga lagförslag*
att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till *dels* lag om ändring i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter, *dels* lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar.

Stockholm den 24 mars 1987

På lagutskottets vägnar

Per-Olof Strindberg

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m), Lennart Andersson (s), Owe Andréasson (s), Ulla Orring (fp), Martin Olsson (c), Allan Ekström (m), Bengt Kronblad (s), Gunnar Thollander (s), Marianne Karlsson (c), Berit Löfstedt (s), Ewa Hedkvist Petersen (s), Ulla Pettersson (s), Kjell-Arne Welin (fp), Marianne Carlström (s) och Mona Saint Cyr (m).

1. Medlemsantal (mom. 1)

Per-Olof Strindberg (m), Ulla Orring (fp), Martin Olsson (c), Allan Ekström (m), Marianne Karlsson (c), Kjell-Arne Welin (fp) och Mona Saint Cyr (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motiveringarna till motionerna 1985/86:L263 (c) och 1986/87:L207 (c) är syftet med motionerna att på olika sätt underlätta och stimulera kooperativ verksamhet inte minst bland ungdom och kvinnor. Utskottet delar motionärernas synpunkter på vikten av att reglerna för kooperativ verksamhet är sådana att startande av sådan verksamhet inte i onödan försvåras. Eftersom det inte minst i utpräglade glesbygder kan vara svårt att uppfylla kravet på minst fem medlemmar för att få bilda en ekonomisk förening finns det enligt utskottet skäl för att pröva motionskraven om att det endast skall fordras tre medlemmar härför.

Bostadsrättslagen ses för närvarande över av en särskilt tillkallad utredare. I direktiven för utredningsarbetet (Dir. 1986:5) hänvisar departementschefen bl. a. till utskottets ovan angivna betänkande och anför att han delar uppfattningen att kravet på minsta antal medlemmar i en bostadsrättsförening och det i praxis gällande kravet på minsta antal lägenheter även fortsättningsvis bör gälla. Utredaren bör dock överväga om inte kravet på minsta antal medlemmar i inledningsskedet av en förenings verksamhet bör kunna minskas från fem till tre. Ett motiv för en sådan förändring skulle enligt direktiven vara det praktiska tillvägagångssättet med föreningsbildning genom s. k. kontorsstiftning, dvs. att föreningen bildas utan de boendes medverkan. Projekt av servicehuskaraktär med t. ex. kommunen och organisationer som stiftare skulle då kunna genomföras på ett smidigare sätt.

Det särskilda skäl som sålunda kan föreligga för att bostadsrättsföreningar under en övergångstid bör kunna tillåtas att ha färre medlemmar än fem har enligt utskottets mening bärkraft även när det gäller ekonomiska föreningar i allmänhet.

På grund av det anförda anser utskottet att regeringen bör låta pröva förutsättningarna för och lämpligheten av att tillåta att ekonomiska föreningar – åtminstone i ett inledningsskede – har endast tre medlemmar.

I avvaktan på resultatet av en sådan prövning bör propositionen i denna del kunna godtas.

Vad utskottet anför i anledning av motionerna 1985/86:L263 och 1986/87:L207 yrkande 1 bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under mom. 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medlemsantal*

att riksdagen *dels* antar det i proposition 1986/87:7 framlagda förslaget till lag om ekonomiska föreningar såvitt avser 2 kap. 1 §. *dels* med anledning av motionerna 1985/86:L263 och 1986/87:L207 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför om en översyn av reglerna om minsta antal medlemmar i en ekonomisk förening.

2. Medlemsinflytande (mom. 2)

LU 1986/87:20

Per-Olof Strindberg (m), Ulla Orring (fp), Allan Ekström (m), Kjell-Arne Welin (fp) och Mona Saint Cyr (m) anser

dels att den del av utskottets betänkande som börjar på s. 9 med "I linje" och slutar på s. 10 med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion L112 finns det i samband med överförande av tidigare kommunal verksamhet till föreningslivet risk för att kommunen skaffar sig fortsatt kontroll över verksamheten genom att förbehålla sig vetorätt vid stadgeändringar, omfattande styrelserepresentation och/eller omfattande rösträtt på föreningsstämman. En sådan utveckling skulle kunna leda till att föreningslivet blev en del av den offentliga makten. Mot bakgrund av det demokratiska synsätt som bör prägla de ekonomiska föreningarna är det enligt utskottets mening i högsta grad angeläget att motverka en sådan utveckling. I sammanhanget kan också framhållas den olyckliga effekt som denna utveckling skulle kunna få på den väsentligen positiva tendensen att *överföra traditionell kommunalt bedriven verksamhet i andra händer*. Starka skäl talar således för att lagstiftningen måste vara utformad så att risken för missbruk av verksamhetsformen undanröjs. Ett sätt att motverka missbruk är att medlemmarna tillförsäkras avgörande inflytande över de centrala frågorna om val av styrelse och om stadgeändringar.

En första förutsättning för att denna målsättning skall uppnås är att kravet på *lika rösträtt* lagfästs. Utskottet får erinra om att kooperationsutredningen i sitt betänkande också framlade förslag om en tvingande regel om lika rösträtt för alla föreningar med undantag för kooperativa centralorganisationer, dvs. sammanslutningar av ekonomiska föreningar. I propositionen avvisas detta förslag med hänvisning till att det kan finnas föreningar bestående av såväl fysiska personer som andra föreningar i vilka en formellt sett lika rösträtt skulle strida mot det grundläggande demokratiska synsättet. Om medlemmarna är föreningar kan det exempelvis vara naturligt att en medlemsförenings röstetal får bero av det antal medlemmar som föreningen har. Utskottet kan ställa sig bakom denna uppfattning. Utskottet anser emellertid att det demokratiska synsättet bäst bibehålls med en tvingande regel om lika rösträtt, från vilken undantag görs för centralföreningar av angivet slag, dvs. föreningar där medlemskap kan beviljas såväl andra föreningar som fysiska personer. I lagen bör således, som föreslås i motion L112, tas in en definition av en centralförening, vilken med hänvisning till den terminologi som används i propositionen bör benämnas ekonomisk centralförening. Att det skulle finnas andra föreningar med ett berättigat behov av att tillämpa avsteg från regeln om lika rösträtt kan utskottet inte se. Enligt utskottets mening bör vidare kravet vara *lika* rösträtt och inte att varje medlem har en röst. Detta krav anknyter för övrigt till bestämmelserna om kooperativa föreningar i skattelagstiftningen. I 2 § 8 mom. tionde stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt anges bl. a. att en ekonomisk förening är att anse som kooperativ om den är öppen och i sina angelägenheter tillämpar lika rösträtt. Av bestämmelsen framgår vidare att en centralorganisation inte berövas sin kooperativa karaktär om rösträtten bland dess förstahandsmedlemmar, föreningarna, utövas efter deras medlemsantal. Enligt utskottets mening bör

kravet på lika rösträtt i föreningslagen ges innebörden att medlemmar i centralorganisationer exempelvis kan sända samma antal ombud till stämman. Vidare innebär det att föreningar som upplåter lägenheter med kooperativ hyresrätt kan anta stadgar där varje hushåll ges en röst, dvs. i stort sett samma princip som gäller enligt bostadsrättslagen om en röst per lägenhet. Utskottet förordar med det anförda att de i motion L112 framförda förslagen såvitt gäller utformningen av reglerna om lika rösträtt och en definition av begreppet ekonomisk centralförening genomförs. Utskottet delar också den uppfattning som framförs i motionen att de nya rösträttsreglerna endast skall gälla för föreningar som registreras efter ikraftträdandet av den nya föreningslagen.

Utskottet tillstyrker således bifall till motion L112 yrkande 1 i dessa delar.

När det gäller frågan om *styrelseval* kan det, mot bakgrund av vad som anförts om vikten av att medlemmarna tillförsäkras det avgörande inflytandet, inte accepteras att hela styrelsen får utses av andra än medlemmarna. Eftersom styrelsen i en förening skall bestå av minst tre ledamöter anser utskottet att högst en tredjedel av ledamöterna skall få utses på annat sätt än genom val på stämman. Med en sådan ordning uppnås att antalet ledamöter som företräder medlemsintresset alltid är minst dubbelt så många som antalet ledamöter. Utskottet förordar således att i föreningslagen införs en begränsning av möjligheterna att i föreningens stadgar ta in föreskrifter om att styrelseledamöter skall utses på annat sätt än genom val på stämman. Med det anförda tillstyrker utskottet således bifall till motion L112 yrkande 1 i denna del.

Principen om att medlemmarna skall tillsätta styrelsemajoriteten bör vara vägledande även när det gäller bostadsrättsföreningar. En regel härom kan emellertid inte utan ytterligare utredning tas in i bostadsrättslagen eftersom det har ansetts legitimt att en styrelsemajoritet under en övergångstid företräder stiftarna och andra utomstående. Frågan om att begränsa denna tid bör dock övervägas i samband med den pågående översynen av bostadsrättslagen. Enligt utskottets mening bör det i sammanhanget också övervägas om inte en sådan styrelses möjlighet att fatta beslut, om t. ex. fastighetsförvaltning och andra ekonomiska frågor som binder kommande stämmor och styrelser, bör begränsas. Vad utskottet sålunda anför om reglerna om styrelseval i bostadsrättsföreningar bör med bifall till motion L112 yrkande 3 ges regeringen till känna.

En ytterligare förutsättning för att den grundläggande demokratiska prägel på föreningarna skall bestå är som anförts i motionen att medlemmarna själva ges det avgörande inflytandet över stadgeändringar. Denna princip bör fastläggas i föreningslagen. Utskottet anser att undantag från denna regel bör kunna göras endast i de fall stadgarna innehåller föreskrifter om regeringens godkännande i vilka fall någon risk för missbruk i praktiken inte föreligger och i de fall stadgeändringar i en lokalorganisation förutsätter huvudorganisationens godkännande. Sistnämnda regel bör lämpligen kunna knytas till den tidigare förordade definitionen av en ekonomisk centralförening. I övrigt bör det inte vara möjligt att i stadgarna ta in föreskrifter om att stadgeändringar måste godkännas av utomstående. För att förhindra att denna regel kringgås bör det inte heller vara möjligt att ge en viss medlem –

t. ex. en kommun eller ett aktiebolag – vetorätt mot stadgeändringar. Andra villkor för stadgeändringar, som t. ex. hårdare majoritetskrav än det som anges i föreningslagen, bör i likhet med vad som föreslås i propositionen även i fortsättningen vara tillåtna. Med det anförda förordar utskottet att motionärernas förslag till regler om stadgeändringar tas in i föreningslagen. Dessa regler bör som förordas i motionen gälla endast för föreningar som registreras efter ikraftträdandet av den nya föreningslagen. Utskottet tillstyrker således bifall till motion L112 yrkande 1 i denna del. I linje med detta ställningstagande bör även reglerna om stadgeändringar i bostadsrättslagen ändras i enlighet med motionärernas önskemål. Utskottet tillstyrker således bifall även till motion L112 yrkande 2.

dels att utskottets hemställan under mom. 2 bort ha följande lydelse:

2. *beträffande medlemsinflytande*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:L112 yrkande 1 i denna del *dels* antar 6 kap. 1 § samt 7 kap. 1 och 14 §§ förslaget till lag om ekonomiska föreningar med den ändringen att lagrummen erhåller i bilaga 2 som *Motionärernas förslag* betecknade lydelse, *dels* beslutar att i 1 kap. lagförslaget införa ytterligare en paragraf, 5 §, med i bilaga 2 som *Motionärernas förslag* betecknade lydelse.

3. Översyn av bostadsrättslagen (mom. 3)

Per-Olof Strindberg (m), Ulla Orring (fp), Allan Ekström (m), Kjell-Arne Welin (fp) och Mona Saint Cyr (m) anser – under förutsättning av bifall till reservation 2 – att utskottets hemställan under mom. 3 bort ha följande lydelse:

3. *beträffande översyn av bostadsrättslagen*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:L112 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført om översyn av bostadsrättslagen.

4. Effektivare revision (mom. 4)

Per-Olof Strindberg (m), Ulla Orring (fp), Allan Ekström (m), Kjell-Arne Welin (fp) och Mona Saint Cyr (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 10 med "Frågan om" och slutar på s. 11 med "motion L113" bort ha följande lydelse:

Som är nämnt tidigare infördes hösten 1984 regler om effektivare revision i aktiebolag och sådana företag som omfattas av årsredovisningslagen (prop. 1984/85:30, LU 1984/85:13). Reglerna innebar bl. a. att revisorers granskningsskyldighet i fråga om skatter och avgifter utvidgades. I en till utskottets betänkande fogad reservation (m. c) riktades kritik mot förslaget i den delen, varvid framhölls att starka skäl talade mot den föreslagna utvidgningen av revisorers granskningsskyldighet. Utskottet delar den uppfattning som framfördes i reservationen och anser att dessa skäl talar även mot den nu föreslagna lagstiftningen.

I linje med den inställning utskottet givit uttryck för vid tidigare

behandling i riksdagen av revisionsfrågor (se t. ex. LU 1981/82:38) vill utskottet sålunda framhålla att en förutsättning för att en revisor skall kunna utföra sitt granskningsarbete – i medlemmarnas såväl som de anställdas, borgenärernas och det allmännas intressen – är att det råder ett förtroendefullt förhållande mellan företagsledningen och revisorn. Några åtgärder som kan rubba detta förhållande bör inte genomföras utan att starka skäl föreligger.

Enligt utskottets mening innebär de nu föreslagna reglerna om ökad granskningskyldighet uppenbara risker för att företagsledningens förtroende för revisorn skadas. Förutom återverkningar på samarbetet dem emellan finns det risker för att andra negativa effekter uppkommer.

Utskottet vill vidare framhålla att en anmärkning i årsredovisningen om att företaget underlåtit att inbetala skatter och avgifter på grund av bristande likviditet kan medföra allvarliga återverkningar på företagets anseende. Den förskjutning av tyngdpunkten i granskningsarbetet som förslaget i den här delen innebär är som utskottet ser det inte heller förenlig med principen om att revisorn skall iakttä flera olika intressen. Härtill kommer att revisorn redan i dag har viss skyldighet att granska företagets rutiner på skatte- och avgiftsområdet och att man från revisorernas egen sida tagit initiativ till att utveckla detta revisionsarbete. Enligt utskottets mening kan det för övrigt ifrågasättas huruvida en anmärkning i revisionsberättelsen om att företaget – kanske nästan ett år tidigare – brustit i sina åligganden över huvud taget har någon vettig funktion att fylla när det gäller att garantera att betalningsskyldighet fullgörs i rätt tid.

Vad härefter angår de i propositionen föreslagna reglerna om ökad upplysningsskyldighet gentemot den som leder förundersökning i brottmål vill utskottet framhålla att revisor redan enligt gällande lagstiftning kan tvingas lämna upplysningar under förundersökning i brottmål, nämligen då förundersökningen framskridit så långt att någon skäligen kan misstänkas för brott; se 23 kap. 13 § rättegångsbalken. Att, som regeringens förslag innebär, göra ytterligare inskränkningar i tystnadsplikten för revisor bör enligt utskottets mening inte komma i fråga. En revisors möjligheter att effektivt fullgöra sina uppgifter bygger nämligen ytterst på att företagsledningen har förtroende för revisorn och kan lita på att denne inte för vidare vad han erfarit under utövande av sitt uppdrag. Som framhålls i motion L113 kan effekten av den föreslagna upplysningsplikten bli att företagsledningen i stället väljer att diskutera skatteproblem med utomstående konsulter och att revisorsfunktionen därmed försvagas.

Enligt utskottets mening finns det således starka skäl som talar mot att göra ytterligare ingrepp i den tystnadsplikt som gäller för revisorn. Utskottet vill också påpeka att den föreslagna upplysningsplikten inte förutsätter att någon förundersökning inletts mot det företag som revisorn granskat. Som förslaget utformats kan nämligen polis eller åklagare höra revisorn så fort det pågår en undersökning och oavsett om denna har någon beröringspunkt med revisorns uppdrag eller inte. Regeringens förslag är således långtgående, och det inger enligt utskottets mening starka betänkligheter från rättssäkerhetssynpunkt.

Vad vidare angår de föreslagna reglerna om länsstyrelsens möjlighet att tillsätta kvalificerade revisorer vill utskottet endast hänvisa till att något

behov härav inte redovisats i propositionen.

Vad slutligen gäller den föreslagna regeln om anmälningsskyldighet vid förtida avgång vill utskottet framhålla att det är angeläget att revisorn har en oberoende ställning och att garantier finns för att han inte utsätts för otillbörliga påtryckningar. Att revisor så fort han avgår i förtid skall behöva anmäla detta till länsstyrelsen och lämna en redogörelse för sin granskning innebär en byråkratisk ordning som kan leda till negativa konsekvenser. Utskottet vill i sammanhanget särskilt påpeka att det av lagförslaget inte framgår vilka åtgärder en sådan anmälan skall föranleda från länsstyrelsens sida men det kan antas att länsstyrelsen kommer att agera på något sätt – t. ex. genom att utse offentlig revisor. Förslaget kan således föranleda helt opåkallade ingripanden från myndigheternas sida i ett företags verksamhet. En sådan ordning kan utskottet inte ställa sig bakom.

Med hänvisning till vad som sålunda har anförts anser utskottet sammanfattningsvis att reglerna om effektivare revision inte bör tas in i föreningslagen. Utskottet tillstyrker således bifall till motion L113 och avstyrker bifall till propositionen i denna del.

dels att utskottets hemställan under mom. 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *effektivare revision*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:L113 dels avslår 8 kap. 6 § förslaget till lag om ekonomiska föreningar, dels antar 8 kap. 8, 13 och 16 §§ lagförslaget med den ändringen att paragraferna erhåller i bilaga 4 som *Reservanternas förslag* betecknade lydelse.

5. Förslaget till lag om införande av lagen om ekonomiska föreningar (mom. 7)

Per-Olof Strindberg (m), Ulla Orring (fp), Allan Ekström (m), Kjell-Arne Welin (fp) och Mona Saint Cyr (m) anser – under förutsättning av bifall till reservation 2 – att utskottets hemställan under mom. 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *förslaget till lag om införande av lagen om ekonomiska föreningar*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:L112 yrkande 1 i denna del antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om införande av lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar med den ändringen att i förslaget införs ytterligare en paragraf, 11 a §, med i bilaga 2 som *Motionärernas förslag* betecknade lydelse.

6. Förslaget till lag om ändring i bostadsrättslagen (mom. 8)

Per-Olof Strindberg (m), Ulla Orring (fp), Allan Ekström (m), Kjell-Arne Welin (fp) och Mona Saint Cyr (m) anser – under förutsättning av bifall till reservation 2 – att utskottets hemställan under mom. 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *förslaget till lag om ändring i bostadsrättslagen*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:L112 yrkande 2 *dels* antar

ny med i bilaga 2 som *Motionärernas förslag* betecknad lydelse av 62 § bostadsrättslagen (1971:479), *dels* antar sådan ändring av ingressen till det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i bostadsrättslagen (1971:479) som föranleds härav, *dels ock* antar förslaget till lag om ändring i bostadsrättslagen i övrigt med den ändringen att punkt 4 i övergångsbestämmelserna erhåller i bilaga 2 som *Motionärernas förslag* betecknade lydelse.

Särskilt yttrande

Effektivare revision (mom. 4)

Martin Olsson och Marianne Karlsson (båda c) anför:

1984 infördes lagregler om effektivare revision i aktiebolag och i sådana företag som omfattas av årsredovisningslagen (prop. 1984/85:30, LU 1984/85:13). De nya reglerna innebar bl. a. att revisorernas granskningskyldighet gällande skatter och avgifter utvidgades avsevärt.

I en till utskottets betänkande fogad reservation (m, c) avstyrktes förslaget om denna utvidgning av granskningskyldigheten. Vid voteringen i kammaren stöddes reservationen även av folkpartiet, som under den mandatperioden ej var representerat i lagutskottet.

I reservationen framhölls att en revisor skall iaktta såväl aktieägarnas som de anställdas, borgenärernas och det allmännas intressen. För att kunna fullgöra sitt granskningsarbete fordras att det råder ett förtroendefullt samarbete mellan företagsledning och revisorn. Som ett viktigt motiv för avslag angavs i reservationen att den utvidgade granskningskyldigheten skulle kunna få negativa återverkningar på detta samarbete. Vidare anfördes att en anmärkning i revisionsberättelsen om att företaget underlåtit att betala in skatter och avgifter på grund av bristande likviditet skulle kunna medföra allvarliga återverkningar på företagets anseende.

Sammanfattningsvis konstaterades i reservationen att det fanns starka skäl mot den föreslagna utvidgade granskningskyldigheten, som för övrigt avstyrkts av nästan samtliga remissinstanser.

Vi vidhåller de principiella synpunkter på revisorernas uppgifter som angavs i nämnda reservation. Eftersom det dock finns starka skäl för att reglerna om revisors skyldigheter är lika i aktiebolag och i ekonomiska föreningar liksom i företag som omfattas av årsredovisningslagen har vi under utskottsbehandlingen inte motsatt oss ett införande i lagen om ekonomiska föreningar av de i propositionen föreslagna reglerna.

1 Förslag till Lag om ekonomiska föreningar

LU 1986/87:20

Bilaga 1

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § En ekonomisk förening har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom ekonomisk verksamhet i vilken medlemmarna deltar

1. som konsumenter eller andra förbrukare,
2. som leverantörer,
3. med egen arbetsinsats,
4. genom att begagna föreningens tjänster, eller
5. på annat liknande sätt.

För en ekonomisk förening är utmärkande att den uppfyller särskilda villkor i fråga om rätten till medlemskap, rösträtt och överskottsutdelning. Om detta föreskrivs i 3, 7 och 10 kap.

2 § En ekonomisk förening skall registreras.

Sedan föreningen har registrerats kan den förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter samt föra talan inför domstolar och andra myndigheter.

En förening som har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom annan ekonomisk verksamhet än som avses i 1 § första stycket kan inte förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter eller föra talan inför domstolar eller andra myndigheter, om inte annan lag medger det.

3 § För en ekonomisk förenings förpliktelser svarar endast föreningens tillgångar. I tillgångarna inräknas insatser och avgifter som har förfallit till betalning, även om de ännu inte har betalats.

4 § Äger en ekonomisk förening så många aktier eller andelar i en svensk eller utländsk juridisk person att den har mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, är den ekonomiska föreningen moderförening och den andra juridiska personen dotterföretag. Äger ett dotterföretag eller äger en moderförening och ett eller flera dotterföretag tillsammans eller äger flera dotterföretag tillsammans så många aktier eller andelar i en juridisk person som nyss har sagts, är även sistnämnda juridiska person dotterföretag till moderföreningen.

Har en ekonomisk förening i annat fall på grund av aktie- eller andelsinnehav eller avtal ensam ett bestämmande inflytande över en juridisk person och en betydande andel i resultatet av dess verksamhet, är den ekonomiska föreningen moderförening och den juridiska personen dotterföretag.

Moderförening och dotterföretag utgör tillsammans en koncern.

2 kap. Bildandet av en ekonomisk förening

1 § En ekonomisk förening skall ha minst fem medlemmar. Antalet medlemmar får dock vara tre eller fyra, om minst tre medlemmar är ekonomiska föreningar eller andra föreningar som är att anse som juridiska personer.

Medlemmarna skall anta stadgar samt välja styrelse och revisorer.

2 § Föreningens stadgar skall ange

1. föreningens firma,
2. den ort i Sverige där föreningens styrelse skall ha sitt säte,
3. ändamålet med föreningens verksamhet och verksamhetens art,
4. den insats med vilken varje medlem skall delta i föreningen, hur insatserna skall fullgöras samt i vad mån en medlem får delta i föreningen med insats utöver vad han är skyldig att delta med,
5. för det fall att regelbundna eller på särskilt beslut om uttaxering beroende avgifter till föreningen skall förekomma, avgifternas belopp eller de högsta belopp till vilka de får bestämmas,
6. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter och revisorer samt eventuella suppleanter, tiden för deras uppdrag samt, om någon av dem skall utses på annat sätt än som anges i denna lag, hur det i så fall skall ske,
7. för det fall att fullmäktige enligt 7 kap. 12 § skall finnas, deras befogenhet, hur de skall utses och tiden för deras uppdrag,
8. inom vilken tid och hur föreningsstämma skall sammankallas samt hur andra meddelanden skall bringas till medlemmarnas eller fullmäktiges kännedom,
9. vilka ärenden som skall förekomma på ordinarie stämma,
10. vilken tid föreningens räkenskapsår skall omfatta,
11. grunderna för fördelning av föreningens vinst samt hur man skall förfara med föreningens behållna tillgångar när föreningen upplöses, samt
12. för det fall att förlagsinsatser som avses i 5 kap. skall förekomma, vad som skall gälla därom.

3 § Föreningen skall anmälas för registrering senast sex månader efter det att beslut fattades om att bilda den.

Om föreningen enligt stadgarna eller enligt beslut som har fattats vid sammanträde med medlemmarna inte skall börja sin verksamhet förrän visst villkor har uppfyllts, räknas tiden för anmälan för registrering i stället från den tidpunkt då villkoret är uppfyllt. Registrering får inte ske före denna tidpunkt.

Frågan om föreningens bildande har fallit, om anmälan för registrering inte skett inom den tid som anges i första eller andra stycket eller om registreringsmyndigheten genom beslut som vunnit laga kraft har avskrivit sådan anmälan eller vägrat registrering. Styrelseledamöterna svarar solidariskt för återbetalningen av insatser eller avgifter jämte uppkommen avkastning, med avdrag för kostnader på grund av åtgärder som avses i 4 § första stycket.

4 § Utan hinder av 1 kap. 2 § andra stycket får styrelsen före registreringen föra talan i mål rörande föreningens bildande och även i övrigt vidta åtgärder för att erhålla utfästa insatser eller avgifter.

Om en förpliktelse uppkommer genom en åtgärd på föreningens vägnar före registreringen, svarar de som har beslutat eller deltagit i åtgärden solidariskt för förpliktelsen. Vid registreringen övergår ansvaret på föreningen, om förpliktelsen har tillkommit efter det att föreningen bildats.

Har före registreringen ett avtal för föreningen slutits med en medkontrahent som visste att föreningen var oregistrerad kan denne, såvida inte annat följer av avtalet, frånträda detta endast om frågan om föreningens bildande har fallit enligt 3 § tredje stycket. Om medkontrahenten inte visste att föreningen var oregistrerad, kan han frånträda avtalet innan föreningen har registrerats.

3 kap. Föreningens medlemmar m. m.

LU 1986/87:20

Bilaga 1

1 § En ekonomisk förening får inte vägra någon inträde som medlem, om det inte finns särskilda skäl för vägran med hänsyn till arten eller omfattningen av föreningens verksamhet eller föreningens syfte eller annan orsak.

Styrelsen skall pröva en ansökan om inträde, om inte annat följer av stadgarna. I stadgarna får föreskrivas att inträdesansökan skall göras skriftligen och att ansökningshandlingens skall vara försedd med sökandens bevitnade namnunderskrift.

2 § Den som genom bodelning, arv eller testamente har förvärvat en medlems andel har rätt att efter anmälan inträda som medlem i föreningen, om inte annat föreskrivs i stadgarna.

Anmälan om inträde skall, vid förvärv av en avliden medlems andel, göras senast sex månader efter dödsfallet eller vid den senare tidpunkt då dödsboets avgång ur föreningen inträffar enligt 5 §.

I annat fall än som sägs i andra stycket skall anmälan göras senast sex månader efter det att andelen vid bodelning har lagts ut på andra makens lott. Ansöker förvärvaren inte om inträde inom denna tid, skall medlemmen därmed anses ha sagt upp sig till utträde. Förvärvaren har i sådant fall den rätt som tillkommer en avgången medlem enligt 4 kap. 1 §, med den skyldighet som följer av 4 kap. 2 §.

3 § Den som genom överlåtelse har förvärvat en medlems andel skall ansöka om inträde i föreningen inom sex månader därefter. Om han antas, inträder han som medlem i överlåtarens ställe. Ansöker han inte om inträde inom föreskriven tid eller avslås hans ansökan, skall överlåtaren därmed anses ha sagt upp sig till utträde. Förvärvaren har i sådant fall den rätt som tillkommer en avgången medlem enligt 4 kap. 1 §, med den skyldighet som följer av 4 kap. 2 §.

4 § En medlem har rätt att säga upp sig till utträde ur föreningen. I stadgarna får föreskrivas att en uppsägning skall göras skriftligen och att uppsägningens handlingen skall vara försedd med medlemmens bevitnade namnunderskrift.

I stadgarna får även föreskrivas att uppsägning inte får göras förrän efter viss tid, högst två år, från inträdet. Tiden får utsträckas till högst fem år, om registreringsmyndigheten medger det. Föreskrifter i stadgarna om att uppsägning får göras först efter en viss tid gäller inte i fall som avses i 7 kap. 15 § tredje stycket och 12 kap. 4 § andra stycket.

En medlem får uteslutas ur föreningen på sådan grund som anges i stadgarna. Föreningsstämman skall besluta om uteslutningen, om inte annat föreskrivs i stadgarna.

5 § Avgång ur föreningen sker, utom i fall som avses i 7 kap. 15 § tredje stycket och 12 kap. 4 § andra stycket, vid utgången av det räkenskapsår som slutar näst efter en månad eller den längre tid, högst sex månader, som har bestämts i stadgarna, sedan medlemmen har sagt upp sig till utträde eller uteslutits eller någon annan omständighet som föranlett avgången har inträffat.

En medlem som har uteslutits ur föreningen förlorar genast sin rätt att delta i överläggningar och beslut om föreningens angelägenheter.

6 § Styrelsen skall föra en medlemsförteckning. Denna skall innehålla uppgift om

1. varje medlems namn och postadress samt det antal medlemsinsatser med vilket han deltar i föreningen.

2. det sammanlagda beloppet inbetalda medlemsinsatser enligt den senast fastställda balansräkningen, samt

3. summorna av medlemsinsatsbelopp som efter utgången av det räkenskapsår balansräkningen avser har återbetalats eller högst skall återbetalas enligt 4 kap. 1 och 3 §§ och om tiden för återbetalningarna.

Medlemsförteckningen kan bestå av betryggande lösblads- eller kortsystem. Den kan också föras med automatisk databehandling eller på annat liknande sätt.

Medlemsförteckningen skall hållas tillgänglig hos föreningen för var och en som vill ta del av den.

Varje medlem har rätt att på begäran få skriftlig uppgift av föreningen om sitt medlemskap och om de insatser som han har betalt in.

4 kap. Återbetalning av medlemsinsatser

1 § När en medlem har avgått har han rätt att sex månader efter avgångsen få ut sina inbetalda medlemsinsatser. Beloppet får dock inte överstiga vad som belöper på honom i förhållande till övriga medlemmar av föreningens egna kapital enligt den balansräkning som hänför sig till tiden för avgången. Vid beräkningen av föreningens egna kapital skall bortses från reservfonden, uppskrivningsfonden och förlagsinsatserna.

Den avgångne har vidare rätt att i samma ordning som övriga medlemmar få ut vad som belöper på honom av beslutad vinstutdelning.

Träder föreningen i likvidation inom sex månader från avgången eller meddelas inom samma tid beslut om att försätta föreningen i konkurs, skall den avgångnes rätt att få ut medlemsinsatser bedömas enligt grunderna för reglerna om skifte av föreningens tillgångar.

En medlems rätt enligt första–tredje styckena kan begränsas i stadgarna. Detta gäller dock inte i sådana fall som avses i 7 kap. 15 § tredje stycket eller 12 kap. 4 § andra stycket.

2 § Om föreningen försätts i konkurs på en ansökan som har gjorts inom ett år från en medlems avgång, är denne skyldig att betala tillbaka vad han har fått ut av sina medlemsinsatser i den mån det behövs för att föreningens skulder skall kunna betalas.

3 § En medlem, som deltar i föreningen med högre insatsbelopp än han är skyldig att delta med, har rätt att efter uppsägning få ut överskjutande belopp utan att avgå ur föreningen. Beträffande uppsägningen samt medlemmens rätt att få ut det uppsagda beloppet och hans skyldighet att betala tillbaka vad han har fått ut tillämpas 1 och 2 §§ samt 3 kap. 4 § första stycket. Sexmånadersfristen enligt 1 § skall därvid räknas från utgången av det räkenskapsår som sedan uppsägningen har gjorts slutar näst efter en månad eller den längre tid, högst sex månader, som har bestämts i stadgarna.

5 kap. Förlagsinsatser

1 § En ekonomisk förening kan i stadgarna föreskriva att, utöver vad som följer av 2 kap. 2 § första stycket 4, kapital får tillskjutas genom

särskilda insatser (förlagsinsatser) och att sådana insatser får tillskjutas även av andra än medlemmar.

Förlagsinsatser får tillskjutas med högst ett så stort belopp att summan av gjorda förlagsinsatser efter tillskottet uppgår till högst det belopp som svarar mot summan av andra då inbetalda insatser än förlagsinsatser.

LU 1986/87:20

Bilaga 1

2 § I stadgarna kan tas in föreskrifter om begränsningar i fråga om vem som har rätt att tillskjuta förlagsinsatser och genom överlåtelse förvärva de rättigheter som är förenade med förlagsinsatserna (förlagsandelar). För redan gjorda insatser får inte införas strängare begränsningar än vad som gällde när insatsen gjordes.

Förvärv av förlagsandelar i strid mot föreskrifter som avses i första stycket är ogiltiga.

3 § Om föreningen upplöses och det vid upplösningen finns överskott, har innehavarna av förlagsandelar rätt att så långt överskottet räcker få förlagsinsatserna inlösta med belopp motsvarande insatsernas storlek, innan utbetalning sker för andra ändamål. Finns flera förlagsinsatser och förslår inte överskottet till full betalning av samtliga, skall överskottet fördelas på insatserna i förhållande till deras storlek.

4 § För varje förlagsinsats skall föreningen utfärda ett förlagsandelsbevis. Beviset skall ställas till viss man, till innehavaren eller till viss man eller order och innehålla uppgift om

1. föreningens firma,
2. nummer eller annan beteckning för beviset,
3. insatsens storlek,
4. den rätt till utdelning som insatsen medför,
5. det sätt på vilket utdelning skall utbetalas och inlösen ske,
6. föreskrifter som avses i 2 § första stycket, samt
7. erinran enligt 2 § andra stycket.

Förlagsandelsbeviset skall undertecknas av föreningen. Styrelseledamöters eller firmatecknares namnteckning får återges genom tryckning eller på liknande sätt.

5 § I fråga om förlagsandelsbevis gäller, om ej annat följer av denna lag, i tillämpliga delar vad som föreskrivs i lagen (1936:81) om skuldebrev. Härvid jämställs bevis som har ställts till viss man med enkelt skuldebrev och bevis till innehavaren eller till viss man eller order med löpande skuldebrev. Den som innehar ett förlagsandelsbevis ställt till viss man eller order och som enligt föreningens påskrift på beviset är ägare till förlagsandelen är likställd med den som enligt 13 § andra stycket samma lag förmodas äga rätt att göra skuldebrevet gällande. Påskrift på beviset skall göras endast om innehavaren styrker sitt förvärv av den förlagsandel som beviset avser.

6 § Styrelsen skall föra en förteckning över samtliga förlagsinsatser. Denna kan bestå av betryggande lösblads- eller kortsystem eller föras med automatisk databehandling eller på annat liknande sätt. Förteckningen skall innehålla uppgift om storleken på varje förlagsinsats, om tidpunkten för varje insats och om den rätt till utdelning som insatsen medför. Förteckningen skall hållas tillgänglig för var och en som vill ta del av den.

7 § Den som innehar en förlagsandel har rätt att få förlagsinsatsen inlöst tidigast efter fem år från tillskottet, om han skriftligen säger upp beloppet minst två år i förväg.

Föreningen får inlösa en förlagsinsats tidigast efter fem år från tillskottet, om föreningen skriftligen säger upp beloppet minst sex månader i förväg.

Inlösen enligt denna paragraf sker till det belopp som utgör insatsens storlek enligt förlagsandelsbeviset. Beloppet får dock inte överstiga vad som av föreningens egna kapital enligt den senast fastställda balansräkningen, utan anlitande av reservfonden eller uppskrivningsfonden, belöper på andelen i förhållande till övriga förlagsinsatser. Om föreningen försätts i konkurs på en ansökan som görs inom ett år efter inlösen, skall vad som föreskrivs i 4 kap. 2 § beträffande återbetalning tillämpas i fråga om förlagsinsatsen.

6 kap. Föreningens ledning

1 § En ekonomisk förening skall ha en styrelse med minst tre ledamöter.

Styrelsen väljs av föreningsstämman, om det inte föreskrivs i stadgarna att en eller flera styrelseledamöter skall utses på annat sätt.

En styrelseledamots uppdrag gäller för den tid som anges i stadgarna. Uppdragstiden får inte omfatta mer än fyra räkenskapsår och skall bestämmas så att uppdraget upphör vid slutet av den ordinarie föreningsstämma på vilken styrelseval förrättas.

Vad som sägs i denna lag om styrelseledamöter skall i tillämpliga delar gälla även suppleanter.

2 § Ett uppdrag som styrelseledamot upphör i förtid, om ledamoten eller den som har utsett honom begär det. Anmälan om avgång skall göras hos styrelsen och, om en ledamot som inte är vald på föreningsstämma vill avgå, även hos den som har tillsatt honom.

Om en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid eller hinder enligt 4 § uppkommer för honom att vara styrelseledamot och det inte finns någon suppleant som kan inträda i hans ställe, skall övriga styrelseledamöter vidta åtgärder för att en ny styrelseledamot tillsätts för den återstående mandattiden. Sådana åtgärder behöver dock inte vidtas, om den förutvarande ledamoten var arbetstagarrepresentant som avses i lagen (1976: 351) om styrelserrepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar. Skall ledamoten väljas på föreningsstämma, kan utan hinder av 1 § första stycket valet anstå till nästa ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas, om styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter och suppleanter.

Om en styrelseledamot som enligt stadgarna skall tillsättas i annan ordning än genom val av föreningsstämman inte har utsetts, skall rätten förordna en ersättare på ansökan av en styrelseledamot, medlem, borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda föreningen.

3 § Styrelsen skall utse en verkställande direktör, om antalet anställda i föreningen under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren i medeltal har överstigit 200. Har en verkställande direktör utsetts, får han kvarstå i befattningen även om antalet anställda skulle komma att nedgå till 200 eller ett lägre tal. I en förenings stadgar kan föreskrivas att styrelsen även i andra fall skall utse en verkställande direktör.

Vad som sägs i denna lag om verkställande direktör skall i tillämpliga delar gälla även en suppleant för honom (vice verkställande direktör).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i särskilda fall meddela undantag från första stycket första meningen, om det finns särskilda skäl.

4 § Styrelseledamöterna och verkställande direktören skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i särskilda fall tillåter annat. Med svenskt medborgarskap jämställs medborgarskap i Danmark, Finland, Island eller Norge. Nordiska medborgare som är bosatta i något av dessa länder kan vara styrelseledamöter, om minst halva antalet styrelseledamöter är bosatta i Sverige. Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara styrelseledamot eller verkställande direktör.

Styrelseledamöterna skall vara medlemmar i föreningen, om inte stadgarna i särskilt angivna fall tillåter annat. Den som enligt lag är ställföreträdare för en medlem eller, om en juridisk person är medlem, den som är ledamot av styrelsen för den juridiska personen eller delägare i denna får dock vara styrelseledamot utan att vara medlem i föreningen, även om stadgarna saknar föreskrift om det.

5 § Styrelseledamöterna och verkställande direktören skall när de tillträder sina uppdrag för införing i aktiebok anmäla sitt innehav av aktier i aktiebolag inom samma koncern som föreningen, om det inte har skett dessförinnan. Förändringar i aktieinnehavet skall anmälas inom en månad.

Första stycket gäller inte, om anmälningsskyldighet föreligger enligt lagen (1985: 571) om värdepappersmarknaden.

6 § Styrelsen svarar för föreningens organisation och förvaltningen av föreningens angelägenheter. Verkställande direktören skall ha hand om den löpande förvaltningen enligt de riktlinjer och anvisningar som styrelsen meddelar. Verkställande direktören får dessutom utan styrelsens bemyndigande vidta sådana åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av föreningens verksamhet är av osedvanlig beskaffenhet eller stor betydelse, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för föreningens verksamhet. I sådana fall skall styrelsen så snart som möjligt underrättas om åtgärderna.

Styrelsen skall se till att organisationen beträffande bokföringen och medelsförvaltningen även innefattar en tillfredsställande kontroll. Verkställande direktören skall sörja för att föreningens bokföring fullgörs i överensstämmelse med lag och att medelsförvaltningen sköts på ett betryggande sätt.

7 § Om en förening har blivit moderförening, skall styrelsen meddela detta till dotterföretagets ledning. Dotterföretagets ledning skall lämna styrelsen för moderföreningen de upplysningar som behövs för beräkningen av koncernens ställning och resultatet av koncernens verksamhet.

8 § Inom styrelsen skall en av ledamöterna vara ordförande. Styrelsen skall välja ordförande, om inte annat föreskrivs i stadgarna eller har beslutats av föreningsstämman. Vid lika röstetal avgörs valet genom lottning. Verkställande direktören får inte vara ordförande.

Ordföranden skall se till att sammanträden hålls när det behövs. På begäran av en styrelseledamot eller verkställande direktören skall styrelsen sammankallas. Verkställande direktören har, även om han inte är styrelseledamot, rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens sammanträden, om inte styrelsen bestämmer annat i ett särskilt fall.

Vid styrelsens sammanträden skall det föras protokoll som undertecknas eller justeras av ordföranden och den ledamot som styrelsen utser till det. Styrelseledamöterna och verkställande direktören har rätt att få avvikande mening antecknad till protokollet. Protokollen skall föras i nummerföljd och förvaras på betryggande sätt.

9 § Styrelsen är beslutför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i stadgarna är närvarande. Beslut i ett ärende får dock inte fattas, om inte såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter har fått tillfälle att delta i ärendets behandling och erhållit tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet. Om en styrelseledamot inte kan komma och det finns en suppleant som skall träda in i hans ställe, skall suppleanten beredas tillfälle till det.

Om inte stadgarna föreskriver en särskild röstmajoritet, gäller som styrelsens beslut den mening för vilken mer än hälften av de närvarande röstar eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Är styrelsen inte fulltalig, skall de som röstar för beslutet dock utgöra mer än en tredjedel av hela antalet styrelseledamöter, om inte annat föreskrivs i stadgarna.

Handlingar som enligt denna lag skall undertecknas av styrelsen skall skrivas under av minst hälften av hela antalet styrelseledamöter.

10 § En styrelseledamot eller verkställande direktören får inte handlägga frågor rörande avtal mellan honom och föreningen. Han får inte heller handlägga frågor om avtal mellan föreningen och tredje man, om han i frågan har ett väsentligt intresse som kan vara stridande mot föreningens. Med avtal jämställs rättegång eller annan talan.

11 § Styrelsen företräder föreningen och tecknar dess firma.

Styrelsen kan bemyndiga en styrelseledamot, verkställande direktören eller någon annan att företräda föreningen och teckna dess firma, om inte ett förbud mot sådant bemyndigande har tagits in i stadgarna. I fråga om den som inte är styrelseledamot eller verkställande direktör gäller vad som sägs i 4 och 10 §§ om verkställande direktör. Styrelsen kan föreskriva att rätten att företräda föreningen och teckna dess firma får utövas endast av två eller flera personer i förening. Ingen annan inskränkning får registreras.

Styrelsen kan när som helst återkalla ett bemyndigande som avses i andra stycket.

12 § Verkställande direktören har alltid rätt att företräda föreningen och teckna dess firma beträffande sådana åtgärder som enligt 6 § ankommer på honom.

13 § Styrelsen eller annan ställföreträdare för föreningen får inte företa en rättshandling eller annan åtgärd som är ägnad att bereda en otillbörlig fördel åt en medlem eller någon annan till nackdel för föreningen eller annan medlem.

En ställföreträdare får inte följa sådana föreskrifter av föreningsstämman eller annat föreningsorgan som inte är gällande därför att de står i strid med denna lag eller stadgarna.

14 § Har en ställföreträdare överskridit sin befogenhet när han företog en rättshandling för föreningen, gäller inte rättshandlingen mot föreningen, om den mot vilken rättshandlingen företogs insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds. Detsamma gäller, om verkställande direktören då han företog en rättshandling överskred den behörighet att vidta åtgärder på föreningens vägnar som tillkommer honom enligt 6 §.

15 § För registrering skall föreningen anmäla vem som har utsetts till styrelseledamot, verkställande direktör, suppleant eller firmatecknare

samt deras postadress och personnummer. För registrering skall även anmälas av vilka och hur föreningens firma tecknas.

Anmälan görs första gången när föreningen enligt 2 kap. 3 § anmäls för registrering och därefter genast efter det att ändring har inträffat i ett förhållande som har anmälts eller skall anmälas för registrering enligt första stycket. Rätt att göra anmälan tillkommer även den som anmälningen gäller.

Om föreningens postadress ändras, skall föreningen genast anmäla det för registrering.

7 kap. Föreningsstämman

1 § Föreningsmedlemmarnas rätt att besluta i föreningens angelägenheter utövas vid föreningsstämman.

Varje medlem har en röst, om inte annat anges i stadgarna.

Av 12 § framgår att föreningsstämmans befogenheter kan helt eller delvis överlämnas åt särskilt valda fullmäktige.

2 § En medlems rätt vid föreningsstämman utövas av medlemmen personligen eller den som är medlemmens ställföreträdare enligt lag eller genom ombud med skriftlig, dagtecknad fullmakt.

Endast medlemmens make eller sambo eller annan medlem får vara ombud, om inte annat anges i stadgarna. Är medlemmen en juridisk person får denne företrädas av ombud som inte är medlem, om inte annat anges i stadgarna. Ingen får som ombud företräda mer än en medlem, om inte annat anges i stadgarna. Fullmakten gäller högst ett år från utfärdandet.

En medlem kan vid föreningsstämman medföra högst ett biträde. Endast medlemmens make eller sambo eller annan medlem får vara biträde, om inte annat anges i stadgarna.

3 § En medlem får inte själv eller genom ombud rösta i fråga om

1. talan mot honom,
2. hans befrielse från skadeståndsansvar eller annan förpliktelse gentemot föreningen, eller
3. talan eller befrielse som avses i 1 eller 2 beträffande annan, om medlemmen i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot föreningens.

Bestämmelserna i första stycket om medlem gäller även ombud för medlem.

4 § Ordinarie föreningsstämma skall hållas inom sex månader efter utgången av varje räkenskapsår. Vid sådan stämma skall styrelsen lägga fram årsredovisningen och revisionsberättelsen samt, i moderförening, koncernredovisningen och koncernrevisionsberättelsen.

Vid stämman skall beslut fattas

1. om fastställelse av resultaträkningen och balansräkningen samt, i moderförening, koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen,
2. om dispositioner beträffande vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen,
3. om ansvarsfrihet åt styrelseledamöterna och verkställande direktören, samt
4. i andra ärenden som ankommer på stämman enligt denna lag eller stadgarna.

Beslut i en fråga som avses i andra stycket 1–3 skall dock skjutas upp till en fortsatt stämma, om majoriteten eller en minoritet som består av minst

en tiondel av samtliga röstberättigade begär det. Sådan stämma skall hållas minst en och högst två månader därefter. Något ytterligare uppskov är inte tillåtet.

5 § Extra föreningsstämma skall hållas när styrelsen finner skäl till det. Sådan stämma skall även hållas när det för uppgivet ändamål skriftligen begärs av en revisor eller av minst en tiondel av samtliga röstberättigade eller det mindre antal som kan vara bestämt i stadgarna. Kallelse skall utfärdas inom fjorton dagar från den dag då sådan begäran kom in till föreningen.

6 § En medlem har rätt att få ett ärende behandlat vid en föreningsstämma, om han begär det i den ordning och inom den tid som kan vara bestämd i stadgarna. Saknar stadgarna sådana bestämmelser, skall medlemmen skriftligen framställa sin begäran hos styrelsen i så god tid att ärendet kan tas upp i kallelsen till stämman. Den som har utslutits ur föreningen saknar rätt att få ärenden behandlade vid stämman även om han ännu inte har avgått ur föreningen.

7 § Styrelsen kallar till föreningsstämma. Om en stämma som skall hållas enligt denna lag, enligt stadgarna eller enligt ett stämmobeslut inte sammankallas i föreskriven ordning, skall länsstyrelsen på anmälan av en styrelseledamot, verkställande direktören, en revisor eller någon röstberättigad genast på föreningens bekostnad sammankalla stämman i den ordning som sägs i 8 §.

8 § Kallelse till en föreningsstämma får utfärdas tidigast fyra veckor före stämman. Kallelsen skall utfärdas senast två veckor före ordinarie och en vecka före extra stämma, om inte stadgarna föreskriver längre tid. Om en stämma skjuts upp till en dag som infaller senare än fyra veckor efter det att stämman har inletts, skall kallelse utfärdas till den fortsatta stämman. Om det enligt denna lag eller stadgarna krävs för att ett föreningsstämmobeslut skall bli giltigt att det fattas på två stämmor, får kallelse till den senare stämman inte utfärdas innan den första stämman har hållits. I en sådan kallelse skall anges vilket beslut den första stämman har fattat.

Kallelse skall ske enligt stadgarna. Skriftlig kallelse skall dock alltid avsändas till varje medlem vars postadress är känd för föreningen, om

1. ordinarie föreningsstämma skall hållas på annan tid än som föreskrivs i stadgarna, eller

2. föreningsstämma skall behandla fråga om

a) sådan ändring av stadgarna som avses i 15 § första eller andra stycket,

b) föreningens försättande i likvidation,

c) föreningens uppgående i en annan förening genom fusion.

I kallelsen skall tydligt anges de ärenden som skall förekomma på stämman. Om stämman skall behandla ett ärende om föreningens uppgående i en annan förening genom fusion eller ett ärende om föreningens försättande i likvidation, skall förslaget och grunden för detta anges i kallelsen. Om ett ärende avser ändring av stadgarna, skall det huvudsakliga innehållet av förslaget till ändringen anges i kallelsen. Ett fullständigt förslag till stadgeändringen skall efter det att kallelse har utfärdats hållas tillgängligt för medlemmarna hos föreningen och genast sändas till medlemmar som begär det och uppger sin postadress.

Under minst en vecka före den stämma som avses i 4 § skall redovisningshandlingarna och revisionsberättelsen eller avskrifter därav hållas tillgängliga för medlemmarna och innehavarna av förlagsandelar hos för-

eningen och genast sändas till medlemmar och innehavare av förlagsandel som begär det.

LU 1986/87:20
Bilaga 1

9 § Om bestämmelser i denna lag eller stadgarna rörande kallelse till föreningsstämma eller tillhandahållande av handlingar har åsidosatts i ett ärende, får stämman inte besluta i ärendet utan samtycke av alla medlemmar som berörs av felet. Stämman får dock även utan sådant samtycke avgöra ett ärende som inte har tagits upp i kallelsen, om ärendet enligt stadgarna skall förekomma på stämman eller omedelbart föranleds av ett annat ärende som skall avgöras. Den får också besluta att extra föreningsstämma skall sammankallas för behandling av ärendet.

10 § Föreningsstämman öppnas av styrelsens ordförande eller av den som styrelsen har utsett. Ordförande vid föreningsstämma utses av stämman. I stadgarna kan dock bestämmas vem som skall öppna föreningsstämman och vara ordförande vid stämman.

Stämmans ordförande skall, om det behövs, upprätta en förteckning över närvarande medlemmar, ombud och biträden (röstlängd). Uppgift om medlemmarnas rösträtt skall lämnas i röstlängden, om det förekommer olika rösträtt bland medlemmarna. Sedan röstlängden har godkänts av stämman, skall den tillämpas till dess att stämman beslutar om ändring. Uppskjuts stämman till en senare dag än nästföljande vardag, skall en ny röstlängd upprättas om det behövs.

Ordföranden skall sörja för att det förs protokoll vid stämman. I fråga om protokollets innehåll gäller

1. att röstlängden skall tas in i eller fogas som bilaga till protokollet,
2. att stämmans beslut skall föras in i protokollet, samt
3. om röstning har skett, att resultatet skall anges i protokollet.

Protokollet skall undertecknas av ordföranden och minst en justeringsman som utses av stämman. Senast tre veckor efter stämman skall det justerade protokollet hållas tillgängligt hos föreningen för medlemmarna och innehavarna av förlagsandelar. Protokollen skall förvaras på betryggande sätt.

11 § Styrelsen och verkställande direktören skall, om någon medlem begär det och styrelsen finner att det kan ske utan väsentlig nackdel för föreningen, på föreningsstämman lämna upplysningar om förhållanden som kan inverka på bedömningen av föreningens årsredovisning och dess ställning i övrigt eller av ett ärende på stämman. Ingår föreningen i en koncern, avser upplysningsplikten även föreningens förhållande till andra koncernföretag samt, om föreningen är moderförening, koncernredovisning liksom sådana förhållanden som kan inverka på bedömningen av dotterföretagens ställning.

Kan en begärd upplysning lämnas endast med stöd av uppgifter som inte är tillgängliga på stämman, skall upplysningen inom två veckor därefter hållas skriftligen tillgänglig hos föreningen för medlemmarna samt över-sändas till varje medlem som har begärt upplysningen.

Finner styrelsen att en begärd upplysning inte kan lämnas till medlemmarna utan väsentlig nackdel för föreningen, skall upplysningen i stället på medlemmens begäran lämnas till föreningens revisorer inom två veckor därefter. Revisorerna skall inom en månad efter stämman till styrelsen skriftligen yttra sig om huruvida den begärda upplysningen har lämnats till dem samt huruvida upplysningen enligt deras mening borde ha föranlett ändring i revisionsberättelsen eller, beträffande moderförening, i koncernrevisionsberättelsen, liksom huruvida upplysningen i övrigt ger anledning

till erinran. Om så är fallet, skall ändringen eller erinringen anges i yttrandet. Styrelsen skall hålla revisorernas yttrande tillgängligt hos föreningen för medlemmarna samt översända yttrandet i avskrift till varje medlem som har begärt upplysningen.

12 § I stadgarna får bestämmas att föreningsstämmans befogenheter skall helt eller delvis utövas av särskilt valda fullmäktige.

En fullmäktig får inte väljas för längre tid än tre år. Till fullmäktig får utses endast medlemmar i föreningen eller någon som utan att vara medlem enligt 6 kap. 4 § andra stycket ändå kan väljas till styrelseledamot.

Ett fullmäktigsammanträde anses som en föreningsstämma. I fråga om fullmäktig gäller bestämmelserna i 1–11 §§ om föreningsmedlem. Dock får en fullmäktig inte rösta genom ombud.

Angående beslut av fullmäktige i ämnen som avses i 15 § eller i 12 kap. 4 § skall medlemmarna underrättas på det sätt som stadgarna föreskriver.

Även om fullmäktige har utsetts, har föreningsmedlemmarna sådan rätt som avses i 6 §, 8 § fjärde stycket och 10 § fjärde stycket andra meningen.

13 § Föreningsstämmans beslut utgörs av den mening som har fått mer än hälften av de avgivna rösterna eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Vid val anses den vald som har fått de flesta rösterna. Vid lika röstetal avgörs valet genom lottning, om inte annat beslutas av stämman innan valet förrättas.

Första stycket gäller inte, om annat följer av denna lag eller föreskrivs i stadgarna. Beträffande beslut som avses i 14 och 15 §§ kan dock i stadgarna endast föreskrivas villkor som går längre än som anges i dessa paragrafer.

14 § Beslut att ändra stadgarna fattas av föreningsstämman. Beslutet är giltigt, om samtliga röstberättigade i föreningen har förenat sig om det. Beslutet är även giltigt, om det har fattats på två på varandra följande stämmor och på den senare stämman biträts av minst två tredjedelar av de röstande eller den större majoritet som krävs enligt 15 §.

Har i stadgarna tagits in ytterligare villkor för ändring av stadgarna, gäller det villkoret.

Om enligt en föreskrift i stadgarna en viss bestämmelse inte får ändras utan regeringens tillstånd, får inte heller en sådan föreskrift ändras utan regeringens tillstånd, om föreskriften har tagits in i stadgarna på grund av lag eller annan författning eller efter regeringens medgivande.

Ett beslut om ändring av stadgarna skall genast anmälas för registrering. Beslutet får inte verkställas förrän registreringen har skett.

Beslut som innebär nedsättning av medlemsinsatsernas belopp eller annan lindring av medlemmarnas insatsskyldighet enligt stadgarna får inte verkställas förrän ett år har förflutit efter registreringen.

15 § Ett beslut om sådan ändring av stadgarna som innebär att en medlems förpliktelse att erlagga insatser eller avgifter till föreningen ökas eller att hans rätt till årsvinst inskränks är giltigt, om beslutet på den senare stämman enligt 14 § har biträts av minst tre fjärdedelar av de röstande.

Ett beslut om sådan ändring av stadgarna som innebär att en medlems rätt till föreningens behållna tillgångar vid dess upplösning inskränks är giltigt, om beslutet på den senare stämman enligt 14 § har biträts av samtliga röstande. Detsamma gäller, om ändringen innebär inskränkning i en medlems rätt att återfå insats enligt 4 kap. 1 eller 3 § eller innebär att en medlems utträde ur föreningen försvåras och ändringen skall gälla även dem som var medlemmar i föreningen när frågan avgjordes.

Ett beslut om ändring av stadgarna i de hänseenden som avses i första och andra styckena får inte tillämpas mot en medlem som inte har samtyckt till ändringen och som säger upp sig till utträde ur föreningen inom en månad från det att slutligt beslut fattades eller, om beslutet fattades av fullmäktige, från det att medlemmen underrättades om beslutet. I ett sådant fall får medlemmen, oavsett vad stadgarna föreskriver, utträda ur föreningen vid den utgång av ett räkenskapsår som infaller näst efter en månad efter uppsägningen. Vid utträdet har medlemmen den rätt som enligt 4 kap. 1 § första och andra styckena tillkommer en avgående medlem.

16 § Föreningsstämman får inte fatta beslut som är ägnade att bereda otillbörlig fördel åt en medlem eller någon annan till nackdel för föreningen eller annan medlem.

17 § Om ett beslut av föreningsstämman inte har kommit till i behörig ordning eller i övrigt strider mot denna lag eller mot stadgarna, kan talan mot föreningen om att beslutet skall upphävas eller ändras föras av föreningsmedlemmar, innehavare av förlagsandelar, styrelsen, styrelseledamöter eller verkställande direktören.

Talan skall väckas inom tre månader från dagen för beslutet. Väcks inte talan inom denna tid, är rätten till talan förlorad.

Talan får väckas senare än vad som sägs i andra stycket, när

1. beslutet är sådant att det inte lagligen kan fattas ens med alla medlemmarnas samtycke,

2. samtycke till beslutet krävs av alla eller vissa medlemmar och sådant samtycke inte har getts, eller

3. kallelse till stämman inte har skett eller de bestämmelser om kallelse som gäller för föreningen har eftersatts i något väsentligt avseende.

En dom varigenom föreningsstämmans beslut upphävs eller ändras gäller även för medlemmar och innehavare av förlagsandelar som inte har fört talan. Rätten kan ändra föreningsstämmans beslut endast om det kan fastställas vilket innehåll beslutet rätteligen borde ha haft. Är föreningsstämmans beslut sådant som enligt denna lag skall anmälas för registrering, skall rätten underrätta registreringsmyndigheten för registrering, om beslutet har upphävts eller ändrats genom en dom som har vunnit laga kraft eller rätten genom beslut under rättegången har förordnat att föreningsstämmans beslut inte får verkställas.

18 § Om styrelsen vill väcka talan mot föreningen, skall styrelsen sammankalla en föreningsstämma för val av ställföreträdare att föra föreningens talan i tvisten. Stämning delges med den valde ställföreträdaren.

Ett förbehåll i stadgarna att tvister mellan föreningen och styrelsen, styrelseledamot, verkställande direktören, likvidator, föreningsmedlem, innehavare av förlagsandel eller röstberättigad som inte är medlem skall hänskjutas till skiljemän har samma verkan som ett skiljeavtal. Om styrelsen begär skiljemannaförfarande mot föreningen, tillämpas första stycket. Är det fråga om en klandertalan av styrelsen mot föreningsstämmans beslut är rätten till talan inte förlorad enligt 17 § andra stycket, om styrelsen inom den klandertid som anges där har kallat till föreningsstämma enligt första stycket.

8 kap. Revision och särskild granskning

LU 1986/87:20

Bilaga 1

1 § En ekonomisk förening skall ha minst en revisor. Revisorerna väljs av föreningsstämman, om det inte föreskrivs i stadgarna att en eller flera revisorer skall utses på annat sätt.

En revisors uppdrag gäller för den tid som anges i stadgarna. Om uppdraget inte skall gälla tills vidare, skall uppdragstiden bestämmas så att uppdraget upphör vid slutet av den ordinarie föreningsstämma på vilken revisorsval förrättas.

Den som har utsetts till revisor skall omedelbart underrättas om det. Har revisorn valts på föreningsstämma är styrelsen skyldig att sörja för underrättelsen. I annat fall ligger skyldigheten på den som har tillsatt revisorn.

Föreningsstämman kan utse en eller flera revisorssuppleanter. Bestämmelserna i denna lag om revisorer gäller i tillämpliga delar om revisorssuppleanter.

2 § Varje röstberättigad har rätt att föreslå att det hos länsstyrelsen påkallas att en revisor (medrevisor) utses att delta i revisionen tillsammans med de övriga revisorerna. Förslaget skall framställas på en föreningsstämma där revisorsval skall ske eller där förslaget enligt kallelsen till stämman skall behandlas. Om förslaget har biträtts av minst en tiondel av samtliga röstberättigade eller en tredjedel av de på stämman närvarande röstberättigade, skall styrelsen inom en vecka göra framställning hos länsstyrelsen om att en medrevisor utses. Försummas detta får varje röstberättigad göra sådan framställning. Medrevisorn skall tjänstgöra för tiden till och med ordinarie föreningsstämma under nästa räkenskapsår.

Innehavare av förlagsandelar kan begära hos styrelsen att en medrevisor utses. Begärs detta av innehavare som företräder förlagsinsatser till ett sammanlagt belopp motsvarande minst en tiondel av det totalt inbetalda insatskapitalet, skall styrelsen senast inom två månader göra framställning hos länsstyrelsen om att en medrevisor utses. Försummas detta får varje innehavare av en förlagsandel göra sådan framställning.

3 § Revisorerna skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i särskilda fall tillåter annat. Den som är auktoriserad eller godkänd revisor behöver dock inte vara svensk medborgare. Den som är omyndig eller i konkurs får inte vara revisor.

Revisorerna skall ha den insikt i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till arten och omfånget av föreningens verksamhet fordras för uppdragets fullgörande.

Till revisor kan utses även ett auktoriserat eller ett godkänt revisionsbolag. Vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel likställs ett auktoriserat revisionsbolag med auktoriserad revisor och ett godkänt revisionsbolag med godkänd revisor. Ett bolag som utses till revisor skall till styrelsen för den förening som revisionen avser anmäla vem som är huvudansvarig för revisionen. Den huvudansvarige skall i ett auktoriserat revisionsbolag vara auktoriserad revisor och i ett godkänt revisionsbolag auktoriserad eller godkänd revisor. Bestämmelserna i 7 och 15 §§ tillämpas på den huvudansvarige.

Till revisor i dotterföretag bör utses minst en av moderföreningens revisorer, om det kan ske.

4 § Om det hos en sammanslutning med ändamål att ha hand om gemensamma uppgifter för föreningar finns ett särskilt revisionsorgan, får sammanslutningen eller, om revisionsorganet är en juridisk person, denna

utes till revisor. Den som sålunda har tillsatts som revisor skall utse en för uppdraget lämpad person att förrätta revisionen. I fråga om honom gäller i tillämpliga delar vad som sägs i denna lag om revisor.

Föreligger fall som avses i 5 § första eller tredje stycket, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det finns särskilda skäl, medge att en sammanslutning eller ett revisionsorgan utses till revisor trots att revisionen därmed inte kommer att förrättas av någon auktoriserad revisor.

5 § Minst en revisor skall vara auktoriserad, om

1. tillgångarnas nettovärde enligt fastställda balansräkningar för de två senaste räkenskapsåren överstiger ett gränsbelopp som motsvarar 1 000 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde under den sista månaden av respektive räkenskapsår, eller

2. antalet anställda hos föreningen under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren i medeltal har överstigit 200.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan i fråga om förening som avses i första stycket förordna att en viss godkänd revisor får utses i stället för en auktoriserad revisor. Sådana beslut är giltiga i högst fem år.

Första och andra styckena gäller även för en moderförening i en koncern, om nettovärdet av koncernföretagens tillgångar enligt fastställda koncernbalansräkningar för de två senaste räkenskapsåren överstiger det gränsbelopp som anges i första stycket eller om antalet anställda vid koncernföretagen under nämnda tid i medeltal har överstigit 200.

I andra föreningar än som avses i första eller tredje stycket skall en auktoriserad revisor eller en godkänd revisor utses, om minst en tiondel av samtliga röstberättigade begär det vid en föreningsstämma där revisorsval skall ske.

6 § I fråga om andra föreningar än som avses i 5 § får länsstyrelsen, om det är påkallat av särskilda omständigheter, besluta att minst en revisor skall vara auktoriserad revisor eller godkänd revisor.

Om det finns skäl till det, får länsstyrelsen samtidigt förordna en auktoriserad revisor eller en godkänd revisor att med övriga revisorer delta i revisionen. Uppdragstiden för revisorn skall bestämmas så att uppdraget upphör när annan behörig revisor har blivit utsedd i föreskriven ordning.

Innan länsstyrelsen meddelar beslut som avses i denna paragraf, skall föreningen beredas tillfälle att yttra sig.

7 § Den kan inte vara revisor som

1. är styrelseledamot eller verkställande direktör i föreningen eller dess dotterföretag eller biträder vid föreningens bokföring eller medelsförvaltning eller föreningens kontroll däröver,

2. är anställd hos eller på annat sätt intar en underordnad eller beroende ställning till föreningen eller någon som avses under 1 eller är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder föreningen vid grundbokföringen eller medelsförvaltningen eller föreningens kontroll däröver,

3. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses under 1 eller är besvägrad med en sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

4. utöver vad som normalt sammanhänger med medlemskap i föreningen, står i låneskuld till denna eller annat företag i samma koncern eller har förpliktelser för vilka föreningen eller sådant företag har ställt säkerhet.

I ett dotterföretag kan den inte vara revisor som enligt första stycket inte är behörig att vara revisor i moderföreningen.

En revisor får vid revisionen inte anlita någon som enligt första eller andra stycket inte är behörig att vara revisor. Har föreningen eller moderföreningen någon anställd i sin tjänst med uppgift att uteslutande eller huvudsakligen ha hand om föreningens interna revision, får revisorn dock anlita en sådan anställd i den utsträckning det är förenligt med god revisions sed.

8 § Ett uppdrag att tills vidare vara revisor upphör när ny revisor har utsetts.

Ett uppdrag som revisor upphör i förtid, om revisorn eller den som har utsett honom begär det. Anmälan om detta skall göras hos styrelsen och, om en revisor som inte är vald på föreningsstämman vill avgå, hos den som har tillsatt honom.

En revisor vars uppdrag upphör i förtid skall genast anmäla detta till länsstyrelsen. Revisorn skall i anmälningen lämna en redogörelse för iakttagelserna vid den granskning som han har utfört under den del av löpande räkenskapsår som hans uppdrag har omfattat. För anmälningen gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 13 § tredje och fjärde styckena om revisionsberättelse. Avskrift av anmälningen skall överlämnas till föreningens styrelse.

Upphör en revisors uppdrag i förtid eller uppkommer hinder för honom enligt 3, 5 eller 7 § eller enligt stadgarna att vara revisor och finns det inte någon suppleant för honom, skall styrelsen vidta åtgärder för att en ny revisor tillsätts för den återstående mandattiden.

9 § På anmälan skall länsstyrelsen förordna behörig revisor, om

1. någon auktoriserad revisor eller godkänd revisor inte är utsedd enligt 5 § första–tredje styckena,

2. en revisor är obehörig enligt 3 § första stycket eller 7 § första eller andra stycket, eller

3. en bestämmelse i stadgarna om antalet revisorer eller om revisors behörighet har åsidosatts.

Var och en kan göra anmälan enligt första stycket. Styrelsen är skyldig att göra anmälan, om inte rättelse utan dröjsmål sker genom den som utser revisor.

Har föreningsstämman underlåtit att på begäran enligt 5 § fjärde stycket utse en auktoriserad eller godkänd revisor och gör någon röstberättigad inom en månad från stämman framställning till länsstyrelsen, skall denna förordna en sådan revisor.

Förordnande enligt denna paragraf skall meddelas efter det att föreningen har hörts och avse tid till dess att annan revisor har blivit utsedd i föreskriven ordning. Vid förordnande på grund av att en revisor är obehörig enligt 3 § första stycket eller 7 § första eller andra stycket skall länsstyrelsen entlediga den obehörige revisorn.

10 § Revisorerna skall i den omfattning som följer av god revisions sed granska föreningens årsredovisning jämte räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning.

Om föreningen är en moderförening, skall revisorerna även granska koncernredovisningen och koncernföretagens inbördes förhållanden i övrigt.

Revisorerna skall följa de särskilda föreskrifter som meddelas av föreningsstämman, om de inte strider mot lag, stadgarna eller god revisions sed.

11 § Styrelsen och verkställande direktören skall ge revisorerna tillfälle att verkställa granskningen i den omfattning som dessa finner behövt samt lämna de upplysningar och det biträde som de begär. Samma skyldighet föreligger för företagsledningen och revisorerna i ett dotterföretag gentemot revisorerna i en moderförening.

12 § Sedan revisorerna har slutfört granskningen, skall de skriva en hänvisning till revisionsberättelsen på årsredovisningen och, i en moderförening, på koncernredovisningen. Finner revisorerna att balansräkningen eller resultaträkningen inte bör fastställas, skall de anteckna även detta. I en moderförening gäller detsamma i fråga om koncernbalansräkningen och koncernresultaträkningen.

13 § Revisorerna skall för varje räkenskapsår avge en revisionsberättelse till föreningsstämman. Berättelsen skall överlämnas till föreningens styrelse senast två veckor före den ordinarie föreningsstämman. Revisorerna skall inom samma tid till styrelsen återlämna de redovisningshandlingar som har överlämnats till dem.

Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har gjorts upp enligt denna lag. Innehåller inte årsredovisningen sådana upplysningar som skall lämnas enligt 9 kap., skall revisorerna ange detta och lämna behövliga upplysningar i sin berättelse, om det kan ske.

Har revisorerna vid sin granskning funnit att någon åtgärd eller försumelse som kan föranleda ersättningsskyldighet ligger en styrelseledamot eller verkställande direktören till last eller att en styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid mot denna lag eller stadgarna, skall det anmärkas i berättelsen. Revisionsberättelsen skall även innehålla ett uttalande i frågan om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören. Revisorerna kan även i övrigt i berättelsen anteckna de upplysningar som de önskar meddela medlemmarna.

I revisionsberättelsen skall också anmärkas om revisorerna funnit att föreningen inte har fullgjort sin skyldighet

1. att göra avdrag för preliminär A-skatt eller kvarstående skatt enligt uppbördslagen (1953: 272),
2. att anmäla sig för registrering enligt 19 § lagen (1968: 430) om mervärdeskatt,
3. att lämna uppgift enligt 54 § 1 mom. uppbördslagen, 4 eller 11 § lagen (1984: 668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare eller 22 § lagen om mervärdeskatt, eller
4. att i rätt tid betala skatter och avgifter som avses i 1–3.

Om revisionsberättelsen innehåller anmärkning om att föreningen inte har fullgjort någon sådan skyldighet som avses i fjärde stycket 1–4, skall revisorerna genast sända in en avskrift av den till länsstyrelsen.

Revisionsberättelsen skall innehålla särskilda uttalanden om fastställande av balansräkningen och resultaträkningen samt om det förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust som har lagts fram i förvaltningsberättelsen.

I en moderförening skall revisorerna avge en särskild revisionsberättelse beträffande koncernen. Härvid skall första–tredje och sjätte styckena tillämpas.

14 § Erinringar som revisorerna framställer till styrelsen eller verkställande direktören och som inte har tagits in i revisionsberättelsen skall de anteckna i protokoll eller någon annan handling. Handlingen skall överlämnas till styrelsen och bevaras av denna på betryggande sätt.

15 § Revisorerna har rätt att närvara vid föreningsstämmorna. De är skyldiga att närvara vid en stämma, om det med hänsyn till ärendena kan anses påkallat.

16 § Revisorerna får inte lämna upplysningar till enskilda medlemmar eller utomstående om sådana föreningens angelägenheter som de har fått kännedom om vid fullgörandet av sitt uppdrag, om det kan vara till nackdel för föreningen.

Revisorerna är skyldiga att

1. till föreningsstämman lämna alla upplysningar som stämman begär, om det inte skulle vara till väsentlig nackdel för föreningen,
2. till medrevisor, granskare som avses i 17 §, ny revisor och, om föreningen har försatts i konkurs, konkursförvaltare lämna erforderliga upplysningar om föreningens angelägenheter, samt
3. på begäran lämna upplysningar om föreningens angelägenheter till undersökningsledaren under förundersökning i brottmål.

17 § Varje röstberättigad kan väcka förslag om att länsstyrelsen skall utse granskare för särskild granskning av föreningens förvaltning och räkenskaper under viss förfluten tid eller av vissa åtgärder eller förhållanden i föreningen.

Förslaget skall framställas på en ordinarie föreningsstämma eller på en stämma där ärendet enligt kallelsen skall behandlas. Om förslaget har biträttats av minst en tiondel av samtliga röstberättigade eller en tredjedel av de närvarande röstberättigade, skall styrelsen inom en vecka göra framställning hos länsstyrelsen om att granskare skall utses. Försummas detta får varje röstberättigad göra sådan framställning. Länsstyrelsen får förordna en eller flera granskare.

Innehavare av förlagsandelar kan begära hos styrelsen att granskare utses. Begärs detta av innehavare som företräder förlagsinsatser till ett sammanlagt belopp motsvarande minst en tiondel av det totalt inbetalda insatskapitalet, skall styrelsen senast inom två månader göra framställning härom hos länsstyrelsen. Försummas detta får varje innehavare av en förlagsandel göra sådan framställning. Länsstyrelsen får förordna en eller flera granskare.

Vad som sägs i 3 § första och tredje styckena, 4, 7, 11, 15 och 16 §§ samt 13 kap. 2 och 4–6 §§ om revisor tillämpas även i fråga om granskare.

Yttrande över granskningen skall avges till föreningsstämman. Yttrandet skall hållas tillgängligt för och sändas till medlemmar och andra röstberättigade enligt 7 kap. 8 § fjärde stycket samt läggas fram på stämman. På samma sätt skall yttrandet dessutom hållas tillgängligt för och sändas till innehavare av förlagsandelar, om granskaren har utsetts på begäran av en sådan innehavare.

9 kap. Redovisning

Årsredovisning m. m.

1 § För varje räkenskapsår skall årsredovisning avges. Denna består av resultaträkning, balansräkning och förvaltningsberättelse.

I fråga om resultaträkning och balansräkning i årsredovisning och i årshokslut enligt bokföringslagen (1976:125) gäller, förutom bestämmelserna i den lagen, föreskrifterna i detta kapitel. Dock tillämpas 5 § andra stycket och 6 § första stycket i detta kapitel endast på årsredovisningen.

2 § I årsredovisningen skall återges resultaträkningen och balansräkningen för det närmast föregående räkenskapsåret. Har det under året skett någon ändring i specificeringen av poster i resultaträkningen och balansräkningen, skall uppgifterna från den tidigare årsredovisningen sammanställas så att dessa kan jämföras med posterna i den senare årsredovisningen, om det inte möter särskilda hinder.

Årsredovisningen skall skrivas under av samtliga styrelseledamöter och av verkställande direktören. Har en avvikande mening beträffande årsredovisningen antecknats till styrelsens protokoll, skall den avvikande meningen fogas till redovisningen.

3 § Minst en månad före ordinarie föreningsstämma skall årsredovisningshandlingarna för det förflutna räkenskapsåret avlämnas till revisorerna.

Senast en månad efter det att resultaträkningen och balansräkningen har blivit fastställda, skall avskrift av årsredovisning och revisionsberättelse hållas tillgängliga hos föreningen för alla som är intresserade. Dessa handlingar skall efter särskilt föreläggande av länsstyrelsen sändas in dit. Sådant föreläggande utfärdas när någon begär det. Föreningar som avses i 8 kap. 5 § första och tredje styckena är utan särskilt föreläggande skyldiga att inom den tid som nyss har angetts sända in nämnda handlingar till länsstyrelsen.

På avskriften av årsredovisningen skall en styrelseledamot eller verkställande direktören teckna bevis om att resultaträkning och balansräkning har fastställts. Uppgift skall också lämnas om fastställsedagen. Beviset skall även innehålla uppgift om föreningsstämmans beslut beträffande föreningens vinst eller förlust.

4 § Utan hinder av vad som föreskrivs i 15 § fjärde stycket bokföringslagen (1976: 125) om användningen av det belopp med vilket en anläggningstillgång har skrivits upp får ett sådant belopp utnyttjas även till avsättning till en sådan uppskrivningsfond som får tas i anspråk endast för ändamål som avses i 15 § fjärde stycket bokföringslagen.

Vid värdering av aktier eller andelar som en moderförening äger i ett dotterföretag skall andelar som dotterföretaget äger i moderföreningen inte anses ha något värde.

5 § Andelar i andra företag än aktiebolag skall vid uppställning av resultaträkningen och balansräkningen samt vid specificering enligt 8 § likställas med aktier som ägs av föreningen.

I balansräkning och resultaträkning i årsredovisningen behöver storlek och förändringar av lagerreserven uppges endast av föreningar som avses i 8 kap. 5 § första stycket.

6 § Om det finns synnerliga skäl, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer medge att bruttoomsättningssumman inte behöver anges i resultaträkningen i årsredovisningen.

I resultaträkningen skall utdelning på aktier i dotterbolag tas upp som en särskild intäktspost. Som en särskild kostnadspost skall tas upp överskottsutdelning som avses i 10 kap 1 § andra stycket 1.

7 § I balansräkningen skall aktier i dotterbolag tas upp som en särskild post bland tillgångarna.

En förenings eget kapital skall delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. Under bundet eget kapital skall tas upp

inbetalda insatser, reservfond och uppskrivningsfond. Medlemsinsatser och förlagsinsatser skall redovisas var för sig. Under fritt eget kapital eller ansamlad förlust skall tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt nettovinst eller förlust för räkenskapsåret. Balanserad förlust eller förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

Fordran på insats får inte tas upp som tillgång. Redovisningen av fullgjorda insatser får göras så att i balansräkningen anges hela insatskapitalet samt hur mycket därav som inte har fullgjorts, varefter skillnaden – de betalda insatserna – utförs som en särskild post under eget kapital.

Om det i en fordrings- eller skuldpost enligt balansräkningen ingår en fordran hos eller skuld till ett dotterföretag eller en moderförening, skall beloppet anges särskilt. Detta får ske inom linjen. Detsamma gäller ifråga om pant och med pant jämförliga säkerheter eller ansvarsförbindelser till förmån för ett dotterföretag eller en moderförening.

8 § Utöver vad som följer av bokföringslagen (1976: 125) skall i resultaträkningen och balansräkningen lämnas uppgifter och särskilda upplysningar i följande hänseenden:

1. Aktier skall tas upp med angivande för varje bolag av dess namn, antalet aktier samt dessas nominella värde och värde enligt balansräkningen. Understiger båda dessa värden för aktierna i ett bolag, som inte är dotterföretag, femtiotusen kronor eller det lägre belopp som motsvarar fem procent av föreningens eget kapital enligt balansräkningen, får dock specifikation utelämnas. När det från allmän och enskild synpunkt är påkallat, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer tillåta att aktier även i andra fall redovisas utan specifikation.

2. Ändringar i beloppen av det egna kapitalets poster jämfört med föregående balansräkning skall specificeras.

3. För varje post som tas upp i balansräkningen som anläggningstillgång och där skepp eller maskiner, inventarier och dylikt eller byggnader ingår skall anges dels tillgångarnas anskaffningsvärde, dels det sammanlagda beloppet av de av- och nedskrivningar som har företagits på anskaffningsvärdet intill balansdagen. Om sådana tillgångar har uppskrivits, skall även anges kvarstående oavskrivet belopp av uppskrivningen.

4. För fastigheter som är anläggningstillgångar skall anges de sammanlagda taxeringsvärdena fördelade på de tillgångar som tagits upp under särskilda poster i balansräkningen.

5. Om det har förekommit sådana förändringar i resultaträkningen eller balansräkningen beträffande posternas gruppering eller något annat som väsentligt påverkar jämförbarheten mellan åren, skall redogörelse lämnas för förändringarna.

6. Om föreningen driver rörelsegrenar som är väsentligen oberoende av varandra, skall bruttoresultatet av varje sådan rörelsegren redovisas särskilt.

De uppgifter och särskilda upplysningar som avses i första stycket får tas in i noter, om tydliga hänvisningar görs vid de poster i redovisningshandlingarna till vilka de hänför sig.

9 § Förvaltningsberättelsen skall upprättas med iakttagande av god redovisningssed.

I förvaltningsberättelsen skall upplysningar lämnas i följande hänseenden:

1. Sådana förhållanden som inte skall redovisas i resultaträkningen eller i balansräkningen men som är viktiga för bedömningen av föreningens verksamhetsresultat och ställning.

2. Sådana händelser av väsentlig betydelse för föreningen som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dettas slut.

3. Väsentliga förändringar i medlemsantalet.

4. Summorna av insatsbelopp som skall återbetalas under nästa räkenskapsår enligt bestämmelserna i 4 kap. 1 och 3 §§.

5. Den rätt till utdelning som gjorda förlagsinsatser medför.

6. Summan av de förlagsinsatser som sagts upp och skall inlösas under de näst följande två räkenskapsåren.

7. Medelantalet under räkenskapsåret anställda personer såväl för företaget i dess helhet som för varje arbetsställe med mer än tjugo anställda, det sammanlagda beloppet av räkenskapsårets löner och ersättningar dels till styrelsen och verkställande direktören dels till övriga anställda samt, om föreningen har anställda i flera länder, löner och ersättningar angivna särskilt för varje land jämte uppgift om medelantalet anställda i respektive land.

Förvaltningsberättelsen skall innehålla förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust.

För förening som avses i 8 kap. 5 § första stycket skall till förvaltningsberättelsen fogas en finansieringsanalys. I finansieringsanalysen skall redovisas föreningens finansiering och kapitalinvesteringar under räkenskapsåret.

Koncernredovisning

10 § I en moderförening skall, utöver årsredovisning för moderföreningen, för varje räkenskapsår avges en koncernredovisning bestående av koncernresultaträkning och koncernbalansräkning. Redovisningen skall hänföra sig till balansdagen för moderföreningen.

Bestämmelserna i 3 § tillämpas även på koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse. Moderföreningen är dock utan särskilt föreläggande skyldig att sända in nämnda handlingar till länsstyrelsen.

11 § Koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen skall var för sig utgöra ett sammandrag av moderföreningens och dotterföretagens resultaträkningar och balansräkningar. Sammandraget skall upprättas enligt god redovisningssed och med iakttagande i tillämpliga delar av 2 och 5-8 §§.

Koncernresultaträkningen skall utvisa koncernens årsresultat efter avdrag för redovisad vinstutdelning inom koncernen och efter avdrag eller tillägg för ökning eller minskning av internvinst under räkenskapsåret. Koncernbalansräkningen skall utvisa beloppet av fritt eget kapital eller ansamlad förlust i koncernen efter avdrag för internvinster. Med internvinst avses moderföreningens andel av vinst som uppkommit genom att en tillgång har överlåtits inom koncernen, i den mån inte tillgången därefter överlåtits till köpare utanför koncernen eller tillgången förbrukats eller dess värde satts ned hos det företag inom koncernen som har förvärvat tillgången.

Om det med hänsyn till koncernens sammansättning eller andra särskilda skäl är förenat med synnerliga svårigheter att vid koncernredovisningen i visst hänseende tillämpa första eller andra stycket, får de undantag göras som förhållandena kräver. För sådana undantag skall lämnas en motiverad redogörelse i moderföreningens förvaltningsberättelse.

I förvaltningsberättelsen för en moderförening skall vidare i tillämpliga delar lämnas sådana upplysningar om koncernen som avses i 9 § andra stycket 1, 2 och 7. Redogörelse skall lämnas för vilka metoder och värde-

ringsprinciper som har använts vid upprättandet av koncernredovisningen. Vidare skall uppges det belopp som av det fria egna kapitalet i koncernen enligt årsredovisningarna för företaget inom denna skall föras över till bundet eget kapital.

Ett dotterföretag skall i förvaltningsberättelsen eller, om företaget inte är skyldigt att upprätta förvaltningsberättelse, i en bilaga till sin balansräkning ange namnet på moderföreningen och i förekommande fall dennas moderförening. Moderföreningen och dotterföretaget skall vidare ange hur stor del av årets inköp och försäljningar som avser annat företag inom samma koncern.

Uppgifter om koncernens lagerreserv skall tas in i koncernredovisningen, om koncernen är av sådan storlek som avses i 8 kap. 5 § tredje stycket. I sådana fall skall till koncernredovisningen fogas en finansieringsanalys för koncernen.

Delårsrapport

12 § För förening som avses i 8 kap. 5 § första stycket och för moderförening i koncern som avses i 8 kap. 5 § tredje stycket skall minst en gång under varje räkenskapsår som omfattar mer än tio månader avges en särskild redovisning (delårsrapport). Rapporterna skall avse föreningens verksamhet från räkenskapsårets början. Minst en rapport skall omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret.

Delårsrapporterna avges av styrelsen eller, om styrelsen bestämmer det, av verkställande direktören. Rapporterna skall hållas tillgängliga hos föreningen för var och en som vill ta del av dem och genast sändas till den medlem som begär det. Delårsrapporter som avses i första stycket tredje meningen skall senast två månader efter rapportperiodens utgång sändas in till länsstyrelsen.

13 § I delårsrapporter skall översiktligt redogöras för verksamheten och resultatutvecklingen i denna samt för investeringar och förändringar i likviditet och finansiering sedan föregående räkenskapsårs utgång. Vidare skall lämnas beloppsuppgifter om omsättningen och resultatet före bokslutsdispositioner och skatt under rapportperioden. Om det finns särskilda skäl, får en ungefärlig beloppsuppgift beträffande resultatet lämnas. Bestämmelserna i 6 § första stycket och 9 § andra stycket 1 och 2 gäller i tillämpliga delar i fråga om delårsrapport.

Om en koncern är av sådan storlek som anges i 8 kap. 5 § tredje stycket, skall moderföreningen i delårsrapporterna, utöver uppgifter för moderföreningen, lämna uppgifter för koncernen motsvarande vad som sägs i första stycket. Uppgifter om omsättning och resultat skall avse beloppen efter avdrag för interna poster inom koncernen och med hänsyn tagen till internvinsteliminering.

14 § Om särskilda hinder inte möter, skall i anslutning till uppgifter enligt 13 § även lämnas motsvarande uppgifter för samma rapportperiod under det föregående räkenskapsåret.

Begrepp och termer skall i möjlig mån överensstämma med dem som har använts i den senast framlagda årsredovisningen.

10 kap. Överskottsutdelning och annan användning av föreningens egendom

1 § Föreningens medel får betalas ut till medlemmarna endast i form av överskottsutdelning, återbetalning av medlemsinsatser enligt 4 kap., utbe-

talning vid nedsättning av medlemsinsatsernas belopp och utskiftning vid föreningens likvidation.

Med överskottsutdelning avses i denna lag

1. *gottgörelse* i form av efterlikvider, återbäringar eller liknande som grundas på rörelsens resultat utan att ha räknats in i redovisade årsresultat, och

2. utdelningar från redovisade årsresultat i form av medlemsåterbärning eller på annat sätt (*vinstutdelning*).

Att stadgarna skall innehålla bestämmelser om användningen av vinst och av behållna tillgångar vid föreningens likvidation följer av 2 kap. 2 §.

2 § Vinstutdelning får inte överstiga vad som i den fastställda balansräkningen och, i fråga om moderförening, i den fastställda koncernbalansräkningen för det senaste räkenskapsåret redovisas som föreningens eller koncernens fria egna kapital med avdrag för

1. det belopp som enligt lag eller stadgarna skall avsättas till bundet eget kapital eller, i fråga om moderförening, det belopp som av det fria egna kapitalet i koncernen enligt årsredovisningarna för företag inom denna skall föras över till det bundna egna kapitalet, och

2. belopp som annars enligt stadgarna skall användas för något annat ändamål än utdelning till medlemmarna.

Vinstutdelning, som beräknas på annat sätt än i förhållande till den omfattning i vilken medlemmarna har deltagit i föreningens verksamhet eller i övrigt tagit denna i anspråk, får fastställas till högst en ränta för år på inbetalda medlemsinsatser som motsvarar det av riksbanken fastställda diskonto som gällde vid räkenskapsårets utgång med tillägg av tre procentenheter.

3 § Gottgörelser som avses i 1 § andra stycket 1 får inte lämnas i vidare mån än att föreskriven avsättning kan göras till reservfonden.

Överskottsutdelning får inte ske med så stort belopp att utdelningen med hänsyn till föreningens eller koncernens konsolideringsbehov, likviditet eller ställning i övrigt står i strid med god affärssed.

4 § Gottgörelser och sådan vinstutdelning som beräknas i förhållande till den omfattning i vilken någon har deltagit i föreningens verksamhet eller i övrigt tagit denna i anspråk får lämnas även till andra än medlemmar.

Även vinstutdelning av det slag som avses i 2 § andra stycket får lämnas till innehavare av förlagsandelar. Därvid gäller inte den begränsning i fråga om utdelningens höjd som anges där.

5 § Föreningsstämman fattar beslut om överskottsutdelning. Den får uppdra åt styrelsen att fatta beslut om gottgörelser.

6 § Till reservfonden skall avsättas minst fem procent av den del av föreningens nettovinst för året som inte går åt för att täcka en balanserad förlust. Vid avsättning till reservfonden skall till nettovinsten räknas även gottgörelser. Uppgår reservfonden till minst tjugo procent av det inbetalda insatskapitalet behöver sådan avsättning till reservfond som avses i detta stycke inte ske, om summan av reservfonden och det inbetalda insatskapitalet uppgår antingen till minst fyrtio procent av nettovärdet på föreningens tillgångar eller till minst samma belopp som föreningens skulder enligt balansräkningen.

Till reservfonden skall vidare avsättas det belopp som

1. medlem vid avgång ur föreningen inte får tillbaka av sina insatser,

2. förlagsandelsinnehavare inte får ut vid inlösen av en förlagsinsats,

3. enligt stadgarna skall avsättas till reservfonden,

4. enligt beslut av föreningsstämman i övrigt skall föras över från det i balansräkningen redovisade fria egna kapitalet till reservfonden.

Reservfonden får enligt beslut av föreningsstämman sättas ned endast för att täcka sådan förlust enligt den fastställda balansräkningen som inte kan täckas av fritt eget kapital.

Vid tillämpningen av första stycket skall belopp som i balansräkningen har tagits upp under rubriken Avsatt till pensioner inte räknas som skuld i den mån det överstiger det belopp under vilket posten enligt 7 § första stycket lagen (1967: 531) om tryggnad av pensionsutfästelse m. m. inte får nedbringas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får medge en förening eller vissa grupper av föreningar undantag helt eller delvis från bestämmelserna i första–tredje styckena, om det finns synnerliga skäl till det med hänsyn till arten av föreningsverksamheten och övriga omständigheter.

7 § Sker utbetalning till en medlem eller någon annan i strid mot denna lag, skall mottagaren betala tillbaka vad han har erhållit med ränta beräknad enligt 5 § räntelagen (1975: 635) från det att utbetalningen erhållits intill dess att högre ränta skall betalas enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag. Detta gäller dock inte, om mottagaren hade skälig anledning att anta att utbetalningen utgjorde laglig överskottsutdelning.

För den brist som uppkommer vid återbetalningen ansvarar enligt 13 kap. 1–4 §§ de som har medverkat till att besluta om eller verkställa utbetalningen eller till att upprätta eller fastställa en oriktig balansräkning som har legat till grund för beslutet.

8 § Föreningsstämman får besluta om gåvor till allmännyttiga eller därmed jämförliga ändamål, om det med hänsyn till ändamålet, föreningens ställning och omständigheterna i övrigt kan anses skäligt. Styrelsen får för sådana ändamål endast använda tillgångar som med hänsyn till föreningens ställning är av ringa betydelse.

11 kap. Likvidation och upplösning

Frivillig likvidation

1 § Föreningsstämman kan besluta att föreningen skall träda i likvidation.

Ett beslut om likvidation är giltigt endast om samtliga röstberättigade har förenat sig om beslutet eller detta har fattats på två på varandra följande föreningsstämmor och på den senare stämman biträts av minst två tredjedelar av de röstande. Längre gående villkor för att beslutet skall bli giltigt får föreskrivas i stadgarna. Likvidationen inträder omedelbart eller den senare dag som föreningsstämman beslutar.

Ett beslut om likvidation kan dock alltid fattas med enkel majoritet, om det gäller ett beslut enligt 19 § andra stycket eller om det föreligger grund för tvångslikvidation enligt 3 eller 4 §. Vid lika röstetal utgörs stämmans beslut av den mening som ordföranden biträder. Ett beslut om likvidation enligt detta stycke har omedelbar verkan.

2 § Styrelsen skall genast till föreningsstämman hänskjuta frågan huruvida föreningen skall träda i likvidation, om det på grund av inträffade

förluster eller av annan orsak finns anledning att anta att föreningens ställning fortgående kommer att försämrats så att föreningens skulder inte täcks av tillgångarna.

Tvångslikvidation

3 § Om antalet föreningsmedlemmar går ned under det lägsta antal som föreskrivs i 2 kap. 1 §, skall styrelsen snarast möjligt till föreningsstämman hänskjuta frågan huruvida föreningen skall träda i likvidation. Inträder inte ett tillräckligt antal medlemmar i föreningen inom tre månader efter det att antalet har gått ned under det föreskrivna lägsta antalet, skall styrelsen, om inte stämman beslutar att föreningen skall träda i likvidation, hos rätten ansöka att föreningen försätts i likvidation. En sådan ansökan kan även göras av en styrelseledamot, verkställande direktören, en revisor, en föreningsmedlem eller en innehavare av förlagsandel.

Görs ansökan enligt första stycket, förordnar rätten att föreningen skall träda i likvidation, om det inte under ärendets handläggning i första instans styrks att det föreskrivna lägsta medlemsantalet har uppnåtts.

Om styrelseledamöterna underlåter att fullgöra vad som åligger dem enligt första stycket, svarar de och andra som med vetskap om denna underlåtenhet handlar på föreningens vägnar solidariskt för de förpliktelser som uppkommer för föreningen. Ett sådant ansvar inträder även för sådana medlemmar som, när likvidationsplikt föreligger enligt första stycket, med vetskap om likvidationsplikten deltar i beslut att fortsätta föreningens verksamhet. Ansvarighet enligt denna paragraf gäller dock inte för förpliktelser som uppkommer sedan likvidationsfrågan har hänskjutits till rättens prövning eller sedan ett tillräckligt antal medlemmar har inträtt efter den tid som anges i första stycket.

4 § Rätten skall förordna att föreningen skall träda i likvidation, om

1. likvidationsskyldighet föreligger enligt stadgarna,
2. föreningen efter en konkurs som avslutats med överskott inte inom föreskriven tid har fattat beslut om likvidation enligt 19 §,
3. föreningen saknar till registret anmäld behörig styrelse eller verkställande direktör som skall finnas enligt denna lag, eller
4. föreningens verksamhet drivs på ett sätt som uppenbarligen inte motsvarar de förutsättningar under vilka registrering har skett.

Beslut om likvidation skall dock inte meddelas, om det styrks att likvidationsgrunden har upphört under ärendets handläggning i första instans.

Frågor om likvidation enligt första stycket prövas på anmälan av registreringsmyndigheten eller, i fall som avses i 1–3, på ansökan av styrelsen, styrelseledamot, verkställande direktören, föreningsmedlem eller innehavare av förlagsandel. I de fall som avses i första stycket 2 eller 3 prövas frågan även på ansökan av borgenär eller av annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda föreningen.

Förfarandet hos rätten

5 § Görs ansökan eller anmälan som avses i 3 eller 4 §, skall rätten genast kalla föreningen samt de föreningsmedlemmar och borgenärer som vill yttra sig i ärendet att inställa sig för rätten på en bestämd dag, då frågan om skyldighet för föreningen att träda i likvidation skall prövas. Kallelsen skall delges föreningen, om det kan ske på annat sätt än enligt 15–17 §§ delgivningslagen (1970:428). Kallelsen skall kungöras genom rättens försorg i Post- och Inrikes Tidningar minst två och högst fyra månader före inställelsedagen.

6 § Har sökanden haft kostnader för delgivning eller kungörelse samt för expeditioner i ett ärende enligt 3 eller 4 §, skall kostnaderna betalas av föreningens medel, om föreningen förpliktas träda i likvidation eller om rätten i annat fall finner det skäligt. När anmälan har gjorts av registreringsmyndigheten, skall dessa kostnader betalas av föreningen eller, om föreningen saknar tillgångar, av staten.

Genomförandet av likvidationen

7 § När föreningsstämman har fattat beslut om likvidation skall detta genom stämmans försorg genast anmälas till rätten. Denna skall därefter utan dröjsmål utse en eller flera likvidatorer. En domstol som fattar beslut att föreningen skall träda i likvidation skall samtidigt utse en eller flera likvidatorer. Likvidatorerna träder i styrelsens och verkställande direktörens ställe och har i uppgift att genomföra likvidationen.

Om en förening som har trätt i likvidation saknar till registret anmäld behörig likvidator, skall rätten förordna en eller flera likvidatorer efter anmälan av registreringsmyndigheten eller ansökan av föreningsmedlem, borgenär eller annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda föreningen.

Likvidatorerna skall genast för registrering anmäla beslut om likvidation och förordnande av likvidator.

Bestämmelserna i denna lag om styrelse och styrelseledamöter tillämpas på likvidatorerna, i den mån inte annat följer av detta kapitel.

Ett uppdrag att vara revisor upphör inte genom att föreningen träder i likvidation. Bestämmelserna i 8 kap. tillämpas under likvidationen. Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande huruvida enligt revisorernas mening likvidationen onödigt fördröjs.

8 § I fråga om föreningsstämma under likvidationen skall bestämmelserna i denna lag om föreningsstämma tillämpas, i den mån inte annat följer av detta kapitel.

9 § När föreningen har trätt i likvidation skall styrelsen och verkställande direktören genast avge en redovisning för sin förvaltning av föreningens angelägenheter under den tid för vilken redovisningshandlingar inte förut har lagts fram på föreningsstämma. Redovisningen skall läggas fram på föreningsstämma så snart det kan ske. Bestämmelserna om årsredovisning och revisionsberättelse skall tillämpas.

Om tiden även omfattar det föregående räkenskapsåret, skall en särskild redovisning avges för detta år. I en moderförening skall denna särskilda redovisning även omfatta koncernredovisning.

10 § Likvidatorerna skall genast söka kallelse på föreningens okända borgenärer.

11 § Likvidatorerna skall så snart det kan ske genom försäljning på offentlig auktion eller på annat lämpligt sätt förvandla föreningens egendom till pengar, i den mån det behövs för likvidationen, samt betala föreningens skulder. Föreningens rörelse får fortsättas, om det behövs för en ändamålsenlig avveckling eller för att de anställda skall få skäligt rådrom för att skaffa sig nya anställningar.

Om rätten har beslutat om likvidation enligt 4 § första stycket 4, får likvidatorerna inte utan särskilt tillstånd av föreningsstämman avyttra föreningens egendom på annat sätt än genom försäljning på offentlig auk-

tion. Till dess att beslutet har vunnit laga kraft får likvidatorerna inte utan stämmans samtycke vidta några likvidationsåtgärder utan endast vårda föreningens egendom och bevaka dess angelägenheter.

12 § Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge en årsredovisning, som skall läggas fram på den ordinarie föreningsstämman för godkännande. I fråga om likvidatorernas redovisning och dess behandling på föreningsstämman tillämpas inte 7 kap. 4 § andra stycket 1 och 2, 9 kap. 9 § andra stycket 7, 9 § tredje och fjärde styckena samt 10 och 11 §§.

I balansräkningen tas det egna kapitalet upp i en post, varvid insatskapitalet anges inom linjen och i förekommande fall delas upp på medlemsinsatskapital och förlagsinsatskapital.

Ingen tillgång får tas upp till ett högre värde än den beräknas inbringa efter avdrag för försäljningskostnaderna. Om en tillgång kan beräknas inbringa ett väsentligt högre belopp än det värde som har tagits upp i balansräkningen eller om för en skuld eller en likvidationskostnad kan beräknas åtgå ett belopp som väsentligt avviker från den redovisade skulden, skall vid tillgångs- eller skuldposten det beräknade beloppet anges inom linjen.

13 § När den i kallelsen på okända borgenärer bestämda anmälningstiden har gått ut och alla kända skulder blivit betalda, skall likvidatorerna skifta föreningens behållna tillgångar. Om något skuldbelopp är tvistigt eller inte förfallet till betalning eller av annan orsak inte kan betalas, skall så mycket av föreningens medel som kan behövas för denna betalning behållas och återstoden skiftas.

De föreningsmedlemmar eller innehavare av förlagsandelar som vill klandra skiftet skall väcka talan mot föreningen senast tre månader efter det att slutredovisning lades fram på föreningsstämman.

Om en medlem eller innehavare av en förlagsandel inte inom fem år efter det att slutredovisning lades fram på föreningsstämman har anmält sig för att lyfta vad han erhållit vid skiftet, har han förlorat sin rätt till detta. Om medlemmen är ringa i förhållande till de skiftade tillgångarna, kan rätten på anmälan av likvidatorerna förordna att medlemmen skall tillfalla allmänna arvsfonden. I annat fall skall 16 § tillämpas.

14 § När likvidatorerna har fullgjort sitt uppdrag, skall de så snart det kan ske avge en slutredovisning för sin förvaltning genom en förvaltningsberättelse som avser likvidationen i dess helhet. Berättelsen skall även innehålla en redogörelse för skiftet. Till berättelsen skall fogas redovisningshandlingar för hela likvidationstiden. Berättelsen och redovisningshandlingarna skall avlämnas till revisorerna. Dessa skall inom en månad därefter avge en revisionsberättelse över slutredovisningen och förvaltningen under likvidationen.

Efter det att revisionsberättelsen har avlämnats till likvidatorerna skall dessa genast kalla föreningsmedlemmarna till en föreningsstämma för granskning av slutredovisningen. Slutredovisningen med bifogade redovisningshandlingar och revisionsberättelsen skall hållas tillgängliga och sändas till medlemmar och innehavare av förlagsandelar enligt bestämmelserna i 7 kap. 8 § fjärde stycket samt läggas fram på stämman. Föreskrifterna i 7 kap. 4 § andra stycket 3 och tredje stycket om beslut på föreningsstämma om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören skall tillämpas på likvidatorerna.

15 § När likvidatorerna har lagt fram slutredovisningen, är föreningen upplöst. Detta förhållande skall genast anmälas för registrering.

En tiondel av samtliga röstberättigade kan dock begära hos likvidatorerna att en föreningsstämma inkallas för att behandla frågan huruvida talan skall väckas enligt 13 kap. 5 §. Därvid tillämpas 7 kap. 7 § andra mening-
en.

Om likvidatorerna finner att föreningen är på obestånd och inte kan betala likvidationskostnaderna, skall de ansöka om att föreningen försätts i konkurs.

16 § Om det efter föreningens upplösning enligt 15 § visar sig att föreningen har tillgångar eller om talan väcks mot föreningen eller det av någon annan orsak uppkommer behov av en likvidationsåtgärd, skall likvidationen fortsättas. Detta skall genast anmälas av likvidatorerna för registrering. Kallelse till första föreningsstämman efter återupptagandet skall utfärdas enligt stadgarna. Därutöver skall skriftliga kallelser sändas till varje föreningsmedlem vars postadress är känd för föreningen.

17 § Om en förening har trätt i likvidation på grund av föreningsstäm-
mans beslut, kan stämman sedan revisorerna har avgett yttrande besluta att likvidationen skall upphöra och föreningens verksamhet återupptas. Ett sådant beslut får dock inte fattas, om det finns anledning till likvidation på grund av denna lag eller stadgarna eller om utskiftning har ägt rum.

När beslut enligt första stycket fattas, skall en styrelse samtidigt väljas.

Föreningsstämmans beslut om likvidationens upphörande och val av styrelse skall likvidatorerna genast anmäla för registrering. Beslutet får inte verkställas förrän registrering har skett.

Om ett likvidationsbeslut som avses i 1, 3 eller 4 § har blivit upphävt genom en dom eller ett beslut av domstol som har vunnit laga kraft, skall likvidatorerna genast anmäla detta för registrering samt kalla till förenings-
stämma för val av styrelse.

När likvidation har upphört enligt denna paragraf, skall 14 § tillämpas.

Upplösning utan likvidation

18 § Om någon anmälan rörande föreningen inte har kommit in till regi-
streringsmyndigheten under de tio senaste åren, skall denna på lämpligt sätt undersöka huruvida föreningen har upphört med sin verksamhet. Om det då inte framgår att föreningen fortfarande består, skall den avföras ur registret och är därmed upplöst. Uppkommer därefter behov av likvidationsåtgärd, skall på ansökan av den vars rätt berörs en eller flera likvidatorer förordnas av rätten. Kallelse till första föreningsstämman skall ske enligt 16 §.

Konkurs och ackord

19 § Om en förening är försatt i konkurs och denna avslutas utan överskott, är föreningen upplöst när konkursen avslutas.

Om det finns överskott, skall föreningsstämman inom en månad från det att konkursen avslutades besluta att föreningen skall träda i likvidation. Om inte ett sådant beslut fattas gäller 4 §.

Var föreningen i likvidation när den försattes i konkurs, skall likvidationen fortsättas enligt 16 §, om konkursen avslutas med överskott.

20 § Om en förening försätts i konkurs eller om förhandling om offentligt ackord inleddes för föreningen, skall konkursdomaren sända en underrättelse om beslutet till registreringsmyndigheten för registrering.

Under konkursen företräds föreningen som konkursgäldenär av den styrelse och verkställande direktör eller de likvidatorer som finns vid konkursens början. Även under konkursen gäller dock bestämmelserna i denna lag om rätt att avgå, om entledigande och om ny tillsättning.

När en konkurs har avslutats eller en förhandling om offentligt ackord har avslutats på annat sätt än genom konkurs, skall konkursdomaren genast för registrering underrätta registreringsmyndigheten och i det förra fallet ange om något överskott finns eller inte. Konkursdomaren skall även för registrering underrätta registreringsmyndigheten när en överrätt genom beslut som vunnit laga kraft har upphävt ett beslut att försätta föreningen i konkurs eller att inledda förhandling om offentligt ackord.

12 kap. Fusion och inlösen av aktier i dotteraktiebolag

Fusion genom absorption

1 § Genom ett avtal om fusion kan en ekonomisk förening (den överlåtande föreningen) gå upp i en annan ekonomisk förening (den övertagande föreningen). En sådan fusion innebär att medlemmarna i den överlåtande föreningen blir medlemmar i den övertagande föreningen, att den överlåtande föreningen upplöses utan likvidation samt att dess tillgångar och skulder övertas av den övertagande föreningen. Avtalet skall för att bli giltigt godkännas av föreningsstämman i den överlåtande föreningen.

Fusion kan ske, trots att den överlåtande föreningen har trätt i likvidation. I ett sådant fall skall likvidationen avslutas när tillstånd till fusionen enligt 6 § har registrerats.

2 § Följande handlingar skall hållas tillgängliga för de röstberättigade, föreningsmedlemmarna och innehavarna av förlagsandelar i den överlåtande föreningen under minst en vecka före den föreningsstämma vid vilken frågan om godkännande av fusionsavtalet skall behandlas samt läggas fram på stämman:

1. förslag till föreningsstämmans beslut,
2. fusionsavtalet,
3. en redogörelse av styrelsen i den överlåtande föreningen för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av förslagets lämplighet för föreningen,
4. ett yttrande av revisorerna över styrelsens redogörelse enligt 3, samt
5. avskrift av den övertagande föreningens årsredovisning för det senaste räkenskapsåret, försedd med anteckning om föreningsstämmans beslut rörande föreningens vinst eller förlust, samt avskrift av revisionsberättelsen för samma räkenskapsår.

Skall den överlåtande föreningens årsredovisning inte behandlas på den stämman som anges i första stycket eller har den övertagande föreningens årsredovisning för det senaste räkenskapsåret inte behandlats på en stämman i den föreningen, skall i stället för de handlingar som anges i första stycket 5 följande handlingar hållas tillgängliga och läggas fram på den förstnämnda stämman i enlighet med vad som anges i första stycket:

1. avskrift av föreningens senaste årsredovisning, försedd med anteckning om föreningsstämmans beslut rörande föreningens vinst eller förlust, samt avskrift av revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser,
2. en av föreningens styrelse undertecknad redogörelse för händelser av

väsentlig betydelse för föreningens ställning som har inträffat efter det att årsredovisningen har avgetts, samt

LU 1986/87:20
Bilaga 1

3. ett av revisorerna avgivet yttrande över styrelsens redogörelse enligt 2.

Handlingarna skall genast sändas till sådan röstberättigad, medlem eller innehavare av förlagsandel som begär det och uppger sin postadress.

Fusion genom kombination

3 § Genom ett avtal om fusion kan två eller flera föreningar (de överlåtande föreningarna) förenas genom att bilda en ny förening (den övertagande föreningen). En sådan fusion innebär att medlemmarna i de överlåtande föreningarna blir medlemmar i den nya föreningen, att de överlåtande föreningarna upplöses utan likvidation samt att deras tillgångar och skulder övertas av den nya föreningen. Avtalet skall för att bli giltigt godkännas av föreningsstämman i varje överlåtande förening. Bestämmelserna i 1 § andra stycket skall därvid tillämpas.

De handlingar som anges i 2 § första stycket 1–4 och andra stycket 1–3 skall upprättas för varje överlåtande förening. De skall hållas tillgängliga för de röstberättigade, föreningsmedlemmarna och innehavarna av förlagsandelar i respektive överlåtande förening under minst en vecka före den föreningsstämma vid vilken frågan om godkännande av fusionsavtalet skall behandlas. Handlingarna skall genast sändas till sådan röstberättigad, medlem eller innehavare av förlagsandel som begär det och uppger sin postadress. Handlingarna skall läggas fram på stämmorna.

Fusionsavtalet skall innehålla ett förslag till stadgar för den nya föreningen och ange hur styrelse och revisorer skall utses. Om de överlåtande föreningarna godkänner fusionsavtalet, skall de samtidigt i enlighet med fusionsavtalets bestämmelser utse styrelse och revisorer i den nya föreningen.

Fusionsförfarandet

4 § Ett beslut om godkännande av fusionsavtal är giltigt endast om det har biträttits av samtliga röstberättigade eller har fattats på två på varandra följande föreningsstämmor och på den senare stämman har biträttits av minst två tredjedelar av de röstande. I stadgarna får föreskrivas villkor som går längre.

En medlem i en överlåtande förening som inte har samtyckt till fusionen, får säga upp sig till utträde ur föreningen inom den tid och på de villkor som anges i 7 kap. 15 § tredje stycket.

5 § När fusionsavtalet har slutligt godkänts av föreningsstämman skall det anmälas av föreningen för registrering. Om detta inte har skett inom fyra månader från stämmans beslut eller om registreringsmyndigheten genom lagakraftgående beslut har avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering av avtalet, har frågan om fusion fallit.

Hinder mot registrering möter, om fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (1982: 729) eller om näringsfrihetsombudsmannen inte har beslutat att lämna fusionen utan åtgärd enligt 20 § första stycket konkurrenslagen.

6 § Senast två månader efter det att avtalet om fusion har registrerats skall såväl överlåtande som övertagande föreningar ansöka om tillstånd att verkställa avtalet. Ansökan skall göras hos rätten i den ort där den överlä-

tande eller, vid fusion enligt 3 §, den övertagande föreningens styrelse har sitt säte. Vid ansökningshandlingen skall fogas bevis att fusionsavtalet har registrerats och en förteckning över den eller de överlåtande föreningarnas kända borgenärer med angivande av deras postadresser.

Rätten skall kalla den eller de överlåtande föreningarnas borgenärer, såväl kända som okända, med föreläggande för den som vill bestrida ansökningshandlingen att senast viss dag skriftligen hos rätten anmäla detta vid påföljd att han annars anses ha medgett ansökningshandlingen. Kallelsen skall skyndsamt kungöras genom rättens försorg i Post- och Inrikes Tidningar. Kronofogdemyndigheten i orten och alla kända borgenärer skall underrättas särskilt genom rättens försorg.

Tillstånd skall meddelas, om ansökningshandlingen inte bestrids eller om de borgenärer som bestrider den får full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar. Om den rätt som tillkommer innehavare av pensionsfordran finns bestämmelser i 23 § andra stycket lagen (1967: 531) om tryggningsförsäkring m. m.

En borgenär som samtidigt är gäldenär i samma rättsförhållande skall inte tas upp i förteckningen över föreningens kända borgenärer. Han skall inte heller kallas av rätten och har inte rätt till betalning eller säkerhet enligt tredje stycket.

7 § Rätten skall underrätta överlåtande förenings registreringsmyndighet om ansökan om tillstånd att verkställa fusionsavtalet och om lagakraftvunnet beslut som har meddelats med anledning av ansökningshandlingen.

När ett lagakraftvunnet beslut om tillstånd att verkställa fusionsavtalet har registrerats, anses fusionen genomförd och överlåtande förening upplöst. Överlåtande förenings medlemmar blir då medlemmar i den övertagande föreningen, om inte uppsägning har skett enligt 4 § andra stycket. Samtidigt övergår överlåtande förenings tillgångar och skulder med undantag av skadeståndsanspråk enligt 13 kap. 1–3 §§ till den övertagande föreningen.

Registreringsmyndigheten skall förklara att frågan om fusion har fallit, om ansökan om rättens tillstånd inte har gjorts inom föreskriven tid eller om rätten genom lagakraftvunnet beslut har avslagit ansökningshandlingen.

Även om en förening anses upplöst enligt andra stycket, kan en tiondel av samtliga röstberättigade hos styrelsen påkalla föreningsstämma för att behandla frågan huruvida talan skall väckas enligt 13 kap. 5 §. Därvid tillämpas 7 kap. 7 § andra meningen. Om stämman beslutar att väcka talan, skall den samtidigt förordna att föreningen skall träda i likvidation. Beträffande genomförandet av likvidationen tillämpas 11 kap. Likvidatorerna behöver dock inte söka kallelse på okända borgenärer.

Fusion mellan en ekonomisk förening och ett helägt dotteraktiebolag

8 § Om en ekonomisk förening äger samtliga aktier i ett dotteraktiebolag, kan föreningens och bolagets styrelser träffa ett fusionsavtal som innebär att bolaget skall gå upp i föreningen. Bolagets styrelse skall anmäla avtalet för registrering hos bolagets registreringsmyndighet.

I fråga om det fortsatta fusionsförfarandet tillämpas 6 § samt 7 § första stycket, andra stycket första och tredje meningarna samt tredje stycket. Vad som sägs där om överlåtande förening skall i stället gälla bolaget.

9 § Om en ekonomisk förening själv eller tillsammans med ett eller flera dotterföretag äger mer än nio tiondelar av aktierna med mer än nio tiondelar av röstetalet för samtliga aktier i ett dotteraktiebolag, har föreningen rätt att av de övriga aktieägarna i bolaget lösa in de återstående aktierna. Den som har aktier som kan lösas in har också rätt att få dessa inlösta av föreningen.

En tvist huruvida rätt eller skyldighet till inlösen föreligger eller om lösenbeloppet prövas av tre skiljemän. Om inte annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, gäller i fråga om skiljemännen och förfarandet inför dem i tillämpliga delar vad som är föreskrivet i lagen (1929:145) om skiljemän. Bestämmelserna i 18 § andra stycket nämnda lag om den tid inom vilken skiljedomen skall meddelas gäller dock inte. Kostnaderna för skiljemannaförfarandet skall bäras av föreningen, om inte skiljemännen på särskilda skäl ålägger någon annan aktieägare att helt eller delvis svara för dessa kostnader. Part som är missnöjd med skiljedomen har rätt att väcka talan vid domstol inom sextio dagar från det att han fick del av skiljedomen i huvudskrift eller bestyrkt avskrift. Rätt domstol är tingsrätten i den ort där bolagets styrelse har sitt säte.

Har föreningen förvärvat större delen av sina aktier i bolaget på grund av att en vidare krets erbjudits att till föreningen överlåta sådana aktier mot viss ersättning, skall lösenbeloppet motsvara ersättningen, om det inte finns särskilda skäl för annat.

10 § Vill en ekonomisk förening lösa in aktier i ett dotteraktiebolag enligt 9 § men kan en överenskommelse om detta inte träffas, skall föreningen hos bolagets styrelse skriftligen begära att tvisten hänskjuts till skiljemän. Föreningen skall samtidigt uppge sin skiljeman.

Om en begäran görs enligt första stycket, skall bolagets styrelse genast genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer anmoda de aktieägare mot vilka lösningsanspråket riktas att skriftligen uppge sin skiljeman till bolaget senast två veckor från kungörelsen. Anmodan skall även genom brev sändas till varje sådan aktieägare, om hans postadress är känd för bolaget.

Om inte samtliga aktieägare, vilkas namn är införda i aktieboken och mot vilka lösningsanspråket riktas, inom den föreskrivna tiden har uppgett en gemensam skiljeman, skall bolagets styrelse begära hos rätten i den ort där styrelsen har sitt säte att god man förordnas. Denne skall hos samma rätt ansöka om förordnande av en sådan skiljeman och i tvisten bevaka de frånvarande aktieägarnas rätt.

11 § Aktieägarna är skyldiga att till föreningen överlämna sina aktiebrev med påskrifter om överlåtelse, om en tvist om inlösen enligt 9 § prövas av skiljemän eller domstol och det är ostridigt mellan parterna att det föreligger lösningsrätt eller om det i en dom som har vunnit laga kraft har förklarats att sådan rätt föreligger utan att lösenbeloppet samtidigt har fastställts. Skyldighet att överlämna aktiebrev föreligger dock endast om föreningen ställer sådan säkerhet för kommande lösenbelopp jämte ränta som godkänns av skiljemännen eller, om tvisten är anhängig vid domstol, av domstolen.

Aktieägarna har rätt till skälig ränta på lösenbeloppet för tiden från det att säkerhet har ställts till dess att lösenbeloppet förfaller till betalning.

12 § Om ett fastställt lösenbelopp har erbjudits en aktieägare utan att denne har överlämnat sina aktiebrev, skall föreningen utan dröjsmål sätta

ned lösenbeloppet enligt lagen (1927:56) om nedsättning av pengar hos myndighet. Föreningen får inte göra förbehåll om rätt att återta det nedsatta beloppet.

LU 1986/87:20
Bilaga 1

13 § Föreningen är ägare till aktierna, om säkerhet har ställts enligt 11 § eller om nedsättning har skett enligt 12 §. Innan aktiebrev har överlämnats till föreningen medför breven i sådana fall endast rätt för innehavaren att mot överlämnande av breven till föreningen eller länsstyrelsen få ut lösenbeloppet med ränta.

Om ett aktiebrev inte har överlämnats inom en månad från det att föreningen blev ägare till aktien, får det utfärdas ett nytt aktiebrev som är ställt till föreningen. Det nya aktiebrevet skall innehålla uppgift om att det ersätter det äldre brevet. Om det äldre brevet därefter överlämnas till föreningen, skall det i sin tur överlämnas till bolaget för att makuleras.

13 kap. Skadestånd m. m.

1 § Om en styrelseledamot eller verkställande direktören uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar föreningen då han fullgör sitt uppdrag, skall han ersätta skadan. Detsamma gäller när skadan tillfogas en föreningsmedlem eller någon annan genom överträdelse av denna lag eller stadgarna.

2 § En revisor är ersättningsskyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Han ansvarar även för skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakas av hans medhjälpare.

Om ett revisionsbolag är revisor, åligger ersättningsskyldigheten detta bolag och den som är huvudansvarig för revisionen. Om en sammanslutning eller ett revisionsorgan som avses i 8 kap. 4 § är revisor, åligger ersättningsskyldigheten den som har förrättat revisionen och den som har utsett honom.

3 § En föreningsmedlem eller en röstberättigad som inte är medlem är skyldig att ersätta den skada som han genom att medverka till överträdelse av denna lag eller stadgarna uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillfogar föreningen, en medlem eller någon annan.

4 § Om någon är ersättningsskyldig enligt 1–3 §§, kan skadeståndet jämkas efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt.

Skall flera ersätta samma skada, svarar de solidariskt för skadeståndet i den mån inte skadeståndsskyldigheten har jämkats för någon av dem enligt första stycket. Vad någon har utgett i skadestånd får krävas tillbaka från de andra efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

5 § Talan om skadestånd till föreningen enligt 1–3 §§ kan väckas, om vid en föreningsstämma majoriteten eller en minoritet bestående av minst en tiondel av samtliga röstberättigade har biträtt ett förslag om att väcka skadeståndstalan eller, såvitt gäller en styrelseledamot eller verkställande direktören, har röstat mot ett förslag om att bevilja ansvarsfrihet. En uppgörelse om skadeståndsskyldigheten kan träffas endast av föreningsstämman och bara under förutsättning att inte en tiondel av samtliga röstberättigade röstar mot förslaget till uppgörelse. Om en föreningsmedlem för skadeståndstalan för föreningens räkning, kan någon uppgörelse inte träffas utan hans samtycke.

Talan om skadestånd till föreningen får föras av röstberättigade som

utgör minst en tiondel av samtliga röstberättigade. Om en röstberättigad sedan talan har väckts avstår från talan, kan likväl de övriga fullfölja denna. Den som har väckt talan svarar för rättegångskostnaderna men har rätt till ersättning av föreningen för den kostnad som täcks av vad som har kommit föreningen till godo genom rättegången.

Talan för föreningens räkning mot en styrelseledamot eller verkställande direktören om skadestånd på grund av ett beslut eller en åtgärd under ett räkenskapsår skall väckas senast ett år från det att årsredovisningen och revisionsberättelsen för räkenskapsåret lades fram på föreningsstämma.

Har ett beslut fattats om att bevilja ansvarsfrihet eller att inte föra skadeståndstalan utan att det minsta antalet röstberättigade som avses i första stycket röstat mot beslutet eller har tiden för talan försuttits enligt tredje stycket, kan trots detta talan enligt första eller andra stycket väckas, om det i årsredovisningen eller i revisionsberättelsen eller på något annat sätt till föreningsstämman inte har lämnats i väsentliga hänseenden riktiga och fullständiga uppgifter om det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för talan.

Skadeståndstalan som grundas på brott kan alltid föras av styrelsen.

6 § Sådan talan för föreningens räkning enligt 1–3 §§ som inte grundas på brott kan ej väckas mot

1. styrelseledamot eller verkställande direktören sedan tre år har förflutit från utgången av det räkenskapsår då det beslut eller den åtgärd, som ligger till grund för talan fattades eller vidtogs,

2. revisor sedan tre år har förflutit från det att revisionsberättelsen lades fram på föreningsstämman eller yttrande som avses i denna lag avgavs,

3. föreningsmedlem eller röstberättigad, som inte är föreningsmedlem, sedan två år har förflutit från det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för talan.

Försätts föreningen i konkurs på en ansökan som gjorts innan den tid som anges i första stycket har gått ut, kan konkursboet föra talan enligt 1–3 §§ trots att frihet från skadeståndsansvar har inträtt enligt 5 §. Efter utgången av den nämnda tiden kan en sådan talan dock inte väckas senare än sex månader från första borgenärssammanträdet eller, i mindre konkurs, från konkursbeslutet.

14 kap. Föreningens firma

1 § En ekonomisk förenings firma skall innehålla orden "ekonomisk" och "förening" eller förkortningen "ek. för." I firman får inte ordet "bolag" eller något annat som betecknar ett bolagsförhållande tas in på ett sådant sätt som kan leda till missförståndet att ett bolag innehar firman. Firman skall tydligt skilja sig från andra ännu bestående firmor som är införda i något av de föreningsregister som avses i 15 kap. 1 §. Registreringen av en förenings firma gäller för hela landet. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i firmalagen (1974: 156).

Om föreningens firma skall registreras på två eller flera språk, skall varje lydelse anges i stadgarna.

Föreningens styrelse kan anta bifirma. Bestämmelserna i första stycket gäller även bifirma. Uttrycket ekonomisk förening eller förkortning därav får dock inte tas in i en bifirma.

2 § Skriftliga handlingar som utfärdas för en förening bör undertecknas med föreningens firma. Har styrelsen eller någon annan ställföreträdare för föreningen utfärdat en handling utan firmateckning och framgår det inte av

handlingens innehåll att den har utfärdats på föreningens vägnar, svarar de som har undertecknat handlingen solidariskt för förpliktelsen enligt handlingen. Detta gäller dock inte, om

LU 1986/87:20
Bilaga 1

1. det framgick av omständigheterna vid handlingens tillkomst att handlingen utfärdades för föreningen, samt

2. medkontrahenten har fått ett av föreningen behörigen undertecknat godkännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det att antingen en begäran om sådant godkännande har framställts eller personlig ansvarighet har gjorts gällande mot undertecknarna.

3 § Endast ekonomisk förening får i sin firma använda uttrycket ekonomisk förening eller förkortning därav.

I firmalagen (1974: 156) finns bestämmelser om förbud mot användning av firma och om hävande av firmaregistring.

15 kap. Registrering m. m.

1 § Registreringsmyndighet för en ekonomisk förening är länsstyrelsen i det län där föreningens styrelse enligt stadgarna har sitt säte.

Ett föreningsregister skall föras hos registreringsmyndigheten för registreringar enligt denna lag eller andra författningar.

Regeringen kan förordna att ett föreningsregister skall föras gemensamt för två eller flera län. Vad som sägs i denna lag om län gäller även område för vilket ett gemensamt föreningsregister förs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om avgifter i registreringsärenden enligt denna lag.

2 § Registreringsmyndigheten skall utan dröjsmål kungöra i Post- och Inrikes Tidningar vad som införs i föreningsregistret med undantag för registrering av underrättelse enligt 11 kap. 20 §. En kungörelse som avser ändring i ett förhållande som tidigare har införts i registret skall endast ange ändringens art.

3 § Det som enligt denna lag eller särskilda bestämmelser har blivit infört i föreningsregistret skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det enligt 2 § har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar och det inte av omständigheterna framgår att han varken kände till eller borde ha känt till det som kungjorts.

4 § Om en sökande vid anmälan för registrering inte har iakttagit vad som är föreskrivet om anmälan, skall han föreläggas att inom viss tid avge yttrande eller vidta rättelse. Detsamma gäller, om registreringsmyndigheten finner att ett beslut som anmäls för registrering eller en handling som bifogas anmälan

1. inte har tillkommit i behörig ordning,

2. till sitt innehåll strider mot denna lag eller annan författning eller stadgarna, eller

3. i något viktigare hänseende har en otydlig eller vilseledande avfattning.

Om sökanden inte rättar sig efter föreläggandet, skall anmälan avskrivast. En underrättelse om denna påföljd skall tas in i föreläggandet. Finns det även efter det att yttrandet har avgetts något hinder mot registrering och har sökanden haft tillfälle att yttra sig över hindret, skall registrering vägras, om det inte finns anledning att ge sökanden ett nytt föreläggande.

Bestämmelserna i första stycket utgör inte hinder mot registrering av ett

beslut av föreningsstämman, om rätten till talan mot beslutet har gått förlorad enligt 7 kap. 17 § andra stycket.

Registreringsmyndigheten skall genast skriftligen underrätta föreningen när registreringsmyndigheten fattar beslut enligt 11 kap. 18 §, 12 kap. 7 § tredje stycket eller 16 kap. 2 §.

5 § I firmalagen (1974: 156) finns bestämmelser om avförande av en firma ur registret sedan en dom om att häva firmaregistringen har vunnit laga kraft.

6 § Myndighets beslut i tillståndsärenden enligt 6 kap. 3 eller 4 §, 8 kap. 3–5 §§, 9 kap. 6 § eller 8 § första stycket 1 eller 10 kap. 6 § femte stycket överklagas till regeringen genom besvär.

Ett beslut av registreringsmyndigheten som innebär att anmälan har avskrivits eller registrering har vägrats enligt 4 § första och andra styckena överklagas till kammarrätten genom besvär inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller ett beslut av registreringsmyndigheten som avses i 4 § fjärde stycket.

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag överklagas i övriga fall till kammarrätten genom besvär.

16 kap. Straff och vite

1 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 6 kap. 8 § andra stycket andra meningen eller 9 § första stycket andra eller tredje meningen.

Till böter döms den som

1. uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att föra medlemsförteckning eller hålla sådan förteckning tillgänglig enligt 3 kap. 6 §, eller

2. uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 14 kap. 3 § första stycket.

I fall som avses i 8 kap. 16 § första stycket skall inte följa ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

2 § Registreringsmyndigheten kan vid vite förelägga verkställande direktören eller styrelseledamot att fullgöra skyldighet enligt denna lag eller andra författningar att

1. till myndigheten sända in behöriga redovisningshandlingar, revisionsberättelser eller delårsrapporter, samt

2. hos myndigheten göra behörig anmälan för registrering.

Ett föreläggande enligt första stycket 2 får inte meddelas, om underlåtenheten att göra anmälan medför att föreningsstämmans eller styrelsens beslut förfaller eller föreningen blir skyldig att träda i likvidation.

Registreringsmyndigheten skall pröva frågan om utdömande av ett vite som har förelagts enligt första stycket.

Föreskrifter om ikraftträdande av denna lag meddelas i lagen (1987: 000) om införande av lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar.

2 Förslag till Lag om införande av lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar

LU 1986/87:20

Bilaga 1

Häri genom föreskrivs följande.

Allmänna bestämmelser

1 § Lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar och denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

Bestämmelserna i 9 § andra stycket och 11 § i denna lag träder dock i kraft två veckor efter den dag då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

2 § Genom lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar upphävs, med de begränsningar som följer av denna lag.

1. lagen (1951: 308) om ekonomiska föreningar,

2. lagen (1951: 309) angående införande av nya lagen om ekonomiska föreningar.

3 § Om det i lag eller annan författning hänvisas till föreskrifter som har ersatts genom bestämmelser i lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar eller i denna lag, tillämpas i stället de nya bestämmelserna.

De hänvisningar till lagen (1951: 308) om ekonomiska föreningar som finns i lagen (1972: 262) om understödsföreningar och i lagen (1973: 370) om arbetslöshetsförsäkring skall dock fortsätta att gälla.

4 § För ekonomiska föreningar som har registrerats före den 1 januari 1988 gäller lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar med de undantag som anges i det följande.

5 § Om registrering av en ekonomisk förenings firma har beviljats eller sökts före den 1 januari 1988 gäller registreringen för hela landet från sistnämnda dag.

Om till följd av första stycket rätt till firmor som är förväxlingsbara uppstår utanför de län där föreningarna är registrerade, kan domstol på yrkande av part efter vad som är skäligt föreskriva att någon av firmorna eller båda får användas där endast om det sker på särskilt sätt, såsom med tillfogande av ortsangivelse eller med annat förtydligande.

6 § Om en förenings stadgar inte anger vilken tid föreningens räkenskapsår skall omfatta, skall kalenderåret vara räkenskapsår.

7 § Registrering och verkställande av ett beslut av föreningsstämman som har fattats före utgången av december 1987 samt talan mot ett sådant beslut skall ske enligt lagen (1951: 308) om ekonomiska föreningar. Det sagda gäller dock inte om annat följer av 11 § denna lag.

8 § En styrelseledamot som har tillträtt sitt uppdrag före utgången av december 1987 skall snarast efter denna tidpunkt anmäla sitt aktieinnehav enligt 6 kap. 5 § lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar.

9 § Bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket första meningen lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar tillämpas från och med första ordinarie föreningsstämma som hålls efter lagens ikraftträdande.

Beslut enligt 6 kap. 3 § tredje stycket nämnda lag får meddelas före den 1 januari 1988.

LU 1986/87:20
Bilaga 1

10 § En likvidation skall genomföras enligt lagen (1951: 308) om ekonomiska föreningar, om likvidator har utsetts före utgången av december 1987.

11 § Redan före den 1 januari 1988 får föreningsstämman med tillämpning av bestämmelserna om majoritetskrav i 7 kap. 14 § lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar besluta sådana ändringar i stadgarna som behövs för att stadgarna skall stämma överens med den nya lagen. Beslutet skall gälla från och med den 1 januari 1988.

12 § Om en förenings stadgar efter utgången av december 1987 strider mot lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar, skall styrelsen utan dröjsmål lägga fram förslag till föreningsstämman om ändring av stadgarna så att de överensstämmer med den nya lagen. Vad nu sagts gäller dock inte föreskrifter i stadgarna som med stöd av denna lag får tillämpas efter utgången av december 1987.

Särskilda bestämmelser om vissa äldre föreningar

13 § Bestämmelserna i 14–19 §§ avser endast ekonomiska föreningar som har registrerats före den 1 januari 1953.

14 § En förening får bestå med oförändrad firma, även om föreningen inte uppfyller villkoren för en ekonomisk förening enligt 1 kap. 1 § första stycket lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar. Stadgarnas föreskrifter om föreningens ändamål får ändras endast om ändringen medför att föreningen uppfyller de nämnda villkoren.

Endast om föreningen uppfyller de nämnda villkoren, får en ändring av firman till överensstämmelse med 14 kap. 1 § lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar registreras.

15 § Är rätten till inträde i en förening enligt föreskrift i stadgarna mera begränsad än som är tillåtet enligt 3 kap. 1 § lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar, får föreningen fortsätta att tillämpa föreskriften, om inte registrering som avses i 14 § andra stycket har ägt rum.

16 § Bestämmelserna i 10 kap. 2 § andra stycket lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar gäller endast om föreningen uppfyller villkoren för en ekonomisk förening enligt 1 kap. 1 § första stycket nämnda lag.

17 § Om ordinarie föreningsstämma som avses i 7 kap. 4 § lagen (1987: 000) om ekonomiska föreningar enligt föreskrift i stadgarna får hållas senare än som är tillåtet enligt nämnda lagrum, får föreningen fortsätta att tillämpa föreskriften. Stämman skall dock alltid hållas inom nio månader efter utgången av föregående räkenskapsår.

18 § De särskilda bestämmelserna i lagen (1911: 55 s. 1) om ekonomiska föreningar för föreningar med personligt ansvariga medlemmar skall fortsätta att tillämpas på föreningar som består den 1 januari 1988 och vilkas medlemmar då har personligt ansvar.

19 § Saknar stadgarna föreskrifter om vad som skall ske med en förenings behållna tillgångar när den upplöses, gäller bestämmelserna om detta i lagen (1911: 55 s. 1) om ekonomiska föreningar.

4 Förslag till

Lag om ändring i bostadsrättslagen (1971: 479)

LU 1986/87:20

Bilaga 1

Härigenom föreskrivs i fråga om bostadsrättslagen (1971: 479) dels att 42, 61, 64 och 72 §§ skall upphöra att gälla, dels att rubrikerna närmast före 61, 62, 64 och 68 §§ skall utgå, dels att 41, 45–48, 55, 56, 58, 59, 65–71 och 73 §§ samt rubrikerna närmast före 43, 56, 58, 67, 69 och 70 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

41 §

Bestämmelserna i 2 och 3 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om bostadsrättsförening.

För en bostadsrättsförenings förpliktelser svarar endast föreningens tillgångar. I tillgångarna inräknas insatser och avgifter som har förfallit till betalning, även om de ännu inte har betalats.

Stadgar och firma m. m.¹

Bildandet av en bostadsrättsförening m. m.

45 §²

Bostadsrättsförenings firma skall innehålla ordet bostadsrättsförening. I firman får ej ordet bolag eller eljest något som betecknar ett bolagsförehållande intagas på sådant sätt att därav kan föränledas det misstaget att firman innehas av ett bolag.

Firman skall tydligt skilja sig från andra hos länsstyrelsen förut registrerade och ännu bestående föreningsfirmor. För registrering av föreningsfirma gäller i övrigt vad som föreskrives i firmalagen (1974: 156).

Annan än bostadsrättsförening och sammanslutning av bostadsrättsföreningar får ej i sin firma eller annars vid beteckning av rörelsen använda ordet bostadsrätt.

Bestämmelserna i 14 kap. 2 § lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om bostadsrättsföreningar.

46 §

Bestämmelserna i 8 och 9 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om bostadsrättsförening. Härvid skall hänvisningen i 8 § tredje stycket till 5 § avse 43 § denna lag. Uppgift om medborgarskap behöver ej lämnas i ansökan om registrering.

Bestämmelserna i 1 kap. 2 § andra stycket samt 2 kap. 3 och 4 §§ lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om bostadsrättsföreningar.

¹ Rubrik före 43 §.

² Senaste lydelse 1982: 353.

47 §

Genom styrelsens försorg skall föras förteckning över bostadsrättsföreningens medlemmar (medlemsförteckning) samt förteckning över de lägenheter som är upplåtna med bostadsrätt (lägenhetsförteckning). Förteckning kan bestå av betryggande lösblads- eller kortsystem.

Genom styrelsens försorg skall föras förteckning över bostadsrättsföreningens medlemmar (medlemsförteckning) samt förteckning över de lägenheter som är upplåtna med bostadsrätt (lägenhetsförteckning). Förteckning kan bestå av betryggande lösblads- eller kortsystem. *Den kan också föras med automatisk databehandling eller på annat liknande sätt.*

48 §

Medlemsförteckningen skall för varje medlem innehålla uppgift om hans *fullständiga namn och hemvist* samt om bostadsrätt som han innehar.

Medlemsförteckningen skall för varje medlem innehålla uppgift om hans *namn och postadress* samt om bostadsrätt som han innehar.

Styrelsen skall hålla förteckningen tillgänglig för den som vill taga del av den.

55 §

Har vinstutdelning beslutats och verkställt i strid med 54 § eller bestämmelse i föreningens stadgar, gäller *19 § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar* i tillämpliga delar.

Bestämmelserna i 20 § nämnda lag äger motsvarande tillämpning i fråga om *bostadsrättsförening*.

Har vinstutdelning beslutats och verkställt i strid med 54 § eller bestämmelse i föreningens stadgar, gäller *10 kap. 7 § lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar* i tillämpliga delar.

Bestämmelserna i *10 kap. 8 §* nämnda lag gäller i fråga om *bostadsrättsföreningar*.

Styrelse och firmateckning

Bostadsrättsföreningens ledning

56 §

Bestämmelserna i *21–37 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar* äger motsvarande tillämpning i fråga om *bostadsrättsförening* med *nedan angivna avvikelser*.

Bestämmelserna i *6 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar* gäller i fråga om *bostadsrättsföreningar* med *följande undantag*:

1. Av styrelsens ledamöter skall alltid minst två eller, om styrelsen består av mindre än fem ledamöter, minst en väljas på föreningsstämma.

2. Styrelseledamot och suppleant för styrelseledamot samt firmatecknare behöver ej vara svensk medborgare.

3. Bostadsrättshavares make kan vara styrelseledamot eller suppleant för styrelseledamot, även om han ej är medlem i föreningen, såvida icke annat bestämts i stadgarna.

3. Bostadsrättshavares make *eller sambo* kan vara styrelseledamot eller suppleant för styrelseledamot, även om han ej är medlem i föreningen, såvida icke annat bestämts i stadgarna.

4. *Bestämmelserna om verkställande direktör* gäller inte.

Styrelsens årsredovisning samt revision

Revision och särskild granskning samt redovisning

58 §³

Bestämmelserna i 38–51 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om bostadsrättsförening. Vad som sägs där om insats skall beträffande bostadsrättsförening i stället gälla inträdesavgift, grundavgift och upplåtelseavgift. Bostadsrättsföreningar är inte skyldiga att upprätta finansieringsanalys, koncernredovisning eller delårsrapport eller att utse auktoriserad revisor.

Bestämmelserna i 8 och 9 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om bostadsrättsföreningar. Vad som sägs där om insats skall beträffande bostadsrättsförening i stället gälla inträdesavgift, grundavgift och upplåtelseavgift. Bostadsrättsföreningar är inte skyldiga att upprätta finansieringsanalys, koncernredovisning eller delårsrapport eller att, i annat fall än som avses i 8 kap. 6 §, utse auktoriserad revisor.

59 §

Bestämmelserna i 52–61 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om bostadsrättsförening. Innehar flera medlemmar bostadsrätt gemensamt, äger de dock endast en röst, om ej annat bestämts i stadgarna. Vidare kan medlems rösträtt utövas av medlemmens make som ombud, även om denne ej är medlem i föreningen, såvida icke annat bestämts i stadgarna.

Bestämmelserna i 7 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om bostadsrättsföreningar, dock med följande undantag:

1. Innehar flera medlemmar bostadsrätt gemensamt har de endast en röst, om inte annat har bestämts i stadgarna.

2. Föreningsstämmans befogenheter får inte överlämnas åt särskilt valda fullmäktige.

3. I stället för 7 kap. 14 och 15 §§ lagen om ekonomiska föreningar gäller 62 och 63 §§ denna lag.

65 §

Bestämmelserna i 70–95 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om bostadsrättsförening. Vad i 71 och 75 §§ föreskrives för det fall antalet föreningsmedlemmar nedgått under det i 5 § föreskrivna lägsta antalet skall i bostadsrättsförening tillämpas, om antalet medlemmar eller antalet bostadsrättshavare nedgått under fem. Vidare skall vad i 83 § sägs om

Bestämmelserna i 11 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om bostadsrättsföreningar. Vad i 11 kap. 3 § föreskrivs för det fall antalet föreningsmedlemmar nedgått under det i 2 kap. 1 § föreskrivna lägsta antalet skall i bostadsrättsförening tillämpas, om antalet medlemmar eller antalet bostadsrättshavare nedgått under fem. Vidare skall vad i 11 kap. 12 § sägs om insatskapital i

³ Senaste lydelse 1980:1107.

insatskapital i stället gälla inträdesavgift, grundavgift och upplåtelseavgift i bostadsrättsförening.

stället gälla inträdesavgift, grundavgift och upplåtelseavgift i bostadsrättsförening.

66 §

Bestämmelserna i 96–98 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om bostadsrättsförening.

Bestämmelserna i 12 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om bostadsrättsföreningar.

Registrering

Registrering m. m.

67 §⁴

Bestämmelserna i 99–105 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om bostadsrättsförening. Härvid skall hänvisningen i 100 § femte stycket till 7 § tredje stycket avse 45 § tredje stycket denna lag.

Bestämmelserna i 15 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om bostadsrättsföreningar. Ett beslut om sådan ändring av stadgarna att styrelsens säte skall flyttas från ett län till ett annat får dock inte registreras, om bostadsrättsföreningens firma på grund av bestämmelserna i 45 § tredje stycket första mening denna lag inte får föras in i det senare länets föreningsregister.

Beträffande ansökan om registrering av ekonomisk plan skall bestämmelserna om anmälan för registrering äga motsvarande tillämpning.

Inskrivning av uppgifter angående bostadsrättsföreningar skall ske i en särskild avdelning av det föreningsregister som avses i 15 kap. 1 § lagen om ekonomiska föreningar.

68 §⁵

Bestämmelserna i 105 a § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om bostadsrättsförening.

Mot beslut i ärende om behörighet som avses i 4 § andra stycket föres talan hos regeringen genom besvär.

Talan mot länsstyrelses beslut i ärende som avses i 5 § föres hos kamrarrätten genom besvär.

⁴ Senaste lydelse 1982: 353.

⁵ Senaste lydelse 1974: 1087.

69 §

Bestämmelserna i 106–109 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om bostadsrättsförening.

Bestämmelserna i 13 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om bostadsrättsföreningar.

Straffbestämmelser

Straff och vite

70 §

Bestämmelserna i 110–112 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om bostadsrättsförening. Vid tillämpningen av bestämmelserna skall dock iakttagas, att hänvisningen i 110 § 5 till 18 § skall avse 54 § denna lag och hänvisningen i 111 § 2 till 68 § skall avse 63 § denna lag.

Bestämmelserna i 16 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om bostadsrättsföreningar.

71 §

Till böter dömes

Till böter döms den som uppsåtliga eller av oaktsamhet.

1. den som upplåter bostadsrätt i strid med 3 eller 5 §.

1. upplåter bostadsrätt i strid med 3 eller 5 §.

2. styrelseledamot eller likvidator, om han underlåter att iakttaga föreskrift i 4 § sista stycket eller 47–49 §.

2. underlåter att hålla registrerad ekonomisk plan tillgänglig enligt 4 § fjärde stycket.

3. den som uppsåtliga eller av grov oaktsamhet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift i utdrag enligt 50 §.

3. underlåter att föra medlemsförteckning eller att hålla sådan förteckning tillgänglig enligt 48 §.

4. den som bryter mot 45 § sista stycket eller upplåter andelsrätt i strid med 79 §.

4. underlåter att föra lägenhetsförteckning enligt denna lag eller meddelar oriktig eller vilseledande uppgift i utdrag enligt 50 §.

5. bryter mot 45 § fjärde stycket eller upplåter andelsrätt i strid med 79 §.

73 §

Bestämmelserna i 114–116 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om bostadsrättsförening.

Förbehåll i stadgarna enligt 116 § utan bestämmelse om rätt för parterna att klandra skiljedomen får dock ej göras gällande i fråga om

Förbehåll i stadgarna enligt 7 kap. 18 § andra stycket lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar utan bestämmelse om rätt

bostadsrättshavares rätt eller skyldighet att tillträda eller behålla lägenheten eller beträffande fastställande av hyresvillkor enligt 7 § sista stycket. I övrigt gäller förbehållet ej i fråga om tvist med anledning av upplåtelse av nyttjanderätt enligt 1 § såvitt genom förbehållet skiljemän utsetts eller bestämmelse meddelats om skiljemännens antal, sätet för deras utseende eller förfarandet vid skiljenämnden. I dessa hänseenden skall lagen (1929: 145) om skiljemän tillämpas. Vad som sagts nu utgör dock ej hinder för att i stadgarna utse hyresnämnden till skiljenämnd eller bestämma kortare tid för skiljemannaåtgärdens avslutande än den tid om sex månader som anges i nämnda lag.

för parterna att klandra skiljedomen får ej göras gällande i fråga om bostadsrättshavares rätt eller skyldighet att tillträda eller behålla lägenheten eller beträffande fastställande av hyresvillkor enligt 7 § sista stycket. I övrigt gäller förbehållet ej i fråga om tvist med anledning av upplåtelse av nyttjanderätt enligt 1 § såvitt genom förbehållet skiljemän utsetts eller bestämmelse meddelats om skiljemännens antal, sätet för deras utseende eller förfarandet vid skiljenämnden. I dessa hänseenden skall lagen (1929: 145) om skiljemän tillämpas. Vad som sagts nu utgör dock ej hinder för att i stadgarna utse hyresnämnden till skiljenämnd eller bestämma kortare tid för skiljemannaåtgärdens avslutande än den tid om sex månader som anges i nämnda lag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.
2. Registrering och verkställande av ett beslut av föreningsstämman som har fattats före utgången av december 1987 samt talan mot ett sådant beslut skall ske enligt äldre bestämmelser.
3. En likvidation skall genomföras enligt äldre bestämmelser, om likvidator har utsetts före utgången av december 1987.
4. Om en bostadsrättsförenings stadgar efter utgången av december 1987 strider mot denna lag, skall styrelsen utan dröjsmål lägga fram förslag till föreningsstämman om ändring av stadgarna så att de överensstämmer med de nya bestämmelserna.

Lag om ändring i lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter

Härigenom föreskrivs att 25 och 54 §§ lagen (1973: 1150) om förvaltning av samfälligheter skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*25 §¹

Samfällighetsförening registreras hos länsstyrelsen i det län där föreningens styrelse enligt stadgarna har sitt säte.

Hos varje länsstyrelse skall föras samfällighetsföreningsregister för införing av de uppgifter som enligt denna lag eller annan författning skall anmälas för registrering eller annars intagas i registret. I fråga om registrering i samfällighetsföreningsregistret äger 99–103 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar motsvarande tillämpning. Därvid skall 100 § fjärde stycket gälla klandertalan som avses i 23 § första stycket och 53 § andra stycket denna lag samt hänvisningen i 100 § femte stycket till 7 § tredje stycket avse 29 § första stycket andra punkten denna lag.

Hos varje länsstyrelse skall föras samfällighetsföreningsregister för införing av de uppgifter som enligt denna lag eller annan författning skall anmälas för registrering eller annars intagas i registret. I fråga om registrering i samfällighetsföreningsregistret gäller 15 kap. 4 § första–tredje styckena lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar. Därvid skall hänvisningen i paragrafens tredje stycke gälla klandertalan som avses i 23 § första stycket och 53 § andra stycket denna lag. Ett beslut om sådan ändring av stadgarna att styrelsens säte skall flyttas från ett län till ett annat får dock inte registreras, om samfällighetsföreningens firma på grund av bestämmelserna i 29 § första stycket andra meningen denna lag inte får föras in i det senare länets samfällighetsföreningsregister.

Närmare bestämmelser om samfällighetsföreningsregistret och om avgifter för registrering meddelas av regeringen.

54 §

I fråga om skyldighet för styrelseledamot, syssloman enligt denna lag, revisor eller medlem att ersätta skada, som han tillskyndat föreningen, medlem eller tredje man, och om talan om sådan ersättning äger 63–66 och 106–109 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar motsvarande tillämpning. Talan upptages dock av fastighetsdomstolen.

I fråga om skyldighet för styrelseledamot, syssloman enligt denna lag, revisor eller medlem att ersätta skada, som han tillskyndat föreningen, medlem eller tredje man, och om talan om sådan ersättning äger 13 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar motsvarande tillämpning. Talan upptages dock av fastighetsdomstolen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

¹ Senaste lydelse 1976: 999.

6 Förslag-till

Lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar

LU 1986/87:20

Bilaga 1

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1975:417) om sambruksföreningar

dels att 21–25 §§ skall upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 7, 8 och 21–25 §§ skall utgå,

dels att 2 och 5–20 §§ samt rubrikerna närmast före 3 och 13–20 §§ skall ha följande lydelse,

dels att i lagen närmast före 6, 9 och 12 §§ skall införas nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2 §

Bestämmelserna i 2–4 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om sambruksförening.

Inskrivning av uppgifter angående sambruksförening skall ske i en särskild avdelning av det föreningsregister som avses i 4 § lagen om ekonomiska föreningar.

Stadgar och firma m. m.¹

6 §

Bestämmelserna i 8 och 9 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om sambruksförening. Härvid skall hänvisningen i 8 § tredje stycket till 5 § avse 3 § denna lag.

Medlems intagande och avgång m. m.

8 §

Bestämmelserna i 11 § första stycket, 12 och 13 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska för-

Föreslagen lydelse

2 §

För en sambruksförenings förpliktelser svarar endast föreningens tillgångar. I tillgångarna inräknas insatser och avgifter som har förfallit till betalning, även om de ännu inte har betalats.

Bildandet av en sambruksförening

5 §

Bestämmelserna i 1 kap. 2 § andra stycket samt 2 kap. 3 och 4 §§ lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar.

Föreningens medlemmar m. m.

6 §

Bestämmelserna i 3 kap. 1 § första stycket, 2 och 3 §§ lagen (1987:000) om ekonomiska för-

¹ Rubrik närmast före 3 §.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

eningar äger motsvarande tillämpning i fråga om *sambruksförening*. Vid tillämpningen av bestämmelserna skall dock iakttas att hänvisningen i 13 § till 16 § skall avse 10 § denna lag.

eningar gäller i fråga om *sambruksföreningar*. Vid tillämpningen av bestämmelserna skall dock hänvisningen i 3 kap. 3 § till 4 kap. 1 och 2 §§ avse 9 § denna lag.

Fråga om antagande av medlem prövas av föreningsstämma, om ej annat har bestämts i stadgarna.

9 §

7 §

Medlem får uppsäga sig till utträde ur föreningen. I stadgarna kan intagas förbehåll att uppsägning ej får ske förrän viss tid efter inträdet.

Bestämmelserna i 14 § *andra stycket* och 15 § *lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar* gäller i tillämpliga delar i fråga om *sambruksförening*.

Bestämmelserna i 3 kap. 4 § *andra stycket* och 5 § *lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar* gäller i tillämpliga delar i fråga om *sambruksföreningar*.

Medlemsförteckning

7 §

8 §

Genom styrelsens försorg skall föras förteckning över sambruksföreningens medlemmar. Förteckning kan bestå av betryggande lösblads- eller kortsystem.

Förteckningen skall för varje medlem innehålla uppgift om hans fullständiga namn och hemvist och om den insats med vilken han deltar i föreningen. Dessutom skall förteckningen innehålla uppgift om sammanlagda beloppet inbetalda insatser enligt senast fastställda balansräkning.

Styrelsen skall hålla förteckningen tillgänglig för den som vill ta del av den. Medlem har rätt att på begäran få skriftlig uppgift av föreningen om medlemskapet och den insats som han har gjort.

Lösen av andelar

10 §

9 §

När medlem har avgått ur föreningen, är föreningen skyldig att sex månader därefter lösa hans andel.

Bestämmelserna i 16 § *1 mom. andra stycket* och 2 *mom. lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar* gäller i tillämpliga delar i fråga om *sambruksförening*. Därvid skall vad som där sägs om insats i stället avse lösenbelopp för medlems andel.

Bestämmelserna i 4 kap. 1 § *tredje stycket* och 2 § *lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar* gäller i tillämpliga delar i fråga om *sambruksföreningar*. Därvid skall vad som sägs där om insats i stället avse lösenbelopp för medlems andel.

Innehåller förenings stadgar inskränkning i avgående medlems rätt enligt första stycket eller 16 § *1 mom. andra stycket* lagen om ekonomiska föreningar, skall detta gälla utom i fall som avses i 68 § *andra stycket* samma lag.

Innehåller förenings stadgar inskränkning i avgående medlems rätt enligt första stycket eller 4 kap. 1 § *tredje stycket* lagen om ekonomiska föreningar, skall detta gälla utom i fall som avses i 7 kap. 15 § *tredje stycket* samma lag.

11 §

I stadgarna kan intagas förbehåll att föreningen skall ha rätt att lösa andel som övergår till ny ägare. Finnes sådant förbehåll skall i stadgarna anges inom vilken tid lösningsrätten skall göras gällande hos förvärvaren samt inom vilken tid ersättningen skall betalas.

10 §

12 §

Twist om rätt att inträda som medlem i förening samt om rätt till lösen av andel och om lösenbeloppets storlek prövas av tre skiljemän enligt lagen (1929:145) om skiljemän, om ej annat har bestämts i stadgarna.

11 §

Kostnaderna för skiljeförfarandet skall bäras av föreningen, om ej skiljemännen av särskilda skäl ålägger föreningens motpart att helt eller delvis svara för dessa kostnader.

Styrelse och firmateckning

Föreningens ledning

14 §

Bestämmelserna i 21–37 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om sambruksförening med följande avvikelser.

12 §

Bestämmelserna i 6 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar med följande undantag:

1. Styrelsen består av en eller flera ledamöter.
2. Styrelsen får ej tillsättas i annan ordning än genom val på föreningsstämma.

3. Bestämmelserna om verkställande direktör gäller inte.

Föreningsstämma

Föreningsstämman

16 §

Bestämmelserna i 52–61 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om sambruksförening. I stadgarna får dock ej göras avsteg från bestämmelsen i 56 § första stycket 1 att varje medlem äger en röst. Vidare kan medlems rösträtt utövas av medlemmens make som ombud, även om denne ej är medlem i föreningen, såvida ej annat har bestämts i stadgarna.

13 §

Bestämmelserna i 7 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om sambruksföreningar med följande undantag:

1. Avsteg får inte göras i stadgarna från bestämmelsen i 7 kap. 1 § första stycket att varje medlem har en röst.

2. Föreningsstämmans befogenheter får inte överlämnas åt särskilt valda fullmäktige.

3. Hänvisningen i 7 kap. 15 § till 4 kap. 1 § skall i stället avse 9 § denna lag.

Ändring av sambruksförenings stadgar

18 §

Bestämmelserna i 67 och 68 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar

i fråga om sambruksförening. Vid tillämpningen av bestämmelserna skall iakttas att hänvisningen i paragraferna till 16 § 1 mom. skall avse 10 § denna lag.

Talan mot föreningsstämmebeslut

19 §

Bestämmelserna i 69 § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om sambruksförening.

Styrelsens årsredovisning samt revision

15 §²

Bestämmelserna i 38–51 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om sambruksförening. Vad som sägs i 43 § andra stycket om insatsbelopp skall i stället avse lösenbelopp för medlems andel. Sambruksföreningar är inte skyldiga att upprätta finansieringsanalys, koncernredovisning eller delårsrapport eller att utse auktoriserad revisor.

Reservfond och vinstutdelning m. m.

13 §

Bestämmelserna i 17 §, 18 § första stycket, 19 och 20 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om sambruksförening. Härvid skall hänvisningen i 18 § första stycket till 16 § 1 mom. avse 10 § denna lag.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i 17 § 1 mom. lagen om ekonomiska föreningar skall i fråga om sambruksförening bland skulderna ej inräknas gäld för vilken föreningen har lämnat säkerhet av pantträtt på grundval av inteckning i jord-

Revision och särskild granskning samt redovisning

14 §

Bestämmelserna i 8 och 9 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om sambruksföreningar. Vad som sägs i 9 kap. 9 § andra stycket 4 om insatsbelopp skall i stället avse lösenbelopp för medlems andel. Sambruksföreningar är inte skyldiga att upprätta finansieringsanalys, koncernredovisning eller delårsrapport eller att, i annat fall än som avses i 8 kap. 6 §, utse auktoriserad revisor.

Överskottsutdelning och annan användning av föreningens egendom

15 §

Bestämmelserna i 10 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om sambruksföreningar med följande undantag:

1. Hänvisningen i 10 kap. 1 § första stycket till 4 kap. skall i stället avse bestämmelserna om lösen av andelar i 9 § denna lag.

2. Bestämmelsen i 10 kap. 2 § andra stycket lagen om ekonomiska föreningar gäller inte.

3. Vid tillämpningen av bestämmelserna i 10 kap. 6 § första stycket lagen om ekonomiska för-

² Senaste lydelse 1980:1110.

bruksfastighet inom sextio procent av det senast fastställda taxeringsvärdet. Vad som har sagts nu gäller i tillämpliga delar i fråga om annan egendom, vilken enligt bestämmelse som meddelas av regeringen får anses erbjuda motsvarande säkerhet.

Vad i 17 § 2 mom. lagen om ekonomiska föreningar sägs beträffande belopp, som har tagits upp under rubriken Avsatt till pensioner, skall i fråga om sambruksförening gälla även i den mån sådant belopp täckes av kreditförsäkring i svensk försäkringsanstalt eller utländsk försäkringsanstalt som har rätt att driva rörelse här i riket.

Likvidation och upplösning

20 §

Bestämmelserna i 70–95 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om sambruksförening. Vad i 71 och 75 §§ föreskrives för det fall antalet föreningsmedlemmar har nedgått under det i 5 § föreskrivna lägsta antalet skall i sambruksförening tillämpas, om antalet medlemmar har nedgått under tre och tillräckligt antal medlemmar ej har inträtt inom ett år samt länsstyrelsen ej heller funnit särskilda skäl medgiva, att föreningens verksamhet ändå får fortsätta.

Talan mot styrelseledamot, revisor, föreningsmedlem eller röstberättigad

eningar skall bland skulderna ej inräknas gäld för vilken föreningen har lämnat säkerhet av panträtt på grundval av in-teckning i jordbruksfastighet inom sextio procent av det senast fastställda taxeringsvärdet. Vad som har sagts nu gäller i tillämpliga delar i fråga om annan egendom, vilken enligt bestämmelse som meddelas av regeringen får anses erbjuda motsvarande säkerhet.

4. Vad som sägs i 10 kap. 6 § fjärde stycket lagen om ekonomiska föreningar beträffande belopp, som har tagits upp under rubriken Avsatt till pensioner, skall gälla även i den mån sådant belopp täcks av kreditförsäkring i svensk försäkringsanstalt eller utländsk försäkringsanstalt som har rätt att driva rörelse här i riket.

Likvidation och upplösning

16 §

Bestämmelserna i 11 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar. Vad som föreskrivs i 11 kap. 3 § för det fall att antalet föreningsmedlemmar har nedgått under det i 2 kap. 1 § föreskrivna lägsta antalet skall i sambruksförening tillämpas, om antalet medlemmar har nedgått under tre och tillräckligt antal medlemmar ej har inträtt inom ett år samt länsstyrelsen ej heller funnit särskilda skäl att medge att föreningens verksamhet ändå får fortsätta.

Skadestånd m. m.

17 §

Bestämmelserna i 63–66 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om sambruksförening.

Bestämmelserna i 13 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar.

Skadestånd

23 §

Bestämmelserna i 106–109 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om sambruksförening.

Föreningens firma

5 §

18 §

Sambruksförenings firma skall innehålla ordet sambruksförening.

Sambruksförenings firma får ej innehålla ordet bolag eller annat ord som kan föranleda till antagande att firman innehas av ett bolag.

Firman skall tydligt skilja sig från andra hos länsstyrelsen förut registrerade och ännu bestående föreningsfirmor. För registrering av sambruksförenings firma gäller i övrigt vad som föreskrives i firmalagen (1974:156).

Annan än sambruksförening får ej i sin firma eller annars vid beteckning av rörelsen använda ordet sambruksförening.

Bestämmelserna i 14 kap. 2 § lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar.

Registrering

Registrering m. m.

21 §

19 §

Bestämmelserna i 99–105 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om sambruksförening. Härvid skall hänvisningen i 100 § femte stycket till 7 § tredje stycket avse 5 § tredje stycket denna lag.

Bestämmelserna i 15 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar. Ett beslut om sådan ändring av stadgarna att styrelsens säte skall flyttas från ett län till ett annat får dock inte registreras, om sambruksföreningens firma på grund av bestämmelserna i 18 § tredje stycket första meningen denna lag inte får föras in i det senare länets föreningsregister.

Inskrivning av uppgifter angående sambruksföreningar skall ske i en särskild avdelning av det föreningsregister som avses i 15 kap. 1 § lagen om ekonomiska föreningar.

Länsstyrelsens beslut enligt 16 § överklagas till kammarrätten genom besvär.

Besvär

22 §

Bestämmelserna i 105 a § lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar äger motsvarande tillämpning i fråga om sambruksförening.

Straffbestämmelser

Straff och vite

24 §

20 §

Bestämmelserna i 110–112 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om *sambruksförening*. Vid tillämpningen av bestämmelserna skall iakttas att hänvisningen i 110 § 7 till 7 § fjärde stycket skall avse 5 § fjärde stycket denna lag.

Bestämmelserna i 16 kap. lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om *sambruksföreningar*. Vid tillämpningen av bestämmelserna skall hänvisningarna i 16 kap. 1 § till 3 kap. 6 § och 14 kap. 3 § avse 8 § respektive 18 § fjärde stycket denna lag.

Är gärning som avses i första stycket belagd med straff i brottsbalken, dömes ej till ansvar enligt denna lag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.
2. Registrering och verkställande av ett beslut av föreningsstämman som har fattats före utgången av december 1987 samt talan mot ett sådant beslut skall ske enligt äldre bestämmelser.
3. En likvidation skall genomföras enligt äldre bestämmelser, om likvidator har utsetts före utgången av december 1987.
4. Redan från och med dagen för utfärdandet av denna lag får föreningsstämman med tillämpning av bestämmelserna om majoritetskrav i 7 kap. 14 § lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar besluta sådana ändringar i stadgarna som behövs för att stadgarna skall stämma överens med denna lag. Beslutet skall gälla från och med den 1 januari 1988.
5. Om en sambruksförenings stadgar efter utgången av december 1987 strider mot denna lag, skall styrelsen utan dröjsmål lägga fram förslag till föreningsstämman om ändring av stadgarna till överensstämmelse med den nya lagen.

Förslaget till lag om ekonomiska föreningar

Regeringens förslag

Motionärernas förslag

1 kap. Inledande bestämmelser

5 § En ekonomisk förening är en ekonomisk centralförening om minst hälften av dess medlemmar är ekonomiska föreningar och dessa föreningar har minst hälften av medlemmarnas sammanlagda röstetal och deltar med minst hälften av det inbetalade medlemsinsatskapitalet.

En ekonomisk förening är också en ekonomisk centralförening om medlemskap kan beviljas fysiska personer samt ekonomiska föreningar, men inte andra juridiska personer.

6 kap. Föreningens ledning

1 §

En ekonomisk ----- tre ledamöter.

Styrelsen väljs av föreningsstämman, om det inte föreskrivs i stadgarna att en eller flera styrelseledamöter skall utses på annat sätt.

Styrelsen väljs av föreningsstämman, om det inte i stadgarna föreskrivs att en eller flera styrelseledamöter, dock högst en tredjedel av hela antalet ledamöter, skall utses på annat sätt.

En styrelseledamots ----- även suppleanter.

7 kap. Föreningsstämman

1 §

Föreningsmedlemmarnas rätt ----- vid föreningsstämman.

Varje medlem har en röst, om inte annat anges i stadgarna.

Medlemmarna har lika rösträtt. I en ekonomisk centralförening får rösträtten, om stadgarna så bestämmer, utövas efter antalet medlemmar eller på annan grund.

Av 12 § ----- valda fullmäktige.

14 §

Beslut att ----- enligt 15 §.

Har i stadgarna tagits in ytterligare villkor för ändring av stadgarna, gäller det villkoret.

Om enligt ----- regeringens medgivande.

I stadgarna får tagas in föreskrift om att stadgarna, eller viss bestämmelse i stadgarna, inte får ändras utan tillstånd av ekonomisk centralförening i vilken förening är medlem.

Utöver vad som anges i andra och tredje stycket får i stadgarna inte tagas in föreskrift om att stadgarna, eller viss bestämmelse i stadgarna, inte får ändras utan särskilt tillstånd av viss medlem eller av utomstående.

Har i stadgarna tagits in ytterligare villkor för ändring av stadgarna, av annan innebörd än vad som anges i andra, tredje eller fjärde stycket, gäller det villkoret.

Ett beslut ----- efter registreringen.

Förslaget till lag om införande av lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar

Regeringens förslag

Motionärernas förslag

11 a § En förening som registrerats före den 1 januari 1988 får utan hinder av 7 kap. 1 § lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar tillämpa de rösträtsregler som dess stadgar bestämmer. Sådan förening får också tillämpa villkor för stadgeändring som strider mot 7 kap. 14 §, 4:e stycket i lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar.

Om en förening som registrerats före den 1 januari 1988 ändrar bestämmelse i stadgarna som avses i första stycket skall ändring ske till överensstämmelse med lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar.

Regeringens förslag

Härigenom föreskrivs i fråga om bostadsrättslagen (1971:479) dels att 42, 61, 64 och 72 §§ skall upphöra att gälla, dels att rubrikerna närmast före 61, 62, 64 och 68 §§ skall utgå, dels att 41, 45–48, 55, 56, 58, 59, 65–71 och 73 §§ samt rubrikerna närmast före 43, 56, 58, 67, 69 och 70 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Beslut om ----- till beslutet.

Är för giltighet av beslut enligt denna paragraf ytterligare villkor bestämt i stadgarna, gäller även det.

Har på ----- sådant medgivande.

Motionärernas förslag

Härigenom föreskrivs i fråga om bostadsrättslagen (1971:479) dels att 42, 61, 64 och 72 §§ skall upphöra att gälla, dels att rubrikerna närmast före 61, 62, 64 och 68 §§ skall utgå, dels att 41, 45–48, 55, 56, 58, 59, 62, 65–71 och 73 §§ samt rubrikerna närmast före 43, 56, 58, 67, 69 och 70 §§ skall ha följande lydelse.

Motionärernas förslag

62 §

För beslut om ändring av bostadsrättsförenings stadgar gäller därutöver 7 kap. 14 § andra, tredje, fjärde och femte styckena lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar.

Regeringens förslag

4. Om en ----- nya bestämmelserna.

Motionärernas förslag

Bostadsrättsförening registrerad före den 1 januari 1988 får tillämpa villkor för stadgeändring som strider mot 7 kap. 14 § fjärde stycket i lagen (1987:000) om ekonomiska föreningar.

Förslaget till lag om ekonomiska föreningar

Regeringens förslag

Utskottets förslag

8 kap.
3 §

Revisorerna skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i särskilda fall tillåter annat. Den som är auktoriserad eller godkänd revisor behöver dock inte vara svensk medborgare. Den som är omyndig eller i konkurs får inte vara revisor.

Revisorerna skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i särskilda fall tillåter annat. Den som är auktoriserad eller godkänd revisor behöver dock inte vara svensk medborgare. Den som är omyndig, i konkurs eller underkastad näringsförbud får inte vara revisor.

Revisorerna skall ha den insikt i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till arten och omfånget av föreningens verksamhet fordras för uppdragets fullgörande.

Till revisor kan utses även ett auktoriserat eller ett godkänt revisionsbolag. Vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel likställs ett auktoriserat revisionsbolag med auktoriserad revisor och ett godkänt revisionsbolag med godkänd revisor. Ett bolag som utses till revisor skall till styrelsen för den förening som revisionen avser anmäla vem som är huvudansvarig för revisionen. Den huvudansvarige skall i ett auktoriserat revisionsbolag vara auktoriserad revisor och i ett godkänt revisionsbolag auktoriserad eller godkänd revisor. Bestämmelserna i 7 och 15 §§ tillämpas på den huvudansvarige.

Till revisor i dotterföretag bör utses minst en av moderföreningens revisorer, om det kan ske.

15 kap.
5 §

I firmalagen (1974:156) finns bestämmelser om avförande av en firma ur registret sedan en dom om att häva firmaregistreringen har vunnit laga kraft.

I firmalagen (1974:156) finns bestämmelser om avförande av en firma ur registret sedan en dom om hävande av firmaregistreringen har vunnit laga kraft.

Förslaget till lag om ekonomiska föreningar

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

8 kap.

8 §

Ett uppdrag att tills vidare vara revisor upphör när ny revisor har utsetts.

Ett uppdrag som revisor upphör i förtid, om revisorn eller den som har utsett honom begär det. Anmälan om detta skall göras hos styrelsen och, om en revisor som inte är vald på föreningsstämman vill avgå, hos den som har tillsatt honom.

En revisor vars uppdrag upphör i förtid skall genast anmäla detta till länsstyrelsen. Revisorn skall i anmälningen lämna en redogörelse för iakttagelserna vid den granskning som han har utfört under den del av löpande räkenskapsår som hans uppdrag har omfattat. För anmälningen gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 13 § tredje och fjärde styckena om revisionsberättelse. Avskrift av anmälningen skall överlämnas till föreningens styrelse.

Upphör en revisors uppdrag i förtid eller uppkommer hinder för honom enligt 3, 5 eller 7 § eller enligt stadgarna att vara revisor och finns det inte någon suppleant för honom, skall styrelsen vidta åtgärder för att en ny revisor tillsätts för den återstående mandattiden.

13 §

Revisorerna skall för varje räkenskapsår avge en revisionsberättelse till föreningsstämman. Berättelsen skall överlämnas till föreningens styrelse senast två veckor före den ordinarie föreningsstämman. Revisorerna skall inom samma tid till styrelsen återlämna de redovisningshandlingar som har överlämnats till dem.

Revisionsberättelsen skall innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har gjorts upp enligt denna lag. Innehåller inte årsredovisningen sådana upplysningar som skall lämnas enligt 9 kap., skall revisorerna ange detta och lämna behövliga upplysningar i sin berättelse, om det kan ske.

Har revisorerna vid sin granskning funnit att någon åtgärd eller försumelse som kan föranleda ersättningskyldighet ligger en styrelseledamot eller verkställande direktören till last eller att en styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid mot denna lag eller stadgarna, skall det anmärkas i berättelsen. Revisionsberättelsen skall även innehålla ett uttalande i frågan om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören. Revisorerna kan även i övrigt i berättelsen anteckna de upplysningar som de önskar meddela medlemmarna.

I revisionsberättelsen skall också anmärkas om revisorerna funnit att

föreningen inte har fullgjort sin skyldighet

1. att göra avdrag för preliminär A-skatt eller kvarstående skatt enligt uppbördslagen (1953:272).

2. att anmäla sig för registrering enligt 19 § lagen (1968:430) om mervärdeskatt,

3. att lämna uppgift enligt 54 § 1 mom. uppbördslagen, 4 eller 11 § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare eller 22 § lagen om mervärdeskatt, eller

4. att i rätt tid betala skatter och avgifter som avses i 1–3.

Om revisionsberättelsen innehåller anmärkning om att föreningen inte har fullgjort någon sådan skyldighet som avses i fjärde stycket 1–4, skall revisorerna genast sända in en avskrift av den till länsstyrelsen.

Revisionsberättelsen skall innehålla särskilda uttalanden om fastställande av balansräkningen och resultaträkningen samt om det förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust som har lagts fram i förvaltningsberättelsen.

I en moderförening skall revisorerna avge en särskild revisionsberättelse beträffande koncernen. Härvid skall första–tredje och sjätte styckena tillämpas.

I en moderförening skall revisorerna avge en särskild revisionsberättelse beträffande koncernen. Härvid skall första–fjärde styckena tillämpas.

16 §

Revisorerna får inte lämna upplysningar till enskilda medlemmar eller utomstående om sådana föreningens angelägenheter som de har fått kännedom om vid fullgörandet av sitt uppdrag, om det kan vara till nackdel för föreningen.

Revisorerna är skyldiga att

1. till föreningsstämman lämna alla upplysningar som stämman begär, om det inte skulle vara till väsentlig nackdel för föreningen,

2. till medrevisor, granskare som avses i 17 §, ny revisor och, om föreningen har försatts i konkurs, konkursförvaltare lämna erforderliga upplysningar om föreningens angelägenheter, samt

3. på begäran lämna upplysningar om föreningens angelägenheter till undersökningsledaren under förundersökning i brottmål.

Revisorerna är skyldiga att

1. till föreningsstämman lämna alla upplysningar som stämman begär, om det inte skulle vara till väsentlig nackdel för föreningen, samt,

2. till medrevisor, granskare som avses i 17 §, ny revisor och, om föreningen har försatts i konkurs, konkursförvaltare lämna erforderliga upplysningar om föreningens angelägenheter.

